

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עו'לים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת במדבר תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

1 לו הפרה. כדאמר אממר הבא ויש לפרש, לדעון נרדי אשתו אן לחלק בן
 2 ברבים בין על דעת רבים. כיון דברבים יש לו הפרה לרב הונא - הוא הדין על
 3 דעת רבים בגדרי אשתו. וכי פריך דהם ארב הונא: ולחישו דילמא אלא לגבי
 4 חכם ושירי לחו ומשני: קסבר ר'אבה לפרט את הנדר - הוה מצי לשניי דמירי
 5 ליה על דעת רבים, אבל דלא צריך. ועוד

6 שנים. לבתן - לתת לבתן פריטו
 7 חמש סלעים. לבתן אחר נפלים - שיצא
 8 ראשו של לפי חי. הוה שהוה האומנים, אחד
 9 נפל ואחד כולו לו חדשו, והוציא נפל ראשו
 10 חי וחיוורו, ובא חבירו וקדמו ויצא ה -
 11 האחרון כבוד לנחלה, וראשון לו ראשון
 12 ואף על גב דראשו שהוציא חשוב ליה
 13 מנפילא, מצי טעמא - דגבי נחלה בתוב:
 14 ראשית אונר - מי שלב אביו דה עליו
 15 אם תם. יצא נפל שהוציא ראשו רשון
 16 והוי כילוד, דלאו בר קיימא הוא, ואן לבו
 17 דה עליו. אבל לענין כון פטר יתאי ולד
 18 אחרון, דבפטר רחם תליא מילתא, והוי
 19 ראשון פטר את הרחם. וכן תשעה שיצא
 20 ראשו בת - לחתויה, ויצא אחי - הוי
 21 כבוד לנחלה. דהא ראשון לא חשיב, שתי
 22 הלב (אביו) דה עליו. ולענין כון - פטר
 23 רחם הוא. אבל יצא ראשון בן תשעה הו,
 24 ואחר בן החיוור ומת - כבוד לנחלה נמי
 25 לא הוה זה הבתריא. וכן המפלת
 26 בתמה בו' - למפטר מנחלה לא חשיב,
 27 ואחר הלב דה עליו. אבל פטר רחם,
 28 מציא הוא. עדי שיצא בן מצורת הארם
 29 - לא חשיב פטר רחם. והבא אחיו כבוד
 30 אף לבתן. סנדל - שאן לו עזרת פנים. או'
 31 שליא - שהרי אן שליא בלא ולד, אלא
 32 שנימטא. ומיהו פטר רחם חו. שפיר - עור
 33 ממש של ולד. מרוקם - מפרש במסכת
 34 דה המפלת (ב.ה.א.) מרו קיימול של
 35 שפיר. מחורן - אברים אבירי ויצא בר
 36 - הוי פטר רחם. אבל ראש מחורן לא
 37 פטר. אם קדם אחיו ויצא קודם יצאת רוב
 38 אברי המחורן - דמי נמי כבוד לבתן.
 39 שכבר ילדה בו' - לדעון ביה תליא
 40 מילתא באב, דכתיב (דברים כא) 'ראשית
 41 אונר. ולענין כון - פטר רחם'. עודה
 42 שפחה - אפילו עודה שפחה בלידה
 43 ראשונה, ונשתחררה עכשיו. נברית

הדרן עלך מומין אלו

1 יש כבוד לנחלה ואינו כבוד לבתן, כבוד לבתן ואינו
 2 כבוד לנחלה, כבוד לנחלה ולבתן, ויש שאינו כבוד
 3 לא לנחלה ולא לבתן. ואיזה כבוד לנחלה ואינו כבוד
 4 לבתן הבא אחר נפלים, אף על פי שיצא את ראשו חי,
 5 לתשעה שיצא ראשו מת; המפלת כמין בקמה היה
 6 ועוף - דברי רבי מאיר, והכמים אומרים: עד שיצא הו
 7 מצורת אדם. המפלת סנדל או שפיר רומקם,
 8 והוציא מחורן - הבא אחיהם כבוד לנחלה ואין כבוד
 9 לבתן. מי שלא היו לו גנים, וישא אשה שכבר ילדה,
 10 עודה שפחה ונשתחררה, עודה נברית ונתנייה, משאפת
 11 לישאל ילדה - כבוד לנחלה ואין כבוד לבתן. רבי יוסי
 12 הגלילי אומר: כבוד לנחלה ולבתן, שיצא מרוקם
 13 בישראל - עד שיפטר רחם מישראל. מי שהיו לו גנים
 14 וישא אשה שלא ילדה, נתנייה מעוברת, נשתחררה
 15 מעוברת, ילדה היא וכתנת, היא ולדה, היא ואשה
 16 שכבר ילדה; וכן מי שלא שפחה לאחר מילה שלשה
 17 חדשים, ונצאת ילדה, ואינו ידוע אם בן תשעה לראשון
 18 אם בן שבעה לאחרון - כבוד לבתן ואינו כבוד לנחלה.
 19 נמא

פלוני ופלוני, ואפילו אלא בעפדיהם. אבל 'על דעת ריבוס' סתם - לאו כלום
 הוא. ועל דעת יודו, ואף על פי שפירש על דעתו - יכול חכם להחיר.

הדרן עלך מומין אלו

1 יש כבוד לנחלה כי איזהו כבוד לנחלה כי - הבא נקט אמאי דפחת ביה.
 2 ונתן דמקט ארסולק מניה, כדפרש בריש נדרים (ב.ב.).
 3 המפלת סנדל בו' - בפרק 'המפלת' (נהו ב.ב.) מפרש שבול דתנן גבי
 4 בבורות למאי הלכתא - לאו בתריה וכו'. ואם האמרו מה החדש
 5 הוא? אלא בתריה קנתי ליה אבא ויש לומר, וסלקא דיקרן ד'בא אחירי' ומתניתין
 6 דבבא - היינו אתרי שילדי בעיבור אחי. ולא אתרי שעם הסנדל. וליגלות הוא
 7 שילוד קודם הסנדל. ולהכי פריך: למאי הלכתא: דתופקו לי שהרי בא אחי הולד
 8 שעם הסנדל, דאן שטק עמו ולדו ומפרש, ולאותו ולד עצמו הולד עם
 9 הסנדל אצטרף למתנייה, דפעמיים שהוא בא אחי הסנדל. והויצא מחורן -
 10 פירש בקונטרס. דרוב אברים מומתים פטורים את הרחם, אבל לא פטר

11 מחורן. עמ' מילתא פלונתא דאמוראי היא בפרק 'המפלת' (נהו ב.ב.).
 12 ובעלה היה, ולא היתו לו כבוד לבתן - דפטר רחם בישראל הוא. ולא לנחלה -
 13 דכתיב: 'וזמנת סמיס ורומתם'. וכתוב פטר רחם. ודבא ביה ולא בר נחלה הוא. ואף על גב דבעודו
 14 גי חשוב אביו גבי נחלה, ולא אמרינן רחמנא אפקריה לענין לו זרעיה, דהוה יורש אביו דבר תורה. ומיהו, בפרק 'נשאין על האנוסה' (ביבמות צ"א), אמרינן: הא
 15 דאמרו נבון אבן לגו - לאו מרע דשפוי בימיה לא ידעי. דהוה שרי אחז תאומים, דטיפא אתא (והוה) ונחלקת לשתים, וקנתי ואין יחיבים משום אשת את. שבע
 16 מינה אפקורי אפקריה רחמנא ליה דגוי. דעריץ לעטמנא אפקריה אף על גב דנתגיהו, ולא סגי בעטמנא דבקטן שנולד רמי. וכלהי תימה הוא ויש לומר: דאי לא
 17 טעמא אפקריה לזרעיה - הוא לנו ראשון למכנס בן דרודי, משום דאתי לאלולפי בישראל. והתם טעמא דאפילו איתורא ליבא, וראי חייבין - לאו דוקא. וגם
 18 היה לנו להצריך לחיצה, והתם קנתי לא חולעין ולא מייבמין. ושיק לעמוד ב' ואייר' - דבעי למתניי סיפא בן תשעה כי - מנוחה הוה מצי למיני דנקט ראשו,
 19 משום דמשמע: דוקא נפל, הא בר קיימא - הבא אחירי כבוד לנחלה נמי לא הוי. אלא סיפא דיקא ליה בפשטות טפי.

1 והני מילי - רש"י
 2 שלא ילמד עור תנוקות. פשע בניוקן - מלקה אותן ומתים. כקבלה - בלא
 3 נדר. גבי נשים יצרו חוקפן, לחכי מדרין ליה.

הדרן עלך מומין אלו

1 יש כבוד לנחלה - לתת לבתן פריטו
 2 חמש סלעים. לבתן אחר נפלים - שיצא
 3 ראשו של לפי חי. הוה שהוה האומנים, אחד
 4 נפל ואחד כולו לו חדשו, והוציא נפל ראשו
 5 חי וחיוורו, ובא חבירו וקדמו ויצא ה -
 6 האחרון כבוד לנחלה, וראשון לו ראשון
 7 ואף על גב דראשו שהוציא חשוב ליה
 8 מנפילא, מצי טעמא - דגבי נחלה בתוב:
 9 ראשית אונר - מי שלב אביו דה עליו
 10 אם תם. יצא נפל שהוציא ראשו רשון
 11 והוי כילוד, דלאו בר קיימא הוא, ואן לבו
 12 דה עליו. אבל לענין כון פטר יתאי ולד
 13 אחרון, דבפטר רחם תליא מילתא, והוי
 14 ראשון פטר את הרחם. וכן תשעה שיצא
 15 ראשו בת - לחתויה, ויצא אחי - הוי
 16 כבוד לנחלה. דהא ראשון לא חשיב, שתי
 17 הלב (אביו) דה עליו. ולענין כון - פטר
 18 רחם הוא. אבל יצא ראשון בן תשעה הו,
 19 ואחר בן החיוור ומת - כבוד לנחלה נמי
 20 לא הוה זה הבתריא. וכן המפלת
 21 בתמה בו' - למפטר מנחלה לא חשיב,
 22 ואחר הלב דה עליו. אבל פטר רחם,
 23 מציא הוא. עדי שיצא בן מצורת הארם
 24 - לא חשיב פטר רחם. והבא אחיו כבוד
 25 אף לבתן. סנדל - שאן לו עזרת פנים. או'
 26 שליא - שהרי אן שליא בלא ולד, אלא
 27 שנימטא. ומיהו פטר רחם חו. שפיר - עור
 28 ממש של ולד. מרוקם - מפרש במסכת
 29 דה המפלת (ב.ה.א.) מרו קיימול של
 30 שפיר. מחורן - אברים אבירי ויצא בר
 31 - הוי פטר רחם. אבל ראש מחורן לא
 32 פטר. אם קדם אחיו ויצא קודם יצאת רוב
 33 אברי המחורן - דמי נמי כבוד לבתן.
 34 שכבר ילדה בו' - לדעון ביה תליא
 35 מילתא באב, דכתיב (דברים כא) 'ראשית
 36 אונר. ולענין כון - פטר רחם'. עודה
 37 שפחה - אפילו עודה שפחה בלידה
 38 ראשונה, ונשתחררה עכשיו. נברית

הדרן עלך מומין אלו

1 יש כבוד לנחלה ואינו כבוד לבתן, כבוד לבתן ואינו
 2 כבוד לנחלה, כבוד לנחלה ולבתן, ויש שאינו כבוד
 3 לא לנחלה ולא לבתן. ואיזה כבוד לנחלה ואינו כבוד
 4 לבתן הבא אחר נפלים, אף על פי שיצא את ראשו חי,
 5 לתשעה שיצא ראשו מת; המפלת כמין בקמה היה
 6 ועוף - דברי רבי מאיר, והכמים אומרים: עד שיצא הו
 7 מצורת אדם. המפלת סנדל או שפיר רומקם,
 8 והוציא מחורן - הבא אחיהם כבוד לנחלה ואין כבוד
 9 לבתן. מי שלא היו לו גנים, וישא אשה שכבר ילדה,
 10 עודה שפחה ונשתחררה, עודה נברית ונתנייה, משאפת
 11 לישאל ילדה - כבוד לנחלה ואין כבוד לבתן. רבי יוסי
 12 הגלילי אומר: כבוד לנחלה ולבתן, שיצא מרוקם
 13 בישראל - עד שיפטר רחם מישראל. מי שהיו לו גנים
 14 וישא אשה שלא ילדה, נתנייה מעוברת, נשתחררה
 15 מעוברת, ילדה היא וכתנת, היא ולדה, היא ואשה
 16 שכבר ילדה; וכן מי שלא שפחה לאחר מילה שלשה
 17 חדשים, ונצאת ילדה, ואינו ידוע אם בן תשעה לראשון
 18 אם בן שבעה לאחרון - כבוד לבתן ואינו כבוד לנחלה.
 19 נמא

פלוני ופלוני, ואפילו אלא בעפדיהם. אבל 'על דעת ריבוס' סתם - לאו כלום
 הוא. ועל דעת יודו, ואף על פי שפירש על דעתו - יכול חכם להחיר.

הדרן עלך מומין אלו

1 יש כבוד לנחלה כי איזהו כבוד לנחלה כי - הבא נקט אמאי דפחת ביה.
 2 ונתן דמקט ארסולק מניה, כדפרש בריש נדרים (ב.ב.).
 3 המפלת סנדל בו' - בפרק 'המפלת' (נהו ב.ב.) מפרש שבול דתנן גבי
 4 בבורות למאי הלכתא - לאו בתריה וכו'. ואם האמרו מה החדש
 5 הוא? אלא בתריה קנתי ליה אבא ויש לומר, וסלקא דיקרן ד'בא אחירי' ומתניתין
 6 דבבא - היינו אתרי שילדי בעיבור אחי. ולא אתרי שעם הסנדל. וליגלות הוא
 7 שילוד קודם הסנדל. ולהכי פריך: למאי הלכתא: דתופקו לי שהרי בא אחי הולד
 8 שעם הסנדל, דאן שטק עמו ולדו ומפרש, ולאותו ולד עצמו הולד עם
 9 הסנדל אצטרף למתנייה, דפעמיים שהוא בא אחי הסנדל. והויצא מחורן -
 10 פירש בקונטרס. דרוב אברים מומתים פטורים את הרחם, אבל לא פטר

11 מחורן. עמ' מילתא פלונתא דאמוראי היא בפרק 'המפלת' (נהו ב.ב.).
 12 ובעלה היה, ולא היתו לו כבוד לבתן - דפטר רחם בישראל הוא. ולא לנחלה -
 13 דכתיב: 'וזמנת סמיס ורומתם'. וכתוב פטר רחם. ודבא ביה ולא בר נחלה הוא. ואף על גב דבעודו
 14 גי חשוב אביו גבי נחלה, ולא אמרינן רחמנא אפקריה לענין לו זרעיה, דהוה יורש אביו דבר תורה. ומיהו, בפרק 'נשאין על האנוסה' (ביבמות צ"א), אמרינן: הא
 15 דאמרו נבון אבן לגו - לאו מרע דשפוי בימיה לא ידעי. דהוה שרי אחז תאומים, דטיפא אתא (והוה) ונחלקת לשתים, וקנתי ואין יחיבים משום אשת את. שבע
 16 מינה אפקורי אפקריה רחמנא ליה דגוי. דעריץ לעטמנא אפקריה אף על גב דנתגיהו, ולא סגי בעטמנא דבקטן שנולד רמי. וכלהי תימה הוא ויש לומר: דאי לא
 17 טעמא אפקריה לזרעיה - הוא לנו ראשון למכנס בן דרודי, משום דאתי לאלולפי בישראל. והתם טעמא דאפילו איתורא ליבא, וראי חייבין - לאו דוקא. וגם
 18 היה לנו להצריך לחיצה, והתם קנתי לא חולעין ולא מייבמין. ושיק לעמוד ב' ואייר' - דבעי למתניי סיפא בן תשעה כי - מנוחה הוה מצי למיני דנקט ראשו,
 19 משום דמשמע: דוקא נפל, הא בר קיימא - הבא אחירי כבוד לנחלה נמי לא הוי. אלא סיפא דיקא ליה בפשטות טפי.

1 **דארים** מבנהה לא ליק' לית פרוודר - האי פרוודר דבא ובריש 'בימה'
2 המקשה' (חולץ סחא), ובשבת פרק 'אמר רב עקיבא' (פ.ב.) שוים. ולא
3 הוי כי הווא דפרק 'וצא דופן' (גדה דף כ.ב.) דמבי הוציא ולד ראשו חוץ
4 לפרוודר ויהי כילוד. דאי פרוודר דהתם
5 הפרוודר לעבב הלית בין פרוודר וציה

6 לז' אלא פרוודר דהתם הוא בית הוועין.
7 פרוודר דבא וד עובי הדינים משבסכים
8 את רחם שבין קיפס. הוה אמניל ל'א'
9 חשיב ראש ליה ביציאת הרחם. ואין
10 תימה על שחלשון שה ואין פירושם. שהו.
11 דכי בינו (ג.א.) אשכח לעיל בפרק 'הדיק
12 ב'המה' (נדא ט.א.) טדיק פטר בבבירה. לחשיב
13 ולד, לא הוי כחויא 'טניף' דפרק
14 'המפלת' (גדה כ.ט.א.) דרוב הילודות
15 מנפנות.

16 **תיובתא** דשמואל - לא הוי מי
17 לאקשוי לשמואל מ'א' הוה דתן
18 בפרק 'בהמה נוגשת' (אסורו דה) שלאי
19 שיצתה מקצתה - אסורו באבילה.
20 דביציאת ראש הוויא ליה, מדאסרין לאו
21 ביציאת מקצת, בשבט הראש ישנו באותו
22 מקצת. הדיני דוקא בבמה. אבל אדם לא
23 משעינין מחתם. דהוה דקא סיפא: סימנין
24 ולד באשה כן סימן ולד בבמה - הווי
25 לענין שלאי. דהוויא סימן ולד. ואין
26 לחקשת ד'בהמה' הויי דיק
27 מיה דביציאת ראש הוי כילוד? ולמא לא
28 דאסורה מיש דרומין מקצתה סוף רובא.
29 כדאמר בפרק קמא דבבא קמא (א.א.).
30 דאם איתא דביציאת ראש לא הוי ליה -
31 לא הוה ראי' לנוה. כיון דבמקצת א'
32 אפשר לבא בשום פעם ליהי חשיבות ליה.
33 ואם תאמר: כיון דאיתובח ב'מא' מי
34 האי קמא בפרק 'המפלת' (גדה כ.א.)
35 גבי הסנדל; ולד דאית ליה חיותא - מבי
36 בפרק רישא הוויא ליה ליה. סנדל - עד
37 דנפק רובא; אלא טעמא דחיותא נמי
38 אפילו מבי חיותא פרוט ש' לומר:
39 דחיותא לאו דוקא. אלא ראי' לחיותא.
40 ואגב דנקט מיש הוה לעיל לאי לשבא
41 'ולד דאית ביה חיותא טריך ולא נפק.
42 סנדל דלית ביה חיותא שריק ונפק' -
43 נקטיה נמי בתי רבי. ויש סמיך גרס רובי;
44 ולד דאית ביה חיותא - כמי נפק רובי;
45 סנדל - עד דנפק בוליה ויש לפרשי
46 'דריב' דקאמר - היינו רובא דרישא.

47 ואית גרסא בחויא (שבת והי); 'נפק רובא דרישא'. והא דארמין התם בפרק
48 'המפלת' (נדא ט.א.) משמע דבא מתוך א' מסורס; ונשיבא רובו הוי ה' כילוד,
49 הא חתקין - הדין פטר. רבי יוסי אומר: משיבא חתקין לחיים - לא כמו
50 שפירש רבינו גמולא 'דלחיים' היינו ר' קיימא. דאי אפילו בגפלים אשכח פטר,
51 דאיתובח בפרק 'רובא'. אלא כמי שפירש שב קונטרסו: חתקין לחיים - שלח
52 לאפקי מחוץ. **לאותוי** הא דהנו רבנן גיורת שיצא פרוה ולדה כ' - ואם
53 תאמר: מאי חידוש הוא וזו בקר מילתא. מיש משאר דברים חדוש בון כילוד,
54 כנון לוקק אשת אחיו ליבוט ולפטרן מן הדיבום. וההודו חייב, ושאר דברים
55 הנשנים משמע 'ראש' (גדה כ.ב.) ויש לומר: דאיטריך רבא לאשבעין,
56 וסלקא דעתך. אף על גב דביציאת הראש חשוב ליה - מכל מקום לית שאר
57 הוה שיצא אחיו כן בקדושת חשוב כמו כן ליה, וניתוב ליה ימי טוואה וימי
58 טוואה. **מאי** ויבא יבוי כתיב - תימה: פ'עשר יחסיק' (קדושין ע.ה.) ובפרק
59 דאיטריך לכדרדשין בא. דאפילו רבי יוחנן לא פליג. דהא דקאמר אף לנחלה - משום דקסבר דפרדת נמי הוויא היכרא. וגם הוה ב'יש נוהליך' (שב) לרבי מאיר
60 דאמר אדם מקנה ר', ואתא 'יבוי' כדכתיב שפולו לו כשהוא נוסט ויש לומר: דהתם קשיא ליה לשון 'יבוי'. דמשמע שיש שם בחברת האב. **מאי** קראה חברת
61 פניהם ענתה - פירש מקונטרס דכתיב פרוץ פניהם ענתה וזו. והימה דרביבמות (בבא קמא) מיתרי קרא 'דחברת פניהם ענתה' מיש משמע
62 שיש דב אדם שמכירי' עד ידו את הפנים - והיינו ענתה. דחוטם ככלל פרוץ פנים הוא. כתיב ביבמות (שב) רבא האי קרא 'דחברת פניהם ענתה' דאבא בר מרואה דרוא
63 מסקו ביה דבי רבי גולתא וזו, אייתי קיאי דבב בבלייתא דבב אפאתיה. חלקי מקויהו ליה בשקרוה.

1 **גמרא** אין הראש פוטר בגפלים - בן שמנה שהוציא ראשו או החוורו, וקדמו
2 אחיו ויצא - הי בכור לבחן, שאין ראש הנפל פטור עד שיצא ראשו ורובו. רוח
3 חיים **באפיו** - מי שהוא בן חיים הלך אתר אפיו, הדיני ראשו. אבל לא אלו בר
4 קיימא הוא - לא חשיבי אפיה. קתני **ראש נפל שיצא ראשו** - פטר הבן
5 אחריו מבין. **אידי דרבי לטמני טוואה**

6 **תשקה שיצא ראשו** את - דלא מצי
7 לטמני 'רוב' בהדיא, אף על גב דאדורו
8 גופיה לא טעמא אלא רוב. ואבדו לא מצי
9 לטמניו בספיא 'רוב', משום דבעי למודק
10 מניה טעמא דראשו מת, האי ראש חי -
11 אפילו בכור לנחלה לא הוי אחרון,
12 דראשו בן תשעה חי - דהאי הוי ליה, ואי
13 הוה הני 'רובו מת' הוה מושט: האי רובו חי -
14 לא הוי אחרון בכור אפילו לנחלה. אבל
15 אם יצא ראשו חי - לא הוי משמע השתא
16 דאחרון מפסדי הנחלה, ואין קיימין דראשו
17 אפילו הוי חילוד. משום הוי אבא ראש ברישא
18 ובספיא ואף על גב דספיא נופח לקמיה
19 'ראשו מת' לא הוי אלא ראש ורובו. **ומאי**
20 **קא משמעין לו** - מתניתין אי אמרת
21 בשלמא ראשו דוקא - אשמעינן דראש
22 הנפלים פטור, ותנא ספיא ראש. אלא,
23 אי אמרת ראשו לאו דוקא, יאן הראש
24 פטר בגפלים - השתא לא אשמעינן מיה
25 אלא דיקא דרבייך: טעמא דראשו נמי
26 הא ראשו חי - אפילו בכור לנחלה נמי לא
27 הוה, דכיון דאפק בן תשעה חי רשיה.
28 הווי ולא נפל הוא - הוי ליה אפילו
29 החוורו, הא **תניא** - בפרק 'בהמה
30 המקשה' (חולץ סחא.) הוציא עובר ראשו
31 בשעת שחיטת אמו - הוי ה' כילוד, אפילו
32 החוורו, ואינו נותר שחיטת אמו. **כהמה**
33 **לית ליה פרוודר** - אין רחם שלה בן
34 ירחותה, ולכן חשיב ראש ליה, דבגילוי
35 יחיה, אבל אשה דיריסית שלה מבססת את
36 הרחם, לא חשיב ראש ליה. **הא נמי**
37 **תניא** - גבי אדם מבוססת בהו (כ.מ.א.) מי
38 שיצא רוב ראשו הוי ילוד. אפילו החוורו
39 ולא נולד עד לאור מאי מים - שבי
40 ילוד מים דראש, חשיבין ליה ימי טוואה
41 וטוואה מיום ראשון. **יצא כרבי** -
42 לאפקי היבא דיבא דרך מרגלותיה, דהאי
43 לא חשיב ילוד עד יציאת רובו. **תיובתא**
44 **דשמואל** - דהאי 'ראשו' דגפלים
45 דמתניתין דוקא [פרוה] 'כ' -
46 דחשיב ליה מציאת פרוה. ואבכל מקום
47 מפרש לקמיה **פרוה** - מצת. **דתיב** מן
48 הנחלה - דבא אחריו בכור לנחלה, אלא אם כן יצא פטר של ראשו, **דתיב**
49 **יבוי** - היכרא ליתא אלא בפרצין פנים. **אף לנחלה** - דפרדת נמי הוויא היכרא.
50 גיה אינה מטמאה גדה חיבה ולידה. **זו חברת פנים** - דמי שחברו פניו
51 ראשו - הוי בכור לנחלה. **קם החוטם** - וקשיא ליה יתה. **אין מקדיין** -
52 להשתא את שבתה דשמואל או הוא. **חברת פניהם ענתה כם** - דחברת
53 פרוץ פניהם ענתה. אלמא, פרוץ פנים בעי, ופשטיה דקרא בנואפים כתיב,
54 חברת פני החלודות ענתה בנואפים, שיקדוש ברוך הוא עד את המזמה בצורת
55 פני המנאק. **כסופה** - לאחר שכוונה פיה. בזה הקלו חכמים, דהיינו ענתה
56 לחווקין, אפילו בבעד שפוחה. **אבל תחלתה** - תחלת העומת, דהיינו ראיית
57 הגת - לא אקילו עד שיכירוהו פיה.

1 **גמרא** אמר שמואל: אין הראש פוטר בגפלים. מאי
2 **מקמא** **כל אשר נשמת רוח חיים באפיו**, כל היבא
3 **דנשמת רוח חיים באפיו** - הוא דהחשיב רשיה, אדך -
4 **לא חשיב רשיה**. תנן: **הבא אתר גפלים שיצא ראשו חי**
5 **ובן תשקה שיצא ראשו מת**. קתני **מיהא ראשו** - **מאי**
6 **ראשו** - רובו. **וליתני רובו** - דכיון הוא דאפקי ליה
7 **למיתני רובו**, **אידי דקא פגי למיתני ספיא**: **בן תשקה**
8 **ראשו מת**; **מקמא** - **דראשו מת**, **לא ראשו חי** -
9 **הבא אחריו בכור לנחלה נמי לא הוי**, תנא **רישא נמי**
10 **ראשו**. - **ומאי קא משמעין לו**, **דכיון דמפיק ליה רשיה**
11 **הוה ליה תנינא**: הוציא ראשו, אף על פי שהחוורו -
12 **הוי ה' כילוד**; **וכי תימא**: אשמעינן בהמה קא משמע
13 **לו באדם**, **דאדם מכהמה לא יליף** - דלית לה פרוודר,
14 **בהמה מאדם לא ילפא** - משום דחשיב פרוץ פנים
15 **דריה**, **הא נמי תנינא**: **יצא פרוה** - **משיבא רוב ראשו**,
16 **ואחורו רוב ראשו** - **משמעא פדחתו**; **תיובתא דשמואל**,
17 **תיובתא**, **אמר רבי שמעון בן לקיש**: פדחת פרוה ככל
18 **מקום**, **הוין מן הנחלה**. **מאי תנינא**: **יבוי** **אמר רבנא**,
19 **ובי ויחנן אמר**: **אפילו לנחלה**. **ככל מקום** **לאיתני מאי**
20 **לאיתני** **הא דתנו רבנן**: **גיורת שיצאה פדחת ולידה**
21 **בגיורתא ואחר כך תניחיה** - אין נותנין לה ימי טוואה
22 **וימי טוואה**, **ואינה מביאה קרבן ליה**. מיתבי: **יבוי** -
23 **זו חברת פנים**, ואינו היא חברת פנים - פרוץ פנים עם
24 **החוטם**! **תני**: **עד החוטם**. **הא שמעי**: אין מעידים
25 **אלא על פרוץ פנים עם החוטם**. **תני**: **עד החוטם**.
26 **אין שמעי**: פדחת בלא פרוץ פנים, פרוץ פנים בלא
27 פדחת - אין שמעי, עד שיהו שניהם עם החוטם; ואמר
28 **אבי ואיתמר** **בן קנא**: **מאי קרא** - **ה' חברת פנים**
29 **ענתה כם**! - **שאני עדות אשה דאחמירו בה רבנן** -
30 **ומי אחמירו והא תנן**: הוחוקו ליהוה משיאים עד מפי
31 **עד מפי אשה מפי עבד מפי שפחה**! - כי אקילו רבנן -
32 **בסופה**, **בתחלתה** - לא אקילו רבנן. **ואיבעית אמיא**:
33 **יבוי**

1 **הבן** חיב לפדות את עצמו - דהא לא זכה האב בפדיונו. אלא חיב הבן לפדות
2 עצמו. אף על גב דליכא חיובא באב. וכן מתניתין דתנן: נתגירה מעוברת
3 נשתחררה מעוברת (כשר). ותימה: דברפך קמא דקודשין (ט.ט.א.) גמרינן ממצות
4 הבן על האב דלפדותי "תפדה" - תפדה: אשה שאן אחריים מצות לפדותה -
5 אינה מצוה לדרשנין עמייהו. ודכא נמי האי

6 כן. שאן אחריים מצוין לפדותה - לא ידא
7 חיב לפדות עצמו ויש לומה: דלא דמי האי
8 כן, לאשה. דלא שייך בה בישום אב פרוין
9 כלא. אבל האב, אם היה לו אב ישראל -
10 היה חיב לפדותו.

11 **ראשון** לחלה לא יולדו לו בענין -
12 מתוך פירוט הקטרסוס משמע
13 דמלשון לידה גמרו. וקשה: בדבדה וירוש'
14 פרק "יוצא דופן" (ג.א.) (ברישיה) מרש
15 דאין יעקב עלוי נמי טומאה וימי טהרה
16 משום דכתיב: "אשה כי תוריע וילדה
17 וכו'" - עד שתלד ממוקם משוררת. אבל
18 מלשן "לידה" - לא אלא יש לפרש
19 דגמר הכא לידה ולידהו) מהתם. ורבי
20 שמעון דהא לסטמיה, כדאמר בסמוך
21 דמרבי ההם יוצא דופן (שם) מיתלד,
22 דרשינן עלוי נמי טומאה וימי טהרה. ואם
23 תאמר: דהים קאמר מודה רבי שמעון
24 לענין קדושים שאני קדוש, דגמר מנכור
25 דכתיב ביה "פטר רחם" - ופירי: וליבנו
26 לידה לידה מאדם, דמריבין יוצא דופן
27 מיתלד" שכן פשוט קדוש וכו' במתניתין
28 ומשנ: מנכור את' לא מילתא דנפשיה.
29 שכן אמו בדמות קדושים פגול נותר
30 וטמא. והשתא הכא נמי יתלף מנכור
31 בחמה, דכור מנכור. ויש לומר:
32 דאיק' נפשיה, שכן אדם מאדם. ואם
33 קדושים, ולא שייך בהם פגול נותר
34 וטמא. ודכור אדם דבמותה. דכתיב ביה
35 "פטר רחם" - לא מני רבי שמעון
36 למילף מנכור לחלה, דרבי בכור אדם
37 דענין רחם' לא כתיב ליה.

38 **ויולדו** לו בפרט - תימה. כיון דרשינן
39 קרא בכבור, אם כן פירש"ש
40 תולדיך (כבא בתרא קובא.) דרשינן:
41 טומטוס שנקרע ונמצא וכו', דאינו ממשע
42 בתלף בכבורה. דאמר קרא: "ויולדו לו בנים"
43 - עד שיהא בן משעת לידה. והאי דאיני
44 יוסל פי שני עד משעת מדידה וכובר" - עד
45 שיהא בן משעת הווייה. וכן פירש"ש
46 שמה" (שם קובא.) דרשינן: כן שנולד
47 לאור מיתת אביו. דאינו ממשע מהיק
48 בכורה מדכתיב: "ויולדו לו בנים"
49 ונולד פי שנים. דרשינן: מיתתו: "כיבד"
50 ואמאי? כולוה מילתא תיפוס ליה מ'יולדו
51 לו" כיון דמוקמינן ליה בכבורו ויש לומר:
52 דלא רבא דכתיבין תרי קראי. הוא מוקמינן

53 ליה דוקא בכבור דאינו נוסל פי שנים, הדיח משתכר לאוקמינן טפי בכבור שלא
54 טול חלק בכבורה, מלהמיתו בפשוט שלא ימנע בחלק בכורה. תדע, ויביא
55 דופן, דליכא תרי קראי. דרשינן ליה לענין דאינו נוסל פי שנים, ולא דרשינן ליה
56 לומר דאינו ממשע. **בכור** לדבר אחד חיי בכור - וכן תאמר: מהאי טעמא
57 נשפה הדיוצא דופן בכור לחמש סלעים. ואף על גב דכתיב ביה: "פטר רחם".
58 כדאיבכין כפרק סוף פי שנים (ט.א.) והתם יוצא דופן והבא אחריי, וכן טרפין
59 אומר: שנתם ירעו עד שישתאבו. דמפשינן ומסתפקא ליה בכור לדבר
60 אחד, אי יהי בכור אי לאו. ואף על גב דהתם נמי כתיב: "פטר רחם" יש לומר:
61 דכרת רבי שמעון חלוקה מרבי טרפין. ואף על גב דהבא אחריי פשוט ליה טפי
62 דהוי בכור מרבי טרפין, מכל מקום יוצא דופן גרע ליה. וממשע ליה מיפטר
63 רחם.

1 כן חלל - כישראל דמי וחיב בכבורה. לאור' שלשים - ושני במצות פרייה,
2 דכתיב (במדרס יח): "ופרוין מבו חרשי". שהרי **זכה אביו בפדיונו** - דאי נמי חיב
3 (ליה) האב הוה מפרשי ליה ושקול ליה לנפשיה. דהא כותן הוא. וזימן דוכה האב
4 בפדיונו - מורישו לבנו עם שאר נכסיו. **ואזכר האב** - דהא לא אחיבבי אביו,
5 מעולם. אלא בן נתיבין לאור' מצות אביו,
6 ואחיבבי ליה לנתיביה לבתן אחר. דאמר'
7 ליה - האי חלל לבתן; אחיבבי מנא בגררא
8 ליה - לא מצית אשעתמי דניא בתדיה.
9 שאם היה אביו פודה אותו - היה נוטל
10 הפריון לעצמו. נתיביה מעוברת - ולא
11 ילדה ערוין מעולם. אותו וולד בכור לבתן.
12 **אמאי** - לימא ליה: אתינא מבח גברא
13 דלא ציית דיבא לילית ליה חיים - ולנבי
14 ושראל ליה ליה שיה יומי. ואין הוא בא
15 מנחה, דכקטן שנוולד רחם. **אזכר** -
16 מתניתין דקתני: אינו בכור לחלה, אלא
17 מהחיה שבא אחריי. וכלא אידור לא שקול
18 מידה. דבנו הראשון אמור ליה לא בן ראשון
19 אתה, וכן בנו האחרון אמור לו. והכי
20 קאמר בכור לבתן - הוי האי ספק. ממה
21 נפשך, דהא פטרי רחם (מזכי) לפדות
22 אתה עצמו. והבא אחריי (מנבא השני אתה
23 בכור לחלה. דאמרין ליה אזכר אתו ספק
24 כן אביו הוא, ואתה איני בכור. **ולכתיבו**
25 **ההשגחה** זו לזה - הספק ותבא אחריי
26 ויכתוב אחד הרשאה לחבירו על חלקו, ויחך
27 ויחבטו לו ויבכרנה עמיה נפשך; אם אינו בכור
28 - תנו לו בשביל עצמי, ודא הוא אינו בכור -
29 תנו לו בשביל אחר. ואתה ואם אהספק ואב הבא
30 אחריי בכור. **וכי תיבא מתיבתין שלא**
31 **בהרשאה** - מיירי, דאין בכור קאמר. אם לא
32 כתבו ההשגחה - אין הוא בכור לחלה.
33 **מקמייהו** - דאמר, נשואל. אב
34 בהרשאה. אלא דהוי הרשאה לא מנתיב
35 כלא הכא. **מסייע ליה לרבי ינאי** - דאמר:
36 הוכיח ולכופף נתערבו. כגון שהיו יושבין על
37 שני אנשים שהוכרו ולדתיין ואחר כך
38 נתערבו, ומבשחי בשותן אינו כולן לירש -
39 דחזון אותו אחיהם. דכלא אחד אמור לאו
40 אחיבו אתה. **כותבין הרשאה זה לזה** -
41 ואינו רבא אחיבבי. **ותנו לו חלקו** - ותנו לו
42 חלקו. אבל לא הוכריז מעולם - אין כותבין,
43 ומלא היהיה להם זכיה מעולם בבכסא ואביו.
44 ומתניתין נמי - ברלא הוכריז אחד
45 דמעולם לא נדעד אחיה בכור. ולא תבא אחד
46 מהם בחוקת בכורה. דהא דרבי ינאי שבכא
47 בירא פ"ט תולדיך (ק.בא.) **משנה שפיר**
48 כן שיהי ממשע נתיבין" - גוונים' וחיבבי
49 - לאו וולד ניהו. ותעמא מפרש במסכת נדה ב'המפתלח" (כ.ב.). שלא נאמר
50 בתו יצירה כלביו אדם. **ליום ארבעים** - שנתעברה, דקמיא בעלמא הוא עד דמטי
51 למחר. דארבעים יום היא יצירת הולדו. **יוצא דופן והבא אחריי** - דרך רחם.
52 לשון: אין בכור. ותעמא מפרש בגמרא. **ויולדו לו בנים** - דרך ליה.
53 **בכור לרבי' אחד** - כגון זה: שהוא בכור לרומים ואינו בכור ליהודות. דהא
54 דהוה לו ולד רומים ולד קהיל' - דאמר במסכת נדה פ"ד "יוצא דופן" (מ.א.).
55 **ואם נקבה חלתי** - לרבות יוצא דופן. דהוי ליה מעליא. ויחבטו עלוי נמי
56 מהתם. **בכור לדבר אחד** - כגון שני, דהוויי דבר אחד לרומים - הוי בכור לבתן.
57 אבל ראשון, אף על גב דבכור לדבר אחד דוהי, דהא רבא אחריי וולדות ולוכרסי
58 - אף על גב דלא רבי חבור, דב'פטר רחם' ליה בכור.

1 **משנה נותן המש סלעים** - דאחד מתוך בכור, **אמר פטור** - דמצי למימר:
 2 הבכור מת, והוא הוציא נמי לבן הנשאר דפטור, והוא לישנא דנקט 'האב פטור' -
 3 משום סיפא, ובעי למיחזיק: מת האב כר, **פטורין** - דפרמטור בגמרא, נתתיבו
 4 - בו נכסי האב לכהן כבעל חוב, וחיביבן לפרות פני שניהם, **אין כאן לכהן כלום**
 5 - דאמר ליה הנקבה יצאת ראשון, וכוך
 6 ידי על התחונתה, הדמינא מחבירו עליו
 7 הריאה, **גמרא** **אלא אישתקבד נכסיה** -
 8 הדוב מליא דזאי, ומהו ליה - ואמר:
 9 אין אני בכור, אלא אחי, **כי לא חלקו**
 10 **נמי ב'** - והא ליכא למימר דתופיב נכסי
 11 משום אביהם, דהא האב לא למימר דתופיב כולם,
 12 אלא בשביל דהגא שורפן, ואמאי קתני
 13 אם נמי כו', מדשמיך דאם לא חלקו -
 14 חייבי: שני יוסף בן שמעון - שהיה
 15 איש אחד מצינו על אחד מתוך שטר חוב,
 16 וכל אחד מהן היה מדרחו לאמרו: לא אני
 17 הוא, כי אחי, וחלקו פני שניהם שיה
 18 אתא - שטרך פני דזה, דאמר ליה,
 19 כר, והבא נמי, שטרך חכון חמש סלעים
 20 מחבסיה שטרך יחד, ואמר ליה נמי הב:
 21 אם אתה הכבור - מחלקי אנן ניטל, ואם
 22 אחי הכבור - מחלקי אני ניטל, ובין
 23 שניכם התפשרו, ולדריח לא מצוי בעני
 24 ליה - דכל חזן מדיח ליה, **אלא יבע**
 25 **וקיימא לן מאי לא יפרע** **הלא יפרע**
 26 לערב תחלה - עד שיתבע מן הלוה,
 27 ולא יאה לו מה לפירות, בעי נמי בדכסין
 28 - אפילו חלקו, דהא אשתקבד נכסיה
 29 בחיי האב, ואף על פי שמלוח על פה
 30 היא - גובה מן הרושק אם שי ירשה
 31 כשיער החוב, **דרב אסי** - כדאיתא
 32 בבבא קטן בפירוש ראשון (כ.ו, ט).
 33 וירשין ומחצה לקוחות - הנמספק
 34 ליה אם בריה וירשין ניהו, או אין
 35 בריה לקוחות ניהו, דלמחצה וירשין
 36 ומחצה לקוחות, מלוח הכתובה בתורה
 כגון

לעול חלק משלם, ואם שלא חלקו, כגון דמכר את חלקו משפך, ומה שנטול נמי, מספקא לן אם מכר וירשה נטול - וש לו לחלק הכל בבקעת, או מבח
 דהו ליה לוקח באחיות - ונטול במעות, ונטול בגמיה בבקעת, והיינו רביע, ומחצה במעות, וקשה לפירושו: הו' והשאה אי זהו הלך לספוק לן אלא אי כירשין אי
 לקוחות שלא באחיות - ונטול חלקו בבקעת, ומשם דאיכא נמי לספקי דאפילו אי זהו לחק שכנו לחק באחיות, הוא. הו' ברית דאחיות, והו' לן לומר דחצי חלקו
 יטול בבקעת ודריבעי במעות: ועד: דמוקמינן האי כמותיב כגון דליכא אהמשה סלעים, ואי לא חישיב ליה רבי אסי כירשין אלא ברביע, אפילו וי שק עשר סלעים -
 שפורים, ויכול לגבות בהון פני אמר הרביע דהו' בה ברוישים, והיינו חצי ומשלו ראשון שפירושן בבבא קטן (כ.ו, ט) שנטול חצי חלקו בבקעת או במעות,
 משום דמספקא לן אי הו' כירשין או לקוחות שלא באחיות - אותו לשת נמי יתכן בין גרסת "שני אחין" בין גרסת "שלישה". ומיהו, קשיא: מנא ליה להלמודו שמספקא
 ליה אסי לכל הלא יפרע ולמשן אשירן רואו וירשין ניהו, אלא מספקא ליה אי הו' מספקא לאחיות או לקוחות שלא באחיות ועד: דלא היה שייך למיחזיק ר' זעבי
 רביע, כיון דלא יא קתני ולמשן אשירן רואו, ולתת בכל' גורס כלל 'חלקן', דמנא איזה חלק למענטק שלשה: אי הוה קנין חמשה - אורחיה הלהלמוד זה בכל
 דותיבו, נמי 'חזי מהו תובעין אתור', 'חמש נשים שנתערבו ודרותיבן', 'כל אשר מחמשה', אבל שלשה - לא אורחיה למענטק, נמי שכן - ששן שניכם בישלשו או
 אמר, מאחר דמספקא ליה דרב אסי אי כירשין חו' אי לקוחות, לומכ: ומנציא מחבירו עליו הריאה, אפילו לטמנסט לא מנסתר בהו לומר רביע חלקו בספק, זה בזה
 שזכרנא מסופקא בבוראהו וי: שיש דברים הרדיכא דחייבן מסופק דחייבין דחייבין, ומוציא מחבירו עליו הריאה, אפילו לטמנסט לא מנסתר בהו לומר רביע חלקו בספק, זה בזה
 ה' אמרנ'ס', כבא מציעא פ"א, גבי דתי דרור פגא - איש לישעיהו פגא בראי - מיהו נפשא, או ברביע פשיעה או כולייה אונס, או מספקא לן, זהו חלק ה' חלק
 למימר: המוציא מחבירו עליו הריאה, וכן ברקן 'מי שמת' (בבא בתרא קמ"ה), דקאמר רבי יוסי: קרשה בעשרים - נתן לו שלשים חצאין, דמספקא ליה אי קרשין לטביעין
 הוא, ועשה כאלו היה מחצה לטביעין ומחצה לזר לטביעין, וברקא 'שי נחליך' (שם קמ"ז), ובי בכור, דאורייתא, ובמלש שמינו פליגי, וליפרשו זה אימא נמי שפיר
 אזל וירשית ויהוה: 'ואשואר' (בבא בתרא קמ"ב) דאמר ר' הילא: חלקהו יתה חוש העיבור כלבול לעלמא, ולא אחיך דלויני, ושני דברים שאמרו בחכמים, והשתא
 דלא איתמר הולכת לא במר ולא בכור - דעבר בכור עבר, דעבר בכור עבר, ויש דברים שאמרו בחכמים: שווא דלויני, ושני דברים 'המוכר את הבית' (בבא בתרא ס"ב),
 דאמר ליה ליה נטול דאמרי, ודמשח ליה לאהי גיטא - שווא דרייני, **'דבר'** לעלמא מלוח הכתובה בתורה לא כמתובת בתורה - מימיא - גם בנימספקא ויהיב, בארמינן: דבר
 אסי או דברד פפא קאמפולו, דאמרי, כי כלולה אית ליה דרבי אסי דרבי פפא - היו שטרין נטעמ' 'חמש' הוא חצי חמש, ותמידי דלקמן פירקין (מ"ג, אמר דרבי יהודה
 כר בכר כתובה פפא נמי, ועד קשה, למאי איתמר דרבי פפא קאמפולו, לית ליה לרבי יהודה רבי פפא - אלמא קטורי דמלוח על פה גובה אף מן חלקו, אסי מבי
 ליה לית לרבי יהודה והא נתון בי'נט פשוט' (בבא בתרא קע"א), המלוח את חברו בשטר - גובה הנכנסים בשטרם, על פה - גובה מן בני חורין ועיקר מלוחת דרבי
 פפא לא איתמר אלא לשמעונין גרובין מן הורשים, לאפקוי מדרב ושמואל דאמרי: מלוח על פה אינו גובה למ מן הורשיה ולא מן חלקותה, אבל מלוח דאינו גובה מן
 חלקותה - או חצי שום חידוש, דרבי פשוט הוא בכל חלקהו, ור'הא לפישט ליה מהמסכא דרבי פפא קאמר, אלמא במלוח על פה, פי דק דרימין לכן כשיאוי
 כתובה, ובפרק קמא דקדושין (כ"ט, ב) איתא להא דלקמן, ורגיטין שם: רבי יהודה לעטמיא דאמר מלוח הכתובה בתורה בכתובה בשטר דימא, והיינו לעטמא דהכא, אי נמי,
 דברד פפא מנש' קאמפולו, ור'הא אסי, ופיה עריך לומר איירין נמי במלוח הכתובה בתורה, דברקא קמא דקדושין (ג' ב) קאמר רבי פפא: ור'הא, מלוח על פה גובה מן
 הורשין, שינברא דאורייתא, ור'הא 'עשיתי' (בבא בתרא קט"א), שבעה פשרט טעמא - ויכול תנעול לתת פניו, רוצין לומר: דקדושין אירי במלוח הכתובה בתורה,
 דקטריה: גובה מן הורשיה שם מן חלקותה, ומבויחאי איירין אסי, דרבי יהודה ליה ליה רבי פפא, ור'הא נטעמא דגובה מן חלקותה.
מלוח הכתובה בתורה - היינו וקא כגון פרוין הבן וערכין ונקיז וכוניא בוך, שלא נתתיבא אם לא שתיבתו תורה, אבל מלוח על פה, אף על גב דכתיב (דברים
 כו): 'האיש אשר אתה נושה בו יוציא אלך את העבט' - ולא (מקרא) מקריין כתובה לחיות כתובה בשטר, ואף על גב דאיירי על פה, דלא חייבתו ממה
 שתיבתו בתורה, בין כוללא בהו פשיעה הוא שיש לו מלוח מה שלהו.

בבורות. פרק שמיני - יש בכור דף מח עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספת

1 **דריב** מאיר סבר תוספת - לא דמי לחמשה בקר, דמסקין (בבא קמא ע"א,ב):
2 אפילו חמשה חזאי בקר אמר רחמנא. דתשלומין ניהו, ויש לו לשלם מה
3 שהוא חייב, אבל הכא - מצות תשלם סלעים רחמנא רמי עליה, ולא מקיימא
4 בפרתו. תממש. שא על פי שכול לשלם לעשרה כהנים בזה אחר זה - לא דמי
5 הכא, דכל תממש אפילו אכל בחצי מוש.

6 **ואם** לשני כהנים נתן און יכול להוציא 1
7 מידם - ואם התאר כיון דאם לא נתן און
8 זקוק ליתן, השתא נמי דנתן נמי - ליתו
9 בתקפו כהן, דמצינא מידו, כדאמר בפרק
10 "שנים אוהין" (בבא מציעא ג.ב). והכא
11 נהא טפי, דאין יודע ומי להוציא. אבל
12 לקמן קשה טפי, גבי מת ביום שלשים,
13 דקאמר רבי עקיבא: אם נתן - לא טיול.
14 אם לא נתן - לא יתן. דכיון דאם לא נתן
15 לא יתן, השתא נמי בשעתן - ליתיה בתקפו
16 כהן? ויש לומר: כיון דמתחלה נתן לו
17 תורתו מתנות כהונה, אף על פי שאחר כך
18 נתלה שאם לא נטל לא היה ראוי לטילו
19 - מספק לא אמרנן מוציאין מידו. וכן
20 הוהו דבא במצנעו החדש בסוף "השואל"
21 (בבא מציעא קכ"ב), דאף על גב דבתחלה
22 החדש כריל משמיר - לא דמצינן ליה
23 לתקפו כהן, **אם** נתנו על שלא חלקו בו -
24 עריך שום עירובתא אמאי קתני תתחייבו
25 פלוגתא דרבי אורי ורבי יהודה.
הני

18 אישתעבדו להו נכסי! אלא בתוך שלשים;
19 - לידחיהו, ונבי האי - ולידחיהו! אמר רבי ירמיה: זאת אומרת, שני יוסף בן שמעון שהיו
20 בעיר אחת, ולקח אחד מהם שדה מהכירו - בעל חוב גובה ממנו, דאמר ליה: אי בירך
21 מסיקא - מנחא דירך קא שליטאי, ואי בחרבך מסיקא - מששתעבדא לי מקמי דירך. אמר
22 רבא: מקרי נכסוהי דבר איניש אינון ערבוין ביה, וכוילה בלישנא קמא. **משנה** שתי נשים
23 שלא בכרו, וילדו שני זכרים - נתנו עשרה סלעים לכהן. מת אחד מהן בתוך שלשים יום,
24 אם לכהן אחד נתן - יחזיר לו חמש סלעים, ואם לשני כהנים נתן - אינו יכול להוציא מהם.
25 וכן נקבה, או שני זכרים ונקבה - נתנו חמש סלעים לכהן. שתי נקבות וזכר, או שני זכרים
26 ושתי נקבות - אין כאן אחד כלום. אחת בפרה ואחת שלא בפרה, וילדו שני זכרים - נתנו
27 חמש סלעים לכהן. מת אחד מהן בתוך שלשים יום - האב פטור. מת האב והתבני קיימים,
28 רבי מאיר אומר: אם נתנו עד שלא חלקו - נתנו, ואם לאו - פטורין. רבי יהודה אומר:
29 תתחייבו נכסים. וכן נקבה - אין לכהן כלום. שתי נשים של שני אנשים שלא בפרה, וילדו
30 שני זכרים - זה נתן חמש סלעים לכהן וזה נתן חמש סלעים. מת אחד מהם בתוך שלשים,
31 אם לכהן אחד נתנו - יחזיר להם חמש סלעים, אם לשני כהנים נתנו - אינו יכול להוציא
32 מהם. וכן נקבה - האבות פטורין, והבן חייב לפדות את עצמו. שתי נקבות וזכר, או שתי
33 נקבות ושני זכרים - אין כאן לכהן כלום. אחת בפרה ואחת שלא בפרה של שני אנשים,
34 וילדו שני זכרים - זה שלא בפרה אשתו נתן חמש סלעים לכהן, וכן נקבה - אין כאן
35 לכהן כלום. **גמרא** מאי שנא שני כהנים, דאילו לגבי האי וקדחי ליה, ואילו לגבי האי וקדחי
36 ליה, כהן אחד נמי, ליולד לגבי האי - ולידחיהו, וליולד לגבי האי - ולידחיהו! אמר שמואל:

בבא
דרב אבי רב פפא פליגי. **משנה** שתי נשים - של אחד. וילדו שני זכרים - במחבא, שנתערבו. אם לכהן אחד נתן - האב פרוין שניהם - יחזיר לו חמש
סלעים, הואיל ומת בתוך שלשים, ואינאלא מילתא דנפח פטור, ושלא כדון שקל. אין יכול להוציא מידם - רכל חד חוד מדיח ליה ואומר: הריני מחויבם כן בשביל
פרוין חזי. או שני זכרים ונקבה - וילדו הנשים שלו במחבא - ואותו כדון שקל. או שני זכרים ונקבה - דמנה נפשו חד חוד חזי כבור, אם האחת ילידה שני זכרים - הא ראשון כבור,
ואם האחת ילדה זכר ונקבה - נמצא שחיבתיה לידה רכז לבור וזאת כבור. ואותו שעם הנקבה פטור. שמא נקבה יצאת ראשון, ומצינא מחבירי ערלי ארוהא. אין
כאן לכהן כלום - דאיכא למעשה תקבות יצאו תחלה, ואין כאן כבור. **האב פטור** - דמצני למעורר בן המכבדת. מת נתנו עד שלא חלקו בו - כדן אותו על
מעלה, משום דרב אבי רב פפא. **זכר ונקבה** - שי לומר: אותה שלא בפרה ילידה הנקבה, ואין כאן כבור. מת אחת מהם - חזון וזולדות, יחזיר להם חמש סלעים.
וחלוקה שני האבות. ואין יכול להוציא - רכל חד חוד אמר: ואם מחויבם כן בשביל חזי, דאיתו שנתן לי בשבילי - לא מת. וכל המוציא מחבירי חוד ונתתנה.
האבות פטורין - רכל חד חוד אמר ליה לכהן: הנקבה שלי היא. והבן חייב לפדות את עצמו - דמכל מקום כבור הוא. שתי נקבות וזכר - יש לומר: האחת
ילדה נקבה, ושנית רבי נקבה, ויצאה נקבה תחלה. ולכן אין כאן לכהן כלום, ויש לומר: המכבדת ילידה הנקבה, ע"כ. וכן שני זכרים ושתי נקבות. **גמרא** כהן אחד
נמי - ומשני אבות שקל, כי אינו יכול לגביה האי אב - לידחיהו כהן ולימא: רבי שלך מת אלא של חבירך, ולאו בעל דברים ידיי את.

1 הגן פרוין הבן חמש סלעים דוכי ליה רחמנא לכהן. ולא חצי חמש - הלכך
2 פטורין. דכיון דחלקו - הוה ליה מחצה לקחות, ולא אישתאר ירושה אלא
3 שני סלעים ופלגא. ומפלגא ודלקותא לא שקיל איהו מידו, דמלוה על פה לא
4 גביא מלקחות. **ואפילו חצי חמש** - ושקל ההוא פלגא דהוי ירושה. א
5 **הכי** - ולרבי יהודה פלגא דהוי דשקל,
6 נתחייבו הנכסים בתמימה. חייב **גבירא**
7 **מיבעי** ליה - גרסינן, ולא גרסינן
8 "נתחייב", כלומר, הכי איבעי ליה למתנא:
9 רבי יהודה אומר חייבין. שאנון פטורין
10 לגמרי כדאמרנן, אלא חצי חמש מיתא
11 מצינא. ולא שריי למתני "נתחייבו"
12 הנכסים. וזאת רבי מאיר נמי
13 נכסותן אין ליה, נאמר שלאחר שלשים
14 שנים. אלא בשביל החלוקה שחלקו ונתנו
15 לקחות הפסיד הבחן, לרבי יהודה נפיה
16 ממה שנתחייבו הנכסים הפסיד מחצה.
17 **האימא** שחלקו - שנתנום ספק בבורות.
18 **עשרה** זה לזה ועשרה זה לזה -
19 דהיינו שני סלעים ופלגא. אי לימא בן
20 חלק תירושא בין חלק הלקחות -
21 הלא דקתני: חייבין - פלגא דחמשה
22 קאמר. וכל אמרת רבולו ערלי דהוי
23 דרב אבי רב פפא, ומשמעין מניה דחמש
24 אפילו חצי חמש. **אפילו בציר מעשרה**
25 - אלא שמוה, ולא מני לכהן אלא שני
26 סלעים - שקול להו. דהואיל ושקול כהן
27 בציר מחמש - כל זה משתמיר ליה
28 שקול, דהא דאמרנן חצי חמש - הוא
29 שקיל לרבות חמש ושלוש חמש. ואמאי
30 קתני אם לא פטורין **אילא פטורא** -
31 דמכא עשרה חוד פטורין לכל חד חוד
32 (לרובא ודלקותא, הריני חמש סלעים
33 דירושא. והכא - במתניתין, דרב אבי
34 לא ברב פפא פליגי. רבי מאיר אית ליה
35 דרב אבי רב פפא. הואיל דבן חבל אין
36 שם אלא חמש - לא שקיל מידו, דחמש
37 אלא חצי חמש. ורבי יהודה אית ליה דרב
38 אבי דפלגא הוי לקחות. ולית ליה דרב
39 פפא. אלא מבידא ליה דמלוה על פה
40 גובה מן הלקחות. ושקיל בלוה, אי נמי
41 לית ליה דרב אבי, אלא כולהו חזי דירושא
42 ושקיל כולה. והשתא דהכי מבידא לן
43 מוקמינן לה לברייתא: אם יש שם עשרה
44 חזון וזאת עשרה זה לזה בין הכל - חייבין
45 לתת לכל הנכסים, ואם לאו, דבין חצי
46 חמש. **איכא** דמתני לא לביהה דך
47 **שמתא אסיפא** - דמתניתין, ומילתיה
48 דרבי יהודה. ולקח את חמש שני
49 מהכירו - הכא נמי דסבידא לך. האוחין
50 שחלקו לקחותן, וכן דרבי אורי, דקמחיב
51 להו רבי יהודה. **כלישנא קמא** - אלא
52 דרב אבי רב פפא פליגי. **משנה** שתי נשים - של אחד. וילדו שני זכרים - במחבא, שנתערבו. אם לכהן אחד נתן - האב פרוין שניהם - יחזיר לו חמש
סלעים, הואיל ומת בתוך שלשים, ואינאלא מילתא דנפח פטור, ושלא כדון שקל. אין יכול להוציא מידם - רכל חד חוד מדיח ליה ואומר: הריני מחויבם כן בשביל
פרוין חזי. או שני זכרים ונקבה - וילדו הנשים שלו במחבא - ואותו כדון שקל. או שני זכרים ונקבה - דמנה נפשו חד חוד חזי כבור, אם האחת ילידה שני זכרים - הא ראשון כבור,
ואם האחת ילדה זכר ונקבה - נמצא שחיבתיה לידה רכז לבור וזאת כבור. ואותו שעם הנקבה פטור. שמא נקבה יצאת ראשון, ומצינא מחבירי ערלי ארוהא. אין
כאן לכהן כלום - דאיכא למעשה תקבות יצאו תחלה, ואין כאן כבור. **האב פטור** - דמצני למעורר בן המכבדת. מת נתנו עד שלא חלקו בו - כדן אותו על
מעלה, משום דרב אבי רב פפא. **זכר ונקבה** - שי לומר: אותה שלא בפרה ילידה הנקבה, ואין כאן כבור. מת אחת מהם - חזון וזולדות, יחזיר להם חמש סלעים.
וחלוקה שני האבות. ואין יכול להוציא - רכל חד חוד אמר: ואם מחויבם כן בשביל חזי, דאיתו שנתן לי בשבילי - לא מת. וכל המוציא מחבירי חוד ונתתנה.
האבות פטורין - רכל חד חוד אמר ליה לכהן: הנקבה שלי היא. והבן חייב לפדות את עצמו - דמכל מקום כבור הוא. שתי נקבות וזכר - יש לומר: האחת
ילדה נקבה, ושנית רבי נקבה, ויצאה נקבה תחלה. ולכן אין כאן לכהן כלום, ויש לומר: המכבדת ילידה הנקבה, ע"כ. וכן שני זכרים ושתי נקבות. **גמרא** כהן אחד
נמי - ומשני אבות שקל, כי אינו יכול לגביה האי אב - לידחיהו כהן ולימא: רבי שלך מת אלא של חבירך, ולאו בעל דברים ידיי את.

כבא כהרשאה - שני האבות כתבו הרשאה האחד לחבירו, ובא בעל הרשאה וחובעו ממה נפשך: אם שלי מות - החזיר לי את שלי, ואם שלי חבירי מות - החזיר לי את שלי, שחיי לי הרשאה. אדרבא - הרשאה אמטלטי. הואיל ואין בעין - מידוי שביקרא. שמא אף בידו משל זה כלום, וחתמי סהו דאיתן עיני - הרשאה היבא דכבריה -

לה למלה, הוא לא בתב מלה הרשאה עליהו, גבי שתי מילי שביקרא. תני רב הונא - מבי שתי גמיש של שני אנשים שלא כברו וילדו שני זכרים ונקבה מבחבא: אין כאן לבתן כלום. ואף על גב דחד חד כברו ממה נפשך, ואף אחר לידה שני זכרים - האחד נכיר, ואם הוה ונקבה לידה - נמצאת חבירתה וילדה זכר לבדו והוא בבור. ואפילו הכי הני אינו חייב לפדות את עצמו, דאמר ליה: שמא אף אני בבור, אלא חבירי. כאש אחד ושתי גמיש לא משבתת לה - דכין דאיבא דחד כברו יחיד חובש שלטעם לכתן - לחבי לא הני ליה, דכל תוך דתנא כאן "אין כאן לבתן כלום" - שיקן. כא אש אחד ושתי גמיש, וכן בשתי גמיש של שני אנשים. משנה מת ביה בתוך שלשים - אבכותו דלא דעלמא קאי נמי. יחזיר - דנפול היה, ולא משייב בפרוק דע לארש שלשים. כיום שלפניו - אף על פי שנתן יחזור לו. גמרא מטריב - כתיב הבא (במדרב רם) "פרוהו מנב חרש תהיה, ותיבב ממדרב רם" - פוקד כל כבוד לו מנב חרש ומעלה. ומעלה - משמע: לארש שלשים. מספקא ליה - אי גברי מזהם. דמדאימתיקין "ומעלה" ונכירין - "אם מנב ששים ומעלה" וגו', וגמר במסכת סרכין (סא), שנה" שבה' לזרעה שיה, שבשם שלשים ששים כלמטה חלמיש - אף על שנת חמש ושנת עשרים כלמטה, אף על גב שלשים כלמטה אף על גב דלהקל, ויהו נגור "חוש" "חוש" ממדרב, ריהא ענין דעל דארש שלשים. הוה דרעיקב דהמדרב סיני שני כתובים באהן אחרד ואין מלמיני - על פרוח הבן. אי דלמא ב - אמר אין מלמיני - שני כתובין - עלמלא. דמשה' מחשבו ממכור דרעיקב. כמו

איהו כתב "חוש" במידי אחריטי. אבל לגופיהו - כגון בכורי הורות ממכור מדבר, דאידי ואידי בכבור את מלמיני. ומדמסקאן לך. קמאר: אם נתן - אי טיול, ואם לא נתן - לא יתי. לענין אבילות - אם מות ודל בתוך שלשים - אין אבילות חלה על אביה. דאימר נפול הוא. משנה שלא נפדה - ולא ענדב איתרש פרוח תוך שלשים. עד שיבאי ראה. לחרש שלשים בחוקת שנה - דכחן הוי מוציא מחבירו, הורע כדו. עד שאמרו לו - לכן, שעה אבוי שעת יתחיל של פנדה. ובאמריה גיזא, בלא ערות מורדה. חוק חוקה ומדוקקין ליה בחוקת שנה - לא זו חוקה משפחה, דראב דאישי לא עבדי למפרע חובו מיד. והבא לא שייך למימר "עד שיבאי ראה", דהבא יכול לומר לו לא יתן: לכן דעלמא תדיבא אבא. שפמוצו על אבוי - מצות פרוייה ליה אב איהו על פניו, ומצות בנו עליו. גמרא רבלי עלמא אי אמר ליה מעבישי - חייב אביו פדה. ומצות בנו עליו. גמרא רבלי עלמא אי אמר ליה שלשים לא שיבאי פריה. ואי אמר בתוך שלשים: "דירי קי המעת ולארש שלשים חול פרוי" בן - ואיתנהו מעות בין כדו בתוך לארש שלשים - היא פרוי, כמאן דרדיב לזו ותחלה פרויה. תתקבלו - שאנין בעין. אקדושי אשה - דאי יחיד ליה השתא מדי, ואמר לה "תקדשי לארש שלשים יום" - והיא מקדשת, כדאמרין במסכת קדושין (ט.א.ט).

הני מילי - היבא דכבריה - תימה: דללישנא קמא ב'מורב' (בבא קמא ע.א.) דלא מפליג בין כפריה ללא כפריה, מאי איבא למימר: וכן יש להקשות ממתניתין פרוח "שבתת הערות" (שבתות ל.ג.ב.) בני "איש פלוני כדן, "איש פלוני לוי", דריקא: הא "מנה פלוני ביד פלוני" - חיבין. אבא ברמא: עד שיבוע משה חובעו ומשני: הבא דאמרת. ופריך: והא אמרי הנדעו כו. הני מילי היבא דכבריה כו. ומיהו, הואו איבא לאקומי בפקודין ללישנא אדנדרעי, דכין שיכול להקדיש בפקודין, כדמוכח בפרק "המומר את הסניף" (בבא בתרא פ.א.) גבי ההוא דאיתו ידן לפוס נדרא - הכי נמי יכול לדרושה, דחי טעמא הוא. כדמוכח. ואיש לתוך דתך דשמעתין [בקרעות] ואליבא ורבי, וכן ליה למן בפרין (כ.א.) פרוח בקרעות בני פרוח. במטלטי, דאמקדש מתבני אדרבא. אמטלטי דוקא לא כתבין, דאית ברשותא. אי נמי איבא לאקומי כריב נתן. תמריד נתן יכול להוציא מידו אם חבירו חייב ואין לו מה לפדות, אי נמי איבא לאקומי כגון שנתן אף לחבירו במעמד שלשות. ומיהו צריך עיון: דלא היבא דאין יכול להוציא מידו בבית דן - לא תקן רבנן מעמד שלשות, כי היכי לא תקן רבנן שלשות בחבובה, משום דלא ניתנה לגבות מחיים, כדפרישית ב'יהובל' (בבא בתרא פ.ט.א.) ועוד יש לתרץ: דלמאם אן שנתן גמיש לפננו ומצוות לת לארש - חייב לחחור. ולא הוצרך להעמיד בבא ברשאה אלא כדי שיוכל האחר להוציא מידו בפני עצמו. אבל כדלא כפריה כתבין - מה שנתן מעשיו לתבון הרשאה אפילו כפריה, אומר רבינו תם: דהיני טעמא דלא כתבין הנדעו - איני מושם דמדיחי שביקרא. כדאמרין ב'מורב' (בבא קמא ע.א.) ובכתובות (כ.א.) מנחב דלמיחוי שביקרא לא חישינן. ובה'מורב' ושם דהא מסתליקן איתרי. מת בן בתוך שלשים יום כי יחזיר לו חמש שלעים - אי גברי כדמוכח. פירש כדמוכח: משום דנפל הוא. ובתבם פירש כן, דאפילו קים לך ביה דכלו לו חישוי - ביה חיש' תלה רחמנא. לארש שלשים אף על פי שלא נתן יתן - בספחים (סו.א.ב.)

אמרין דאבי הבן מבכר. ויש לספק בין שמת אב מבכר שחיותו. מכות דרובת לקים המעות. ואין לחמוה את דלא מברכין "שחיותי" על כל מלה ומלה כמו על פי פיוח הבן. ושאיני מצות פרוי הבן ללא כשניה. מת בן בתוך שלשים יום עקבא אומר בן - בריש "החולץ" (בימות לו, א.) אמרינן: שם חתמי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל ששעה שלשים יום באדם אינו נפל, הא לא שהה - ספקא הוי. ואיתמר: מת בתוך שלשים יום ועמדו תתקדשה, אם אשת ישראל היא - וחי'למ'. ורובו הספרים יוסקין, כדאמר רבי אלעזר (תוספתא, שם ב.ק.לו.א.) "מת ביום שלשים" - וכן נדרס רבינו יוחנן. ורבינו שמאי גורס: כן ביום שלפניו. ומיהו הננאל משי ליה ספקא, ופלגי רבנן ורבן שמעון בן גמליאל גם ביום שלשים - מיהו ליה ביום שלשים משי ליה בתוך שלשים יום. גם בשאלות גורס: "תוך שלשים" - ומיהו בחילובת גורלות כדבכר ביום שלשים, אפילו פקח הוא. דהנפל לרבנן, ודוקא תוך שלשים הוא דאמרין במסכת שבת: פדוקמת - דברי הכל. מת חיה. משמע דרסינן: "ביום שלשים" - נפשל מת כמשמעו, ופדוקמת. וקחשיב פדוקמת ביום שלשים, וכן שוח לך בך - נפשל מת בתוך שלשים יום. ויש לקיים גירסא זו אבנפל מן הגג ואלבול ארי ביום שלשים דוקא. הוא, דסמכין אדרבנן, ושמא אפילו לענין אבילות דהוי כד קיימא. ב'יום שלפניו' - ואם התמר: דבריש "החולץ" (בימות לו, א.) משמע דפטרט כל מה שהורה אפילו תוך שלשים דיו הוא. דאמר. מת

בבא כהרשאה - והאמרין הנדעו: לא כתבין אדרבא אמטלטי - הני מילי - היבא דכבריה, אכל היבא דלא כפריה - כתבין. "וכר ונקבה אין כאן לבתן כלום". תנא רב הונא: שני זכרים ונקבה - אין כאן לבתן כלום. ותנא דידן, כין דבשני אנשים הוא דמשבתת לה, באיש אחד ושתי גמיש לא משבתת לה - לא מתני ליה. משנה מת ביה בתוך שלשים יום, אף על פי שנתן לבתן - יחזיר. לארש שלשים יום, אף על פי שלא נתן - יתן. מת ביום שלשים - כיום שלפניו. רבי עקיבא אומר: יתן - לא יפול, ואם לא נתן - לא יתן. גמרא מא שמעיהו דרבנן גמרי "חדש" "חדש" מפרך, מה התם - "ומעלה", אף הכא נמי - ומעלה. ורבי עקיבא מספקא ליה: מדאימתיקין למוכתב "ומעלה" גבי עריכו, ולא גמרי מפרך - הוה לזו שני כתובים הפאים פאהו, וכל שני כתובים הפאים פאהו אין מלמיני: או דלמא: פי אין מלמיני - עלמלא, אכל לגופיהו - חל מלמיני ומשום אבילות, יום שלשים - כיום שלפניו. ואמר שמואל: הלכה כדברי המוקל באכל. משנה מת האב בתוך שלשים - בחוקת שלא נפדה, עד שיבאי ראהו שפנדה; לארש שלשים יום - בחוקת שפנדה, עד שאמרו לו שלא נפדה. הוא לפדות ובנו לפדות - הוא קורם לבנו, רבי יהודה אומר: גנו קודמך, שפמוצו - על אביו, ומצותו גנו - עליו. גמרא איתמר, הפודה את גנו בתוך שלשים יום, רב אמר: גנו פרוי, ושמואל אמר: לארש שלשים יום ואיתנהו למעות - ודאי גנו פרוי. כי פלוגי - לארש שלשים יום ונתקבלו המעות; רב אמר: גנו פרוי - מדי דתהו אקדושי אשה, התם לאו אף על גב דנתקבלו המעות - הוה קדושי, הבא

קז
תוספות
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61

1 אפילו באורו השמיני ודאי בר קיימא. היכא דלא אפשר, כגון באשת כהן.
2 ובמסכת שמחות פרק רביעי (ה"ב) תנן: הספקות אוננין ומתאבלין עליהן; ויש
3 לומר: דההם בספק בן תשע לאושאן או בן שבע לאחורין. ונגזיא הדיבר שלא
4 יתאבל לא וזה לא זה, והרי הוא דאי בנו על אחד מהן.
5 ודידיה אילו למה מועיל, וכו'.

6 הכא נמי לא שניא. ושמואל אמר לך: התם - בידו לקדשה
7 מעבדיו, והכא - אין בידו לפדותו מעבדיו. ואף על גב
8 דיקמיא לן דכל היכא דפליגי רב ושמואל - הלכתא כרב
9 באיפריי, וכשמואל בדיני, הכא הלכתא כוותיה דשמואל.
10 תני: מת בתוך שלשים יום - אף על פי שנתן לכהן -
11 יחזור לו המש שלשים; שמא - דמות, הא לא מת - גנו
12 פדיו! - הכא כמאי שקינין - דאינהו לא פדוהו. תא שמע:
13 בוחקין שלא נפדו עד שיאמרו לו פדונו! - ה"מ כגון
14 ד- דאינהו לא פדוהו בעיניהו. תני תנא קמיה דרב יהודה:
15 תפודה את גנו בתוך שלשים יום - גנו פדוי. אמר ליה:
16 שמואל אמר אין גנו פדוי, ואת אמרת גנו פדוי ואף
17 על גב דיקמיא לן כרב באיפריי וכשמואל בדיני, הכא
18 הלכתא כותיה דשמואל. "הוא לפדות וכו' לפדות - הוא
19 קודם לגנו" וכו'. תנו רבנן: הוא לפדות וכו' לפדות -
20 הוא קודם לגנו. רבי יהודה אומר: גנו קודמו, שמונתו
21 על אביו, ומצות גנו - עליו. אמר רבי ירמיה: הכל מודים
22 היכא דליקא אדאי המש שלשים - הוא קודם לגנו, מאי
23 שמא - דמתנת דריה עריף. כי פליגי - היכא דליקא,
24 המש משעבודות וחמש בני חורין, רבי יהודה סבר:
25 מלוה הפתובה בתורה - כפתובה בשטר דמיא, ודידיה -
26 אויל ופרה ממשעבדי, ובהני חמש בני חורין - פריק ליה
27 לגריה. ורבנן סברי: מלוה הפתובה בתורה - לאו כפתובה בשטר דמיא, הלכך - מצוה דידיה
28 עריף. משנה חמש שלשים של בן - במנה צורי. שלשים של עבד, חמשים של אונס ושל
29 מפתה, ומאה של מוציא שם רע - כולם בשקל תקדש כמנה צורי. וכולן נפרין בקסף ובלשון
30 קסף, חוץ משקלים. גמרא מנה צורי. אמר רבי אסי: מנה של צורי. רבי אמי אמר: דינרא
31 עובא. רבי חנינא אומר: אסתרא חסיא דמזבנתא תמניא בדינרא, חמש מינייהו לפדיון תבן.
32 רבי

1 תא שמע - ממתניתין: מת האב בתוך שלשים בוחק שלא נפדה בו, "עד"
2 שיבא ראייה גרסינן. ואי מיתא ראייה - הוי פדוי. וקשיא לשמואל. ודידיה -
3 חמש שלמים דידיה אויל תבן וטרין משעבדי, שהרי שיעבודו של בן קדם.
4 היינו קאמר "שמצותה על אביו, כלומר: שמאביו נשתעבדו אתון נבסם לבחן.
5 ובהני חמש בני חיי פריק לגביה -
6 מדי. דאי יהיב בני חיי משום פדיון דידיה
7 - תו לא מיפריק בני חיי. דשמא שיעבד
8 הלקוחות קודם ללידה גנו. לאו כבתובה
9 בשטר דמיא - ואי יהיב בני חיי בשביל
10 דידיה פדיון גנו - תו לא מיפריק איהו, דבזון לא
11 מצינ טריף בלקוחות. משנה מנה צורי -
12 מפרש שמואל. חמשים של אונס ושל
13 מפתה - כלומר, וכן מפרש על אונס
14 וכו'. וכוהו בשקל הקדש - דהוי עשרין
15 מעין, ואתון מעין שמעבת מנה צורי.
16 ובגמרא מפרש למע לי למחדר ולמתני
17 האי וכו'. חוץ משקלים - שקלים הבאים
18 כלשהו באחד, אן מבזאיא שם אלא מטבע
19 של חצי שקלים. גמרא מנה של צורי -
20 היינו ממנינת צורי. והדעת ארבעה זוזים,
21 והוא במשקל זבב של משקל של פסיתין
22 ומחצה למשקל הברזל. לאו מאי אומר -
23 סלע צורי היינו דינר ערבא = ששטמאל.
24 ולע פרש לי שיעור, ומצינ בתשובת
25 הגאונים בבליים: שמענת דינריה האמורים
26 בכל התלמוד, שהדירי שם מעה כסף -
27 עשוק ששרה מאותן של ערבאי. ובלשון
28 ערבי קריין אותה מנרעה. אסתריא
29 סוסריאא - שלמים מושגים. דמדובנא
30 תמניא - מינייהו בדינרא.
31 דינרא

32 טלעם של בן (ב) (א) - אשם בכסף שקלים וערכין לא איצטריך ליה לתנא למיתני. דבאשם כתיב בהדיא: "משקל הקדש". וערכין נמי פשיטא בדשקל הקדש הזו,
33 כיון דכתיב (ויקרא כז) "וכל ערכך ידיה בשקל הקדש". אמר רבי אסי מנה של צורי - פירש בקונטרס: היוצא במנינת צור. וחוה שיעור טלע של אותו מנה, דבסלע
34 ארבעה זוזים, והזון במשקל זהוב של משקל שם פשיטת ומחצה למשקל הברזל. ונראה שקבלה היתה ביזו מרבותיה. ומשמע שרצה לומר דזו הוא דינר של כסף,
35 ומשקלו של זהב. וכמו כן פירש בפיודוס חומש בפרשת "זאה המשפטים" גבי שלשים שקל, דהשקל משקלו ארבעה זוזים שדם חצי אונקיא למשקל הישר של
36 קלנויא. ומשמע נמי שרצה לומר דינר כסף זהוב משקלו ששה. ודלע הוא ארבעה זוזים. אבל לא ראה לרבינו רם. מרקאמר דינר של זהב משקלו שבעים של
37 כסף. נמי שאפשר בסומן. ועוד פירש בקונטרס, דרבי חנינא אומר: אסתריא חסיא דמזבנתא תמניא מינייהו בדינרא - היינו דינר אדיר בכל התלמוד, הוא דינר
38 שמינת שבדיר צורי. רבי חנינא גאון הוא ופליג מתניתין. והשתא דזו חמש שלמים רבד מועט. מאי קאמר חמשה מינייהו לפדיון תבן, ומתנאי מינייהו לא שו
39 אלא שמינת שבדיר צורי, ומרזי נופה אן משקלו אלא שם פשיטת ומחצה - נמצא חמש שלמים של בן אן שוין פשטת און מטבע עליו כרבי חנינא. ועוד,
40 "דינר" מפרש דהוא דינר מינדי. ובלשון משנה רגיל לקרותו "זוז", ובלשון התלמוד רגיל לקרותו "פשיטי", כי הואו דתרבות (א"ר) דאמורין: "חמשי זוי פשיטי".
41 ועוד: רבי זוכתי בספר "ינירא" הוה דרובא. דמזבנא בעשרים חמשה זוזי, בפרק קמא דקדושין (א"מ). גבי רב כותא דרדיה ליה אילויי שיעוף דדינרי, רבי אמי
42 דאשכח אוניא דדינרי - כלומר, בדינרין זהובי נראה לפרש: דכולהו לא פליגי, ואמתנתן קיימי לפרשין לן שיעורא. דרבי אמי מנה צורי - כלומר, (שלמים) חמש
43 שלמים עמיה (ש' ופרין קן) שלמים של בן. ר"ב אמי אמר דינר ערבא - כלומר, דינר של ערבאי שם חמש שלמים של בן. אבל ממי עשוק בקונטרס דלע צורי
44 דינרא עמיה. וגם פירש שנוצאין בחשבתי האמורים של בבליים שמעבת דינרים האמורים כל מוקם בהתלמוד שהדירי שם טלע כסף. עשוק שרצה מאותו של
45 ערבאי. ודבריו סותרין זה את זה, דכיון דינרי של ערבאי קטן אפילו מדינר שבכל התלמוד - אן יכול להיות דלע צורי הוא דינר ערבאי, והלא בסלע ארבעה דינרי
46 מאותם של צורי שבכל התלמוד, כדאמורין בקדושין ובכל דוכתי אלא, בדינרי זהב איירי, ושל ערבאי קטן הוא מדינר זהוב של צורי, דשל צור מדינרן כמקור חומש
47 בסוסיא, ושל ערבאי - כלומר, כפרשיטתיה. ושדעוריו חמשה שלמים של בן. ר"ב חנינא אומר: אסתריא חסיא - כן כותב ברוב ספרים. אבל בקונטרס פירש:
48 "הוא של סוריא. והוא בזה ובין זה עשרים על שם סוריא". כמו (בבא קמא פ"ג). לשון סוריא, "הוא טלע של סוריא, דמזבנא ממני בדינרא. היינו דינרי
49 זהב של סוריא. וגדול הוא מדינר זהב של צור שבכל התלמוד, (דסוריא) (דהוא) לא מדינרן [אלא] בעשרים וחמש. האי של סוריא ששנה שמונה של בן - היינו
50 שלשים ושנים דינר של כסף, שחסלע ארבעה דינרין.
51 וש"ך לעמוד הבא) ר"ב יתכן אמר דינרא דהיינא בו - רבי אמי זהב שבכל התלמוד, ומדינרן בעשרים וחמש. ומדל קו זו וישארו עשרים וארבעה, והררר
52 שתותא מאותן עשרים וארבעה וישארו עשרים לפדיון תבן - דהיינו חמש שלמים, שחסלע ארבעה דינרים. וכתוב בספרים: דהוה לזו עשרים מתקלי במתקלי
53 דינרא, דאיתן עשרין ותמניא זוי ופלא, ופלאו נדקא. דהומה פירוש של גאונים. שפירש חמש שלמים של בן לפי מטבע שבמדינתם.

54 דינרא

בכורות. פרק שמיני - יש בבור דף נ עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 ק"א רש"י

1 **דינא הדייניא** - דניר זהב שנתבע במטבע אדרייניס קיסר טוריינוס קיסר.
 2 **ושייפא** - שם המלך. **דמורבין בעשרים וחמשה דינר של כסף** - דינר
 3 צורי. **דל מנייהו שנתא** - אויך לפירון הבן. **דסבידא ליה סלעם על בבור**
 4 **הם סלעם של ארבעה דינר**, הוא סלע ארבע דינר דמני לחמשה סלעם דינר.
 5 **עשרים וחצי נבי דנתא** - חצי שנתא.
 6 **משערים** ארבעה ופשו עשרים. **דכל שנתא**
 7 **מחד זוזא** - זוזא עשרים ואחד נבי עשרים.
 8 **אלא דל שנתא זוזא** - ואבתי זוזא.
 9 **נבי דנקא** הוו. **דכי מדלית שנתא וכי הדר**
 10 **מדלית חדא** - פשו עשרים נבי שנתא.
 11 **אלא דל בריש זוזא** - ופשו עשרים
 12 וארבעה. **חדר דל שנתא עשרים וארבעה**
 13 **ופשו עשרים**, **דנקא לפירון הבן אילא**, **דהוו**
 14 **לחו עשרין מתקלי במתקלא דינרא** -
 15 **במשקל דינר צורי**, **דכפרשית**, **דאינן**
 16 **עשרין ותמניא ופלגי ופלטא דנקא** -
 17 **דינרי ערבי**. **דינרי צורי שישן השבע**
 18 - **עשר שבעי ערבי**, **הארבעה עשר עשר**
 19 **עשרים**, **פשו לחו ש צורים**, **דעברי שמונה**
 20 **דירים ערבים ופלטא ופלטא** **דנקא** **דהוא**
 21 **פניקין**. **דינרי הוו שנים עשר פתוניון**,
 22 **אלא עשפדיני צורי** **דגולמל ושל ערבים**
 23 **קטנים**. **וכון שבעה צורים עשין עשה**
 24 **ערבים**, **מטי לכל דינר דינר ערבי**
 25 **וחמש פתוניון ערבים ושבעתי פתוניון**.
 26 **דנא חשוב** **לשבעה דינרים חמש פתוניון**
 27 **ושבעתי פתוניון לכל דינר** - **הוו לחו**
 28 **שלשים וששה פתוניון סופיאנא**, **דאינן**
 29 **שלשה דינרים**, **ואשתחוי שבעה הוו**
 30 **עשה**. **הלכך שבעה דינר צורים הוו**
 31 **עשה**, **הארבעה עשר הוו עשרים**, **ופשו**
 32 **ששה דינר צורים**, **החסף כלל דינר חמשה**
 33 **פתוניון ושבעית** - **הוו לחו שלשים ואחד**
 34 **פתוניון סופיאנא בעיר פורתא**, **ההוא**
 35 **פורתא דל חטיב בון פתוניון**, **וששה אותן**
 36 **דינר** - **הוו שלשים ואחד פתוניון שני**
 37 **דינר ופלטא דינר פתוניון**, **אשתחב**
 38 **דששה דינר צורים עושין תמניא ופלטא**
 39 **ופלטא דינר ש ערבים**. **ולשון ה'**
 40 **שפירשתי** **תבוב ספירים**, **אלא פירש לנו**,
 41 **אל פירש שני הרב הגדול כל דין מילתא**
 42 **דהוו לחו עשין מתקלי במתקלא דינר**
 43 **דאינן עשרים ושמונה ופלטא ופלטא דנקא**,
 44 **אבל באתאיה תבובת האוננים**, **סליעין דאורייתא תלתא** - **דינר צורה הוו**
 45 **תילתא**, **דקא עשרין ומתן**, **הואילא סלע של קודש** - **המקדיש שדחו בשנת היובל**
 46 **היה פרחה** **בית זרע ויתומן** **שעורים בתמישים סליעים**, **ובחורת כרמים בני מקדיש**
 47 **שדדו קתנ'** **כערכין וקומ'**, **נתון ארבינע וחדשה סלעם וארבינע וחדשה**
 48 **פתוניון ארבינעית וששה שנים של יובל**, **הואילא סלע של קודש**, **כדלומר** **ולמה**
 49 **אמרו** **ארבינע וחדשה פתוניון והואילא סלע של קודש ארבינע ושמונה פתוניון**,
 50 **אשתחב דקא פריח בית זרע חומר שעורים בתמישים שקל פתוניון פתוניון זה**
 51 **מה שני** - **הואילא אל נא אמר** **אלא** **תמישים שקל כסף קולבון לפרושתין** **זה**
 52 **דברת אלו אבין פתוניון**, **דמני קולבון** - **מעה סתיה**, **כלל חדא**, **"לפרושתין"**
 53 **משמע** **לכל אחד בפני עצמו**, **כדאמרין בפרק ראשון (בכורות א)**: **ואל מנא**
 54 **הבתוב אלא פתוניון**, **קתני מדינת** **סלע של קודש ארבינע ושמונה פתוניון**,
 55 **היינו ארבינע דינר צורים דהכי אמרין בקדושין (בבא)**: **שש מעה כסף - דינר**,
 56 **מעה - שני פתוניון**, **נמצא דינר שנים עשר פתוניון**, **וסלע ארבינע ושמונה**
 57 **אלמנא דאורייתא ארבינע דירקן**, **וקשיא לרבנן ומשנינן**: **בתר דאוסופו**
 58 **עליה** - **על סלע דאורייתא**, **הסופיה שנתא ועשאוהו למדור לחי צורה**, **שערים**
 59 **וארבעה מעין**, **יתת** - **"עשרים דין יהיה השקל"**, **משמע** **עוד חזיה אחרת**,
 60 **בפרשת ערכין תבוב** **הוא'**, **בסדר "ויחק קרח"** **תבוב**: **"עשרים גרה הוא"** - **שלא יפחות**, **רב אחא כיה היה ושלה רב אשי לרב אחא**, **לישלה ל' מי תילתא** - **שנתתי**
 61 **לך יתיר מדיא**, **ברבא אבא סלע דאורייתא שלש דירין ותלתא**, **מני תולמשה סלעם חמשה עשר דינר**, **ותולמשה דאינן עשן דירין בני תילתא**, **דמטי סלע** **הכל**
 62 **שכסו וזו בני תולמשה**, **שלה ליה רב אחא** - **תשלתי ליה מן תולמשה**, **ואתא אוסופו עליהו ושאומו לעשר צורי**, **דהוו חמש סלעם עשרים ות**, **והיישין** - **מנגן**, **דהוא**
 63 **עשרים וחמשה סליעים**, **קינפריין** - **מנא סלעם לכל שקל**, **דכתבין קובר לכוהן** - **שבכל מקום שש סחורים מקבלין דין אחרות שקלים**, **והיישין** **דובתא דקרו**
 64 **תקלא דיהוה קינפריין** - **שגדול מברת קינפרא**, **הלכך קינפרייא היב ליה**, **מפני כספת [והתבן] של ירושלים** - **שדחה לשלכתי**, **הואו של קודש ואסור לזרים**,
 65 **וכשלקוהו גוים ערבוהו עם והובים**, **וחללוהו** - **משמע** **כיון שבאו פריצים לחלוהו** - **נפק לחולין**, **הויא רובא דעלמא** - **בתמידי**, **דעליה בעי איתסורי כל הדמים**
 66 **שבעתם** **הדייניא מריינא שייפא** - **אלו הוו ממתבעת של ירושלים**, **ורובן של בלו אלו מרישולים**.

1 כלים של חמישים זה, ובפרט "מציאת האשה" (כתובות טו א). לא יפחות לה
 2 מחמישים זה. ודיק בגמרא דחמישים חוי פשיטו קאמר, ולא דייק בכל מדרב יהודה
 3 אמר רב אסי. וכתובת בתולה שהיא מאתים צוריים, בין למאן דאמר דארייתא
 4 בין למאן דאמר דרבנן, ואפילו כתובת אלהנה שהיא למרילי עלמא דרבנן - היא
 5 מנה צוריו ונראה לרבינו דלא מריא

6 הבא אלא בסלעים, דומיא דכסף קעוב
 7 האמור בתורה, שאין תשוב בתורה אלא
 8 שקלים.

9 והראיון תני רב יוסף בו - פירש
 10 בקונטרס דהכי גרסינן: תני נמי
 11 רב יוסף אלא יביא סיגה. כסף סיגים, אלא
 12 טבעי. והא ברייתא דרב יוסף לא לפרושי

13 להביא לטעמי. ולא משמע כן. דמה צריך
 14 להביא ברייתא לטועי לברייתא: ועוד:
 15 דלא היה לה לומר למעשה שלא יביא, אלא:
 16 לא יביא, ועוד: דמשמע כארייתא
 17 דמרפס בכל דהו טעמא לכך נראה

18 לפירושי טעמא אחר, אלא דהה מביא שהו
 19 כסף - זימנן דמייחוי נסבא וכסף סיגים
 20 שלא שהו שתי מנות כסף, ולא ימכרו לו
 21 לעלת ארייה טובה באותה סיגה כאילו

22 היה מביא כסף טבעי. **כתב** לכוון שהוא
 23 חיוב לו חמש סלעים - בתבנותו ברש
 24 "הנשוא" (בבא), מייחוי לה גבי פלוגא
 25 דרבי יוחנן ורש לקוש דרבייבאי אף מנה

26 בשטר. ופירש שם בקונטרס: כגון שכתב לו
 27 ונתתי ונתן לו בפני עדים, ולפני מרדכי
 28 דהוא, אלא מילאמ מילתא בפיגרא מאד שג
 29 דלא אמר להם "אתם עירי", ורבינו ע

30 מפרש: כגון שבא לחיוב עצמו באותו שטר
 31 אף על פי שאינו חיוב לו כלום. וצריך
 32 ליישב כן. והנוניא, ושם פירש: **אימא**
 33 ולא הקדשות בכל אלו - בפסחים (להב).

34 ו"דבוד" (בבא מציעא ד, טא) מייחי גבי
 35 הקדשות שחללו על בני קרקע שאינן פרוין.
 36 מדרכיב "נתון הכסף וקם לו", משמע

37 דמהדוא קרא אף דרשי, אלא אי אפשר
 38 לומר וכן, דבתורת כתבים בפרשת "זאם"
 39 בתקנת" דרשי מירב ערך היה שכל

40 הקדש", כדפירש שם בקונטרס. ולא חש
 41 שם להביא אלא חד מקראי דמיתב בהו
 42 "כסף" גבי הקדש. וכן מציעו במכה פרוין.
 43 שאין מביא עיקר הורשה בכל דוכתא,

44 כדאיתיה בקדושין (ג) ובבא קמא פוא:
 45 "במיתה כדמיתב אבהי" - כל שבח געורים
 46 לאביה. אף על גב דבהפחת נרדים תביב.

47 וכן נטיק (בבא). ספר מרורה ואן ארבי אחר
 48 בורתה. דההיא דרשא ליתא דרבנן אלא
 49 לרבי יוסי הגלילי.

אמר
 50 **דפתת דבי רבי שמעאל,**
 51 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 52 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 53 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 54 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 55 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 56 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 57 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 58 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 59 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 60 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 61 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 62 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 63 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 64 **דפתת דבי רבי יוחנן,**
 65 **דפתת דבי רבי יוחנן,**

1 **וזא מאבא** - שנפחתה צורתו. ולא היה שקול ליה, כלומר לא היה ניקח בעיר
 2 להוצאה, לא היה הידר שקול ושהו לו כלום. **הא תו למה לי** - האי "ובלם"
 3 לא תנא ליה **משום אונם ומציא שם רע** - אינטיבאל ליה למיחוי האי
 4 "ובלם" כשקול הקדש, משום דרשא לא תנא "שקל הקדש". ומיהו פשיטא לן
 5 באיך בכולהו סדלעים ניהו. דאמר בפירון

6 הן כתיב (מדרבא ג) "ומשת שקלים"
 7 לגולגול' ועבד כתיב (שמות א),
 8 "שלושים שקלים" (שם) (השור) לאונם, אבל
 9 ובמפתח כתיב (שם כב): "כסף ישקול", אבל
 10 באונם ומציא שם רע לא כתיב "שקל",

11 וסלקא דעתך אמנא: והא דתנא ברייתא
 12 במנה צור - כל דהו רב יחינא קאמר.
 13 והיכא דכתיב שקלים - הייב שקלים
 14 צורים, והיכא דכתיב שקלים - לויב:
 15 דרירי צורים. קא משמע לן סיפא: ורובלם

16 בשקל הקדש. דמילף יליפ מהדיי בכסף
 17 קעוב מכסף קעוב, כדבר אסי לעיל. אית
 18 ספרו דכתבו בו: "אטו כולו בו פריה"
 19 ניהו". וקפריך אמנתיון דנקט לשון פריה

20 בכלוה, דקתני: "ובלם פרוין". והא לא
 21 שייכא לשון פריה אלא בבבורו: תני כל
 22 הפירין שפירי כסף ושהו כסף. כל הפירין
 23 - כגון כבור אדם והקדשות ומעשה.

24 **מעשר שבו** - איתו נפדה אלא בכסף טבעי
 25 ולא בשתה כסף, ואפילו פרוטות טבעות
 26 שפר דמי. והראיון - לנקות עלת ארייה
 27 הנקית בשתי מנות כסף. כדאמרנן

28 בתנוגה (בבא): הדיאיה שתי כסף. והך שתי
 29 כסף טבעי. ומצויין **מצרפין שקלים**
 30 לדרבנות - כל מה הניח ששולחין שקלים

31 לירושלים מצרפין אותו ולקנות מן
 32 דרבנות, הוו והובים געמיים. ורובנות -
 33 אין, שאר דהב - לא, שאינו טבעי. ובמסכת
 34 שקלים (ו) מפרש טעמא שמיא תיול

35 מרגליות כו'. והוא הדין לכל שיה כסף.
 36 שמיא חול ומנצא הקדש מפסיד. אבל
 37 טבינא לא וייל, **וצינת הכסף** - דבר שבו
 38 עליו צורה. **הכי גרסינן: ראיון תב [שם]**

39 **רב יוסף** - שלא יביא סיגה - כסף סיגים.
 40 אלא טבעי. והיינו ברייתא, דרב יוסף לאו
 41 לפירושי אלא לטועי. **משנה** אין פירון
 42 **כבור אדם** ולא **מקצרים בו** - אף על גב

43 דאמרן לעיל (מטב. ב) בכסף ושהו כסף.
 44 ולא במחשתו - שאם יש לו שטר על
 45 כתיבו בשטרות סלעים, ונתנו לכוון שגיבה

46 אותו חוב בפירון גנו - איתו פרוי, ולא
 47 בתקשיות - מפרש בגמרא. **כתב לכוון**
 48 שהוא חיוב ליתן לו חמישה סלעים -

49 משום דרבינו. **ובגו אינו פרוי** -
 50 כדאמרנן בגמרא: שמיא יאמרן פרוין
 51 בשטרות. **לפיכך** - דאמרן חיוב ליתן לו
 52 חמשה סלעים, אם רצה בחוב לתנע

53 ולהחזירם לו במתנה - רשאי, אבל
 54 תקנתא אחריתי לביא. יהיה דף ופיה
 55 **תפרה** - כשהיה לך הפירון ואי יתיה פרוי,
 56 והאי קרא לארורא אמר ליה רמנא. **גמרא**

מינע - כסף ולא מיהו אחרניא. **מינע שטרות** - ולא חשבי מיהו. **תפרה חור וכלל** - ואף על גב דהאי "תפרה" כתיב קודם לפרט - אפילו הכי דיינין ליה
 57 בכלל ופרט, דאמרנן לקמן. **והשוקו שקלקועות** - והתחלתם אותם" וגו' (ויקרא ברו). **הסול** - ברקיא בלעז. **הסודא** - קרין. **כתב** - עשר. **ואמרנין** - גמסכת
 58 פרושין (בבא). **במא קא מפינני רבי דרשי כללי ופרשי** - "ולקנת" - כלל, "מרצע" - פרט, "נתת באונם" - חור וכלל, מה הפרט משמע על מנת - אף כל
 59 של מנתה. ורבי יוסי בריה יהודה דרשי ליה **כרביי ומיעוטי** - ומאי רבי - רבי כל מילי, ומאי מינע - מינע סס. **הבא** - היינו טעמא דדרשי רביי ומיעוטי
 60 דכרנא דבי רבי שמעאל בשילדו "אלו סריפות" (וחילין טו.א). כל מקום שנאמר "במים" שתי פעמים, כלומר, כל מקום שנאמר שתי כללות זו אצל זו ופרט
 61 אחריו - כתיב הבא: "את הו האכלו מכל אשר בשמי אשר לו סנפיר וקשקשת במים", דמשמע דכל שתי פעמים סנפיר וקשקשת. ופרט כתיב אחריוס
 62 "ומים ובנחלים", דמשמע: במים ובנחלים. אמר עסקי וקשקשת, אבל הדיילים מיים מנוכסין - דהיינו כתיב סנפיר וקשקשת. ופרט כתיב אחריוס
 63 לא דיינין ליה בכלל ופרט, אלא משילין ופרט בניהון דרין אותו כרביי ומיעוטי. והבא נמי: "ופרויו מן דרשי" - כלל, "תפרה" - חור וכלל. דהי כללות הטמנות
 64 כל לזו ופרט אחריו, הלכך כרביי ומיעוטי דרשינן להו. **ורבנן** - דדרשי לזו בכללי ופרטי סביר כדאמרנן בעמרבא.

1 **אמר** עלא דבר תורה בנו פרוי לבשיתן - לכאורה משמע ברש "ותבשר" (כתובות קא.) דליתא דלעלא אלא לרש לקוש. ויש ליישב דאיתא אפילו לר' יוחנן, **אמר** הכימס אומרים אין בנו פרוי - תימה, דמתניתין מן קתנ: חייב ליתן לו ובנו אפילו פרוי דלית: דאמר איתו פרוי - עד שיתן לו. ודאיתו מתניתין לאשמעינן דלעלא דאמר וקפם עליו במלוח -

2 לא היה כאילו קבלם הבן וחזר והלה לו. 3 ואם מחלה הבן - אינו פרוי עד שיתן. 4 **אמר** לר' יוחנן - אמרתי ויהבת מידעם ביש עברת - ויש לפרש "מידעם" לשון "מאומה", ומתרגמנין מידעם בלשון, אל גמרת ויהבת מידעם. ועוד יש לפרש שיש מידעם ממש עבדת, כלומר, דבר רע עבדת. ומתרגמנין "דבר רע" (מלכים ב) - כל מידעם ביש. ויש ספרים דלא תתוב ברו "עבדת", אלא: "מידעם עבד", אל כלמנה, דבר רע הוא, כלמנה, דין עסק ביש. **הלכך** אין בנו פרוי - תימה מאי שבא מתנהב על מנת להחזיר, דאמרין בפרק קמא קדושין (ג.) דבנו פרוי, דמסיק בבלולו קני? ויש לומר: דהבא רבי תניא לא היה רוצה לזכות אלא במתנה גמורה, דאמרינן הנה לישות לפני שבראה בכור המשטיע בבית הגרנות, כדנפאק לן לעיל בפרק "עד כמה" (ב.ב.) משום שבאמר "שחתם את" ברית הלוי, ואף על פי שאותו סתם נתן לו - בכרש על מנת שיוחזרו לו, וכן) דאיכא הכיבא מילתא. וכן דאיתו דברים שבלב, מה ובן אלו אינטיבא ליה ליתו בפרק "אלמנה" (כתובות צ.א.) ומיהו, קצת תימה: דכיון שהו רבי טרפון ורבי תניא מחזיקין בישע - נמצינו משותפתי ברית הלוי, שיפסידו שאר כהנים שלא יתנו אלא להם, מפני שהם רגילים לחזרוהו וכן לומר, ואל הנותן יתר בעשה שנתן אם חזרו לו, וכן קרינא ביה "שחתם ברית הלוי", דמה לנו במה שחזרו לו אחיך רק. ונגם שבא לא ותי מחזיקין אלא לעניים, ולא לאותם שהיו דומים לרשע ליעשרים.

5 **ולא הקדשות ככל אלו** - פתב לכהן שהוא חייב לו **הקדשות פלעים** - חייב ליתן לוי כו'. **אמר עולא:** דבר תורה בנו פרוי; מאי מעמא אין בנו פרוי - גזירה לשמא יאמרו פרוין בשמור. תני תנא קמיה דרב נחמן: בנו פרוי לכשינתן, אמר ליה רב נחמן: זו דברי רבי יוסף ברבי יהודה סתימא, ואמרי לה: זו דברי רבי אלעזר ברבי שמעון סתימא; אבל חכמים אומרים: אין בנו פרוי והלכתא: אין בנו פרוי. **לפיכך** אם רצה הלה ליתן לו במתנה - רשאי. **תניא:** רבנן: נתנו לעשרה כהנים קבת אחת - יצא, קנה אחר זה - יצא, נטלו והחזירו לו - יצא, וכן היה מנהגו של רבי מרפון, שיהיה נטל ומחזיר, וכששמעו חכמים בדרך אמרו: קיים זה הלה, זו הלה, זו ותן לא אלא: קיים זה אף הלה, זו רבי תניא היה רגיל וישקול ומחזיר, חייבה להווא גברא דהוה קא איל ואתי קמיה, אמר ליה: **לא גמרת ויהבת, מידעם ביש, הלכך** אין בנו פרוי. **המפרש** פרוין בנו ואבד - חייב באחיותו. **מגלו אמר רבי שמעון** בן לקיש: **איתא** "ערוך" - **מערבין**, רב דימי אמר רבי יוחנן: **וקל בכור בנך תפדה** ולא יראו פני ריקם, וילף "ריקם" **מעות** ראייה, מה עולת ראייה חייב באחיותו - אף פרוין הבן חייב באחיותו. **מתקין** לה רב פפא: קרא לקרא אלא אמר רבי פפא: הא - בךתני מעמא: **ותיה** קד אף פדה תפדה, וכן איתמר דרש לקיש: **ארישא** איתמר: **מת** לאחר שלשים יום, אף על פי **איתא** נתן - יתן, מנא לן אמר רבי שמעון בן לקיש: **איתא** "ערוך" - **מערבין**, רב דימי אמר רבי יוחנן: **וקל בכור בנך תפדה** ולא יראו פני ריקם, מה הלך וירשין תיבין - אף פאן וירשין תיבין. **משנה** הכבור נטל פי שנים בנכסי האב, ואינו נטל פי שנים בנכסי האם. ואינו נטל בשבת, ולא בראוי כבמוחוק, ולא

1 ולא הקדשות נפרין ככל אלו - בעבדים שטרות וקרקעות. והתם נפקא לן מקרא, בתורה כהנים בפרשת ערכין. **שמא יאמרו פרוין בשטרות** - אפילו אין נתחנן כלום. אי נמי, בשטר שיש לו על חבירו. **בנו פרוי לבשיתן** - שהרי נתן הפדיון. **בבת אחת** - שהיה לפני כלן חמש שלמים הלך לו. **בזה אחר זה** - הכי תניא ליה בתוספתא

2 יצא נפלו - הבן והזוין לו - יצא. רבי 3 שהיה - כן היה. רבי חנינא - כן 4 והיה. **אילו ותיב קמיה** - בני אריטא 5 מהלך ובא לפניו, וחזרו לו חמש שלמים 6 שנתן (לפריון). **בנו אמר ליה אמרת** 7 ונתת - ונתנה גמורה, אלא ליה באחרים 8 לך. **מידעם ביש עבדת** - דבר רע עשית. 9 הלכך אין בך פרוי אם אחיכם. לשון אחר: 10 אפילו לא אחיכם אין בך פרוי. **מגלו -** 11 דהייב באחיותו. ואף על גב דקא נסיב קרא במתניתין קביע מגלו, ולקמן פריך ליה רב פפא. **איתא ערוך דרבי** - תיבא כב 12 בכבור (מבכר חי): "ופרוי מנן חוש פדה בערבך, מה ערכין חייב באחיותו עד 13 שיבאו לידי גובר, כאמור בפרק תרוא 14 דשחיטת חולין (קלטא.)" ונתן את הערבך 15 ביים השבת" וגו' (ויקרא כ) - וזילין 16 בךך עד שיבאו לידי גובר. מה עולת 17 ראייה חייב באחיותה - דהא חובה 18 דעלית. דלא נעשה אלא אמר, שאם 19 מתה או נגנבה - חייב באחיותה, דכמאן 20 שמעון ליה אחתפי דמי ועד. דתיבי 21 (טעם בג.) - לא יראו פני ריקם, אם מהא 22 או נגנבה ולא פרע ליה - איתעבה 23 דאיתחיו ריקם בעורה. אבל מילא יראי 24 דבכור לא הוה שמעון, וההוא אלא פנים 25 בשמן קאמר. דהא לא בעורה מיתיה 26 ללכחן יחיד ליה, והוה אמינא בהפרשה 27 לטוייה ליה. קרא לקרא - אף צריך 28 איתחיו לטעיט לקרא את חת המתניתין 29 קרא אחרינא קסבי לוח מגלו - דחייב 30 לתת לאחר מיתה. ערוך דרש מערבין - 31 דאמר במסכת ערכין (ב.ב.) אמר ערבי 32 עליו ומת - יתנו וירושם. אמר ערוך 33 פלוני עליו ומת - על הגדר ליתן. ומקרא 34 ליתן במסכת ערכין ונתת כהנים: יבול אם 35 אף פלוני עליו ומת איתו ספור - 36 תלמוד לומר: "וערביכם" - אפילו מה. ודכי 37 נמי כי מת לאחר שלשים - נתיישב האב 38 בפירוני. מה עולת ראייה וירשין חייבין 39 - דעולת חובה חיה. הכי נמי כי מת לאחר שלשים - נתיישב האב 40 עולת חובה נתן. דהאשה שהיבאה אחתה ומתה - יבא וירשין עולתה. **אף כאן יורשין חייבין** - לאחר מיתת האב חבן, וכן אחי מחייבין ומתו. **משנה** **בנכסי האם** - נכסי מלוג. **בשבת** - אל השבחה נכסים לאחר מיתת האב אדוק שמלך 41 - אין הבכור נטל פי שנים בשבת. אלא שמך מה שהו שוק בשעת מיתת אביו, 42 והבכור נטל שני וחלקם קרקעות - בין מנתת לפי ששחזר שחזר חלק השני 43 נטל שני בשביל בכורה, ואתון מנת חלקן בין כולם. **ביראו** - בנכסים שאם היה 44 אביון מחזיק בשעת מיתתו, אבל ראוין היו ליפול לו בירושה, ונפלו לון לאחר 45 זמן - אין הבכור נטל פי שנים בן. 46

46 בריא. אבל רבי פירש, דאף על פי שטרעך בח בעל ובכור לענין מלוה, דחשבין 47 ליה לבכורין ראו - לביב כתובת אשה מיתא שתיבא מחוקת, ואשה גובה 48 כתובתה ממלוה. כדתנן בכתובות "אבות" (פ.ד.) מי שמת היתא אשה ובכור 49 חוב וירושמה ויל מלוה פקודין ביה תרי, אמר, רבי טרפון אומר: יתנו לכושל 50 שבין, רבי עקיבא אומר: יתן לירושם, שכולם צריכין שבתעה ואין הירושק 51 צריכין שבתעה. אלמא, אפילו רבי עקיבא אם לא שצריכה שבתעה - היתה 52 גובה, אבל על שצריכה שבתעה - רובי הירושק, וטוב לן גובה האשה חזק 53 דהוה לו מטלטלי דיתמי דלא משתעבדי. וכן אגו בפרק כותב אביהם - היא 54 חזרת וגובה אחת מום שבתעה. בין כיל רובי, או אם ספרט מן השבתעה - 55 גובה מלוה. ולא מושג דלדידהו רבי מלוה ראו, דאם לא משתמטי הרום שהם 56 חבם לחמיהו, רבי דיקדו. אלא משמע לביא מן פדלינו, ללא כולי עלמא בן 57 דאמרי מטלטלי לא משתעבדי לכתובה כלא, אפילו חמיים - נראה מתוך המשנה זו "ותבשר" שהם מודים דמלון דיתמי משתעבדי לכתובה. דהא ליכא למימר 58 דרבי מאיר היה, ולדכוי איה ליה להחיא משה וירשקא כתובת אשה במלוה אף על גב דהוי מטלטלי דיתמי. ורואי, שריתנו נתן מפרש שאפילו לרבי מאיר מטלטלי 59 דיתמי לא משתעבדי לכתובה, אלא מטלטלי ריבם פקודין ביה תרי, אמר, רבי טרפון אומר: יתנו לכושל 60 דיתמי טפי מבעל חוב, איפכא מדרבנן שמגרעם כחה יותר מבעל חוב שלא לגבות ממטלטלי אפילו מיתה. כדמשמע בפרק "דאומר" בקדושין (ס.ה.) גבי שני שבא 61 מדינתה היה ואשה וחבילה עמהם. בן. וההיא דבן ממטלטלי ונפלו יומי יבם במתניתין "והאשה שפלה" (כתובות פ.ב.) - היינו שמום דרבם במקום בעל קאי, והשני 62 הכי כמו מניה, וכן דאגדיה בין מחמת נשואי בתיה, ונראה דרבי רבנא דם, אם לא בן שיהא יבם מניה - נמנן לרובי דרבי מאיר דלא משתעבדי מטלטלי 63 לכתובה אפילו מיתה ויהו, דאם בן קאי יתנו לירושם שכולם צריכין שבועה וליה הירושקין בם שיתנו לירושקין חוביהם, כן שאתאמר משתעבדי מטלטלי 64 משתעבדי לכתובה כביארי ליה ועד. תיבא כתובת אשה, אבל בעל חוב מאי איכא למימר? דא לא אשכחן חנא דאית ליה דמטלטלי דיתמי משתעבדי לבעל חוב. 65 אלא על כרחין משום מלוה איה ביד הירושקין - יפה חכא אשה ובעל חוב טפי מטלטלי שהם ביד היתומים. תרי חומרי בכתובה לא שייכי חוב, כדפרשית בסוף 66 "האשה שפלה" (שם פ.ב.) דא חזרתא רבי מאיר איתא כן, כדפרשית, דהואיל והמלוה בין תריים - לא הוא מטלטלין דיתמי. וכן אף כן חזרתא רבי 67 נתן

בכורות. פרק שמיני - יש בכור דף נב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

הוספות

1 ביה שיעור אירעא ושבתא איירא, ואפילו הכי של שקול אם השבחו ותומים,
2 כחמורפס כשעשאו אפותיקי. ואטינויי קמא דרוה משני, הא דמסקי בה שיעור
3 אירעא איהו דלא מסקיכו - היה מצוי לאשקושי: אם כן דך תימנים אמרו אנו השבחו,
4 במאי ניקי ליהו אי דכוסמיט - אפילו השבחו תימנים שקול, ואי דלא מסקי - אפילו
5 השבחו ליהו אי דא מסקי לא לא שקילו לא לא שקיל

6 היא שנייא אהו מוטיא דרומים אומרים
7 אנו השבחו, אלא אקושיא דשמואל
8 ארשמואלא, דאיתא חזי בפרק קמא דבבא
9 מצינא (ט,א) וביהוהל קמא" (בבא קמא
10 עה,ג). ל"א **"איתו"** שבחא דממילא פורה
11 חזי, ל"א - ברבנן אתא מתניתין,
12 דפליגי רבי ורבנן בני בכור אם נטל שבח
13 אם לאו, ומסקי הנהו: ובחבורה דהוי שובלי,
14 שלפניו היה תמיה פלוגי. והתם נמי קאמר
15 רבא דאמר לישוע דברבי רבי.

16 **בכור** לת לו פי שנים מתנה קרייה
17 (רומנא) - תימנה בפרק שני
18 דיבנותו (הבבא) דמסקי בני יבם אלא "בכור"
19 דקרייה רומנא, למאי הלכתא -
20 לגיטווא. דאינו טב בראי במחוקק.
21 אמאי לא קאמר לישועותא, דאינה חורית
22 ביבול בבבואה; ויש לומר: משום דאיבא
23 רבי אלעזר דפליג הבא, ואמר: כולן חוזרין
24 ביבול. **אמר** רבי אסי אמר רבי יוחנן
25 האתי שחלקו לקוחות דן - ומה שקשה
26 ארביי אסי דריש פירוקן (מתא), דאמר:
27 מחוצה קרייה, ומה שקשה רבנו תם:
28 היא מצני דערו ורובלי בבית הוריהו,
29 דקימאן לן רביי יוחנן דלקוחות דן, ובריש
30 קוש קדקן פירות לאו מקנן הונן, ואם
31 כן לא משכחת לך דמיתיה בכורים אלא
32 חד בר חד דע יתישע בן נון - הכל
33 פירשתי בפרק "החובל" (בבא קמא פ"ב),
34 ובפרק "בית ברוי" (ק"א), וכן לפי דאף
35 על גב דאית ליה לקוחות דן, ולא גזיה
36 נמי דאית להו אין ביריה - לא אמרו
37 ומחזיקי ביבול, רק רבי יוחנן לבדו.
38 ודוקא על רבי יוחנן דייק בסוף "הרובלי"
39 (ניטק מתא), היאך מצני דערו ירויהו,
40 דהרי חחרת ביבול בכך, אבל כולה
41 אחריתי ביריה - אף על גב דלקוחות דן
42 דאין סברה - מנר דהו דאמר רחמנא,
43 דליהדר ביבול, ירושה ומתנה לא,
44 כדאמר לעיל. וכדאמר נמי לקמן בפרק
45 בתרא (נ"ב), דאף על גב דאמר רבי יוחנן
46 דאפילו חלקו תשעה גבגבי תשעה עשרה
47 כנגד עשרה אן אומרים הוא חלקי
48 המצני משעה ארשונה לקח, אפילו היא
49 אצטרף לאשמועינן לקוחות, והו
50 חחרים ביבול, דסלקא ארעתין דאין חזר
51 מטעם דפירשתי. ואי נמי לפינן כל חלקות
52 ירושה מתחבת ירושה, דאמר ב"ר
53 נחליך (מבבא בתרא ק"ט), דירושא היא
54 להם מאבותיהם, ואפילו דבי מדה בה
55 רבי יוחנן דאין חזרה ביבול, כדאמר: חד
56 בר חד דע יתישע בן נון, דסברא הוא

57 אלעזר דאין רבי יוחנן ומתניתין, דקתני: ואלו שאין חוזרין להו לקוחות דן, ואין ביריה, ולא פריך עליהו, אלא ודוקא
58 על רבי יוחנן - משום דאמר חזקין, ואם אהבנא, מה קשה לרבי יוחנן, ואם רבי מאיר קתני לה למתניתין, דאית ליה ביריה בני לוקחין בני הכותיים
59 (ותספתא דדמאי פרק ו' משנה ד') ויש לומר: החכמים נמי לא פלגי עליה בבכור אלא רבי אלעזר. ועוד: דאף על גב דאית ליה ביריה היכא דמברר הספק
60 על פי הגאון, דלמא לית ליה בעלמא, שיש חלקי כפרשייתא (ע"ב, מתא) דבר המחולל (דבול), ק"ר בר חמא עליה דרב ששת טובה שבתא ע"כ - מילא -
61 ששת בעל ביתא הזה, כדאמר בפרק "הדר" (עירובין ט"ו,א) דרב תוסא מרענן משפוחתא (ומתניתין) דרב ששת. ולחכי קאמר: טובה כהמא - ומיטרא דרבי אמר
62 רבי יוחנן, ועל נחלה - בקלות הריבה שהיו לו שניות בברייתא. **כאן** נמי המשפחה וקובצין אותו בעל כרחו משום פגם משפחה - בפרק "גמיר דרין" (סדרותין
63 מ"ב) מצינא לך: בקורה משום בוינא או משום פרהו: נפקא מינה דאמר "לא הקברויה", דאי משום בוינא - לאו כל כמיניה, וליכא למיפשט מידי כהמא, ולא
64 קאמר הבא דלא ליקברוהו כלל, ולא וזי אנטוהו למכור בכור דרדכו. וכן מהדיא ורבותיהו (מתא) נמי ליכא למיפשט מינה, דקאמר "אל תקברויה ממסכין" - אן
65 שמועה (הו) דבעי הוא שקברויה, אלא מתכוין להפיל עצמו על הציבור ולהשתיי אן בניו.

66 **הדרן עלך יש בכור**

1 שבחא דממילא - שלא טרח בה אחיו. **בגן פורה והווי שובלי** - שהיתה
2 התבואה שחת בשעת מיתהו, ועבשיו נעשו שבלים. או **שלוש** והווי **תמרי** -
3 סמדר, ועבשיו נעשו תמרים גדולים. וקא שמעול לך, דאפילו בראי שבתא לא
4 שקיל בכור אלא כאחד מן האחין. ושמין אותן מהו הווי כשמי האבא, ובהנהו
5 דעמי שקול פי שנים. ומיטרא הוא

6 אמאי אן הבכור נטול פי שנים שבח -
7 הוי מילי שבח שטרחו בו אחים, כגן חיבל
8 שדות וקשקש ועידוהו. **נכסי דאבי** אבא -
9 א - אם היה אבי אביהם חזי בשעת מיתת
10 אביהם, והווי נכסים ראוי לנטול להם
11 כשמותו, אף על גב דהוי תמיד לנטול
12 להם, ואפילו שי לו בן (אחד) ואחריו - יטלו
13 אלו חלק אביהם, וסלקא דעתך אמאי
14 במחוקק דמו. וקא שמעול לן טיפא, דאי
15 מירשא חזי אמינא: "דאי" דקתני ירשט
16 דאין הבכור נטול בו - כגון שנפלו לו נכסי
17 אביו שחיהו לו בניו בשעת מיתת
18 אביהם על אלו, ומתו בניו ואחר כך חז
19 הוא, ונכסים הללו לא היו ראויין להם
20 בשעת מיתת אביהם אלא מספק. **משנה**
21 **התייבס את אשת אחיו** - ונטל חלק
22 אחיו - ירושה וגמורא היא, אינו מחזיר
23 ביבול. **מתנה כמכר** - וירשאה ביבול.
24 **ירושא אשתו** - יחזיר קרקעות לבני
25 משפחהו דברים, ויבנה בהו לן, ודמיים,
26 ובגמרא מפרש לה. **גמרא ירושה הבעל**
27 **אחיו** - לשארו הקרוב אלו
28 ממשפחהו ירש אתהו (מבבא נ"ב) כגאן
29 שבעל ירש את אשתו, בי"ש נחליך
30 (בבא בתרא ק"א), **השובי** - איש אל
31 אחותו. קרא יתירא הוא, דהא כבר נאמר
32 (ויקרא כ"ה): "ושבתם איש אל אחותו",
33 והלכך, לרבות את המתנה. והגך אחרני
34 ומתניתין, לחכי מדרז רבי אחים חוזרין
35 דכלתו ירושה ניהו. פי **שנים** - משום
36 חלקו זה לזה, דמה חלק פשטוהו הוי
37 ירושה, כדכתיב: "ביום הגדול את בניו".
38 אף חלק בכורותו ירושה - וירושא בעל
39 דאורייתא, ויבם - "בכור" קרייה רחמנא.
40 ולחזרין זה לזה - וחזרין וחלוקין, אן
41 חוזרין לפסלה - שיהא מאבד בכרותו.
42 אבל חזרין וחלוקין, ונטול פי שנים
43 כבתולה. מכלל דרבי אלעזר דאמר
44 חזרין לפסלה קאמר - בתמימה. **שובה**
45 **הכמה עם נחלה** - טוב טעם הכמת
46 וחיפות המאורה עם נחלת הברייתא,
47 שהיה בה ששת בעל ברייתוהו, דאי הוה
48 שמעי ליה לרב ששת את דרביה - לא הוה
49 פריך מידי. **מקום מעבדו** - שעששין
50 מעמדות שבעה למת. **בעל כרחו** - של
51 לוקח. **ימי קבר אשתו** - הדואו חיוב
52 בקבורה. כדאמר במסכת מיתוב (מ"ב),
53 **הדרן עלך יש בכור**

54 **הדרן עלך יש בכור**

55 **הדרן עלך יש בכור**

56 **הדרן עלך יש בכור**

57 **הדרן עלך יש בכור**

58 **הדרן עלך יש בכור**

59 **הדרן עלך יש בכור**

רבי יעקב דְרוֹמְיִיָּה בְּעֵא קוּמִי רַבִּי יוֹסִי: בְּלוּם כְּתִיב בְּכֹכּוֹר: לֹא תִפְדֶּה כְּכַעַל מוֹם? מַעֲשֵׂר בְּהֶמְה, לֹא חֲלָקָה הַתּוֹרָה בֵּין חַי בֵּין שְׁחוּמֵי, בֵּין תָּם בֵּין בַּעַל מוֹם.
 אִין מְקַדְשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה.

[דף ג' ע"א]

אֲבָל מְקַדְשִׁין בְּגִידֵי וּבַעֲצָמָיו, וּבְקַרְנָיו וּבְטַלְפָּיו. אָמַר רַבִּי לְעֹזֵר: מִפְּנֵי שְׁכָתוּב בּוֹ בְּרָכָה. וַיִּקְדַּשׁ בְּבִשְׂרוֹ! אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּלוּם לְמַדּוֹ מַעֲשֵׂר אֵלָּא מִחֶרְמֵי כְּהֻנִּים! מַה חֶרְמֵי כְּהֻנִּים – אִין מְקַדְשִׁין בְּהֵן אֶת הָאִשָּׁה, אִף כָּל הַקְּדוּשִׁים – אִין מְקַדְשִׁין בְּהֵן אֶת הָאִשָּׁה.
 מַעֲתָדָה, לֹא יִקְדָּשׁוּ לֹא בְּגִידָיו וְלֹא בַּעֲצָמָיו וְלֹא בְּקַרְנָיו וְלֹא בְּטַלְפָּיו! הוּי, צוֹרְכָה לְהֵהִיא דְאָמַר רַבִּי לְעֹזֵר: מִפְּנֵי שְׁכָתוּב בְּהֵן בְּרָכָה.

רַבִּי יוֹדֵן בְּעֵי: אָמַר לְאִשָּׁה: "מִשְׁכִּי לִי מַעֲשֵׂר בְּהֶמְה זֶה, שְׁתַּתְּקַדְשִׁי לִי בּוֹ לְאַחַר שְׁחִיטָה!" מֵאַחַר שְׁנֵי בִידוֹ לְשְׁחוּמֵ – מְקוּדָּשֵׁת מִכְּבָר, אִו לְאַחַר שְׁחִיטָה?

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַר מַמְל: הִגְזִיב מַעֲשֵׂר בְּהֶמְה שֶׁל חֲבִירוֹ, אִם הָיָה קָיִים – מִחֻזְרוֹ לֹו בְּעֵינֵו. אֲבָלוּ, מַה שְּׂאֲכָל – אֲבָל. רַבִּי לְעֹזֵר בְּשֵׁם רַבִּי מְנָא: אִין אֹמְרֵ לֹו שְׁיִתֵּן מִלְּתָא, אִו פְּחוֹת מִשְׁוֹה פְּרוּטָה. אִין אֹמְרֵ לֹו שְׁיִתֵּן.

אָמַר רַבִּי חִינְנָא: הֲדָא דְתִימָא כְּשִׂאִינוּ יָפָה שְׁוֹה פְּרוּטָה מַעֲיָקְרוּ. אֲבָל אִם הָיָה יָפָה שְׁוֹה פְּרוּטָה מַעֲיָקְרוּ. אֹמְרֵ לֹו שְׁיִתֵּן.

רַבִּי יוֹדָה בַר פְּוִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: חַי, לֹא שְׁחוּמֵ. תַמְנֵן תַּנְיִנֵן: הַמְקַדֵּשׁ בְּחֻלְקוֹ בְּקַדְשֵׁי קְדוּשִׁים וּבְקַדְשִׁים קָלִים – אִינְה מְקוּדָּשֵׁת. אָמַר רַבִּי יוֹדָה בַר פְּוִי: רַבִּי יוֹדָה יְלִיף כָּל הַקְּדוּשׁ מִכְּבֹּר. מַה כְּבֹּר מְקַדְשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה, אִף הַקְּדוּשִׁים מְקַדְשִׁים בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה.

רַבִּי מֵאִיר יְלִיף כָּל הַקְּדוּשִׁים מִמַּעֲשֵׂר בְּהֶמְה. מַה מַּעֲשֵׂר בְּהֶמְה – אִין מְקַדְשִׁין בְּהֵן אֶת הָאִשָּׁה, אִף כָּל הַקְּדוּשִׁים – אִין מְקַדְשִׁין בְּהֵן אֶת הָאִשָּׁה.

מִחֻלְפָּה שְׁיִטְתִּיה דְּרַבִּי יוֹדָה בַר פְּוִי! תַמְנֵן הוּא אֹמְרֵ: בֵּין חַי בֵּין שְׁחוּמֵ. וְהִכָּא הוּא אָמַר: חַי וְלֹא שְׁחוּמֵ! תַמְנֵן – בְּשֵׁם גְּרַמְיָה. וְהִכָּא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי. וְאִפְּלוּ תִימַר כָּאֵן וְכָאֵן בְּשֵׁם גְּרַמְיָה. בְּמְקַדֵּשׁ בְּחַי, וּבְרֵאִוִי לִיפּוּל לֹו, וְלְאַחַר שְׁחִיטָה.

[דף ג' ע"ב]

מה טעמא דרבי יהושע בן לוי? (במדבר יח, יח) ובשרם יהיה לך כחזה התנופה. ומאי טעמא דרבי יודן בן פוזי? יהיה לך – אפילו לאחר שהיטה.

מה מקיים רבי יהושע בן לוי יהיה לך? ריבה לך תויה אחרת, שיהא נאכל לשני ימים ולילה אחד. מתניתין דלא פרי דוסא. דתני: מחללין מעשר שני על אסימון; דברי רבי דוסא. וחקמים אוסרין. מה טעמא דרבי דוסא? (דברים יד, כח) וצרת הפסח. דבר שהוא נצטר מחבירו. מה טעמא דרבנן? שיש לו צורה ויצא על גב צורתו.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן; דברי רבי דוסא מחללין מעשר על לימרא של פסח. אילו אמר לימרא, תוינן אמרין: בשם שאמר פסח, כך אמר זהב. אילו אמר פסח, תוינן אמרין: אף שבדי קערות ותמחויין. תוי מהו, לימרא של פסח.

על אסימון. הכל מודין שאין מחללין אותו על מעות התנוגות לאוליאיר. תדא דתימר, בדרף שהן יפין אצל אוליאיר. אבל בדרף שהן יפין אצל התורמסר – מחלל.

מטבע שנפסל והמלכות מקבלתו, רבי יוסי בשם רבי יונתן; פאסימון. רבי הויה בשם רבי יונתן; מטבע של מלכים הראשונים.

[דף ד' ע"א]

נימר: אם הויה יוצא על גב צורתו – מחלל. ואם לאו – אינו מחלל.

מטבע שפסד, כגון בן פוזיא – אינו מחלל.

הויה לו מעות של יין נסד, אתא עובדא קומי רבי אימי, אמר: יוליד הנייה לים המלח.

הויה לו מעות של דיסגנים, רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו, מחללין בדרף שהן יפות אצל התורמסר. ביקש להוציאן – מחללין בדרף שהוא מחלל עליהן.

תני: אין מחללין אותו, לא על המעות שהן בבבל, ולא על המעות שבבבל פאן. לא על המעות שבבבל פאן – בעומד בבבל. ולא על המעות שבבבל פאן – בעומד פאן.

הויה לו מעות מבבל לכבל והוא עומד פאן.

[דף ד' ע"ב]

נימר: אם הויה דרף פתוחה – מחלל. ואם לאו – אינו מחלל.

וְטָבְבוּ בְּנֵי אָמֵר רַבִּי אֲבִין: כָּל הַמְטַבְּעוֹת הֵיוּ יוֹצְאוֹת בִּירוּשָׁלַיִם מִפְּנֵי בֶן, עַל שֵׁם (תהלים מח): **יִפְחֵ** נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ. יָכוֹל אִם הָיוּ לוֹ מְעוֹת בְּהַר הַמִּלְאָךְ וּבִקְצָרָה מִחֻלְלָן עָלֶיהֶן? תְּלִמּוֹד לֹמַר (דברים יד, כח): **וְיָצַרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ**. מַהוּ בְּיָדְךָ? בְּרִשׁוּתְךָ.

רַבִּי יִזְנָה בְּעֵי: נָפַל כִּיסוֹ לְבוֹר וְכוּ מֵאָה רִיבּוּא, וְהָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיא חֲמִשִּׁים רִיבּוּא לְהַעֲלוֹתָן – אוֹתָן חֲמִשִּׁים רִיבּוּא כְּמוֹ שֶׁהָיוּ בְּרִשׁוֹתָיו.

הַלְכָה ב'

מִזְנֵי' הַלּוֹקָח בְּהִמָּחֶה לְזַבְחֵי שְׁלָמִים, וְהָיָה לְבִשֵׁר תֹּאנָה – יִצְאָ הָעוֹר לְחֻלְיָיו. אִם עַל פִּי שֶׁהָעוֹר מִרְבָּה עַל הַבִּשֵׁר.

כַּדִּי יוֹן סְתוּמוֹת, מְקוֹם שֶׁדָּרְכָן לִמְכּוֹר סְתוּמוֹת – יִצְאָ קִנְקָן לְחֻלְיָיו.

הָאֲגוּזִים וְהַשְּׂקָדִים – יִצְאוּ קַלְפֵיהֶם לְחֻלְיָיו.

הַתְּמִד, עַד שֶׁלֹּא הִחְמִיץ – אֵינּוּ נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. וּמִשֶׁהִחְמִיץ – נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר.

הַלּוֹקָח הָיָה לְזַבְחֵי שְׁלָמִים, וּבְהִמָּחֶה לְבִשֵׁר תֹּאנָה – לֹא יִצְאָ הָעוֹר לְחֻלְיָיו.

כַּדִּי יוֹן פְּתוּחוֹת אוֹ סְתוּמוֹת, בְּמְקוֹם שֶׁדָּרְכָן לִמְכּוֹר פְּתוּחוֹת – לֹא יִצְאָ קִנְקָן לְחֻלְיָיו.

סְלֵי תֹאנִים וְסְלֵי עֲנָבִים עִם הַכֶּלִי – לֹא יִצְאוּ דְמֵי הַכֶּלִי לְחֻלְיָיו.

[דף ה' ע"א]

גְּמֵרָא תִּנְיָ: בֶּן בֶּג בֶּג אוֹמֵר: (דברים יד, כח) **וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכָל אֲשֶׁר תֹּאנָה נִפְשֶׁךָ**. לּוֹקָח הוּא אֲדָם פָּרָה – מִפְּנֵי עוֹרָה. וְצֵאן – מִפְּנֵי גִיזוּתָהּ. וְיוֹן – מִפְּנֵי קִנְקָנוּ.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: הִדְא דְתִימְאָ, כְּשֶׁהָיָה הַמוֹכֵר הַדְּיוּמָא. אָבָל אִם הָיָה הַמוֹכֵר אוֹמֵן – נַעֲשֶׂה כְּמוֹכֵר זֶה כְּפִנֵי עֲצָמוֹ, וְזֶה כְּפִנֵי עֲצָמוֹ.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: מִתְּנִיתִין אָמְרָה בְּנֵי כַּדִּי יוֹן סְתוּמוֹת, מְקוֹם שֶׁדָּרְכָן לְמְכּוֹר סְתוּמוֹת – יִצְאָ תְּקִנְקָן לְחֻלְיָיו.

אָמַר רַבִּי מְנָא: וּמִינָהּ, כְּמָה דְתִימְרָ תַּמְזָן: אִם הָיָה הַמוֹכֵר אוֹמֵן – נַעֲשֶׂה כְּמוֹכֵר זֶה כְּפִנֵי עֲצָמוֹ וְזֶה כְּפִנֵי עֲצָמוֹ. וְדְכוּוּתָהּ, אִם הָיָה הַלּוֹקָח אוֹמֵן – נַעֲשֶׂה כְּלוֹקָח זֶה כְּפִנֵי עֲצָמוֹ וְזֶה כְּפִנֵי עֲצָמוֹ.

הוֹתֵל שֶׁל תְּמָרִים, פְּטוּלְיָא שֶׁל תְּמָרִים – יִצְאָ לְחֻלְיָיו. קוֹפּוֹת שֶׁל תְּמָרִים, אֵית תְּנַיִ תְּנַיִ: יִצְאוּ. וְאֵית תְּנַיִ תְּנַיִ: לֹא יִצְאוּ. אָמַר רַב הַסְּדָא: מֵאֵן דְּאָמַר יִצְאוּ – דְּרוּסוֹת. וּמֵאֵן דְּאָמַר לֹא יִצְאוּ – כְּשֶׁאֵינָן דְּרוּסוֹת.

הַתְּמִיד עַד שְׁלֹא הַחֲמִיץ אֵינּוּ נִיחָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וְפוֹסֵל אֶת הַמִּקְוָה. מִשֶּׁהַחֲמִיץ, נִיחָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וְאֵינּוּ פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוָה. מִתְּנִיתָא – דְּרַבִּי יוֹדָה הֵיא! דְּתַנִּינן תַּמּוּן: הַמִּתְמִיד וְנָתַן מוּם בְּמִידָה, וּמִצָּא כְּדֵי מִידָתוֹ – פְּטוּר. וְרַבִּי יוֹדָה מְחַיֵּיב. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, זִמְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזַר, וְזִמְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי הַנִּינָא; וְהוּא שֶׁהַחֲמִיץ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: דְּכַרִּי הַכֵּל הֵיא! שְׁבִין אָפִילוּ מִי מִלַּח – נִיקְחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי לְעֹזַר: לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּקַדְמֵי תָא הַוִּינן מְרִין: הַלּוֹקַח בְּהֶמְהָ לְבָשָׂר תְּאֻוָּה, עַל כְּרַחוּ [דָּף ה' ע"ב]

נִתְפַּס הַשֵּׁם לְשִׁלְמוּם. וְלֹא הַוִּינן אֲמָרִין כְּלוּם. מִן הָדָא דְאָמַר רַבִּי לְעֹזַר: לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר.

רַבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּהַמַּת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם, כְּרַבִּי מֵאִיר – פְּטוּרָה מִן הַכְּבוֹרָה. כְּרַבִּי יְהוּדָה – חַיִּיבַת בְּכּוֹרָה.

רַבִּי יְרֵמְיָה בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: יְלָדָה כְּבוֹר, אִימּוּרֵיו מַהוּ שְׁיִקְרְבוּ לְגַבִּי מִזְבֵּחַ? וְלֹא חָל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי עַל אִימּוּרֵיו? וְלֹא נִמְצָא מְבַרְיָהוּ מִן הָאֲבִילָה?

אָמַר לֵיה: וְכִי הַלּוֹקַח בְּהֶמְהָ לְשִׁלְמוּם, לֹא חָל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי עַל אִימּוּרֵיהּ? וְלֹא נִמְצָא מְבַרְיָהּ מִן הָאֲבִילָה? אָמַר לֵיה: בְּלִקְיָהּ – פְּקַעָה מִמֶּנָּה קְדוּשַׁת מַעֲשֵׂר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְאַנֵּן לֹא הַוִּינן אֲמָרִין בּוֹ! אֲלֵא, לֹא הַתִּירָה הַתּוֹרָה לִיקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר אֲלֵא שְׁלָמוּם בְּלֶבֶד.

מַה נִּפְקָה מִבִּינְיָהוּ? יְלָדָה כְּבוֹר וְהַקְדִּישָׁה שְׁלָמוּם. מֵאַן דְאָמַר לֹא הַתִּירָה הַתּוֹרָה לִיקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר אֲלֵא שְׁלָמוּם בְּלֶבֶד – קְרִיבָה. מֵאַן דְאָמַר: בְּלִקְיָהּ פְּקַעָה מִמֶּנָּה קְדוּשַׁת מַעֲשֵׂר – אֵינָה קְרִיבָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: כֹּל אֵילִין מִיְלִיָא אֲנִן מְרִין, וּמִתְנִיתִין מְסִיעָא לְרַבִּי זְעִירָא: לֹא יָבִיא מַחֲיָטֵי מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, אֲלֵא מִמְעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי.

מַה בֵּין חֵיטִין מַה בֵּין מְעוֹת? אֲלֵא, בְּלִקְיָהּ – פְּקַעָה מִמֶּנָּה קְדוּשַׁת מַעֲשֵׂר.

אָמַר רַבִּי הַיִּנָּא קוּמֵי רַבִּי מֵנָּא: וְיָבִיא מִן חֵיטִין הַתְּרוּמָה לְכַתּוּן, וְהַשָּׂאָר לְבַעֲלֵים! מִפְּנֵי מַה אֵינּוּ מְבִיא? אָמַר לֵיה: הַנֶּעַע עֲצוּמָה, שֶׁשָּׂפֵף הַדָּם לֹא נִפְסַל תְּלַחֵם?

[דָּף ו' ע"א]

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: גְּזָרוּ עַל נְקִיבָה בְּעֵלַת מוּם, מִפְּנֵי וּלְדָהּ. גְּזָרוּ עַל זָכַר בְּעַל מוּם, מִפְּנֵי נְקִיבָה בְּעֵלַת מוּם.

וְאָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילוּ תְּמִימָה – גְּזִירָתָהּ. בְּרֵאשׁוֹנָתָה הָיוּ אוֹמְרִין: לֹא־חִזַּן בְּהִמָּה לְכֶשֶׁר תֵּאָדָה, וְהָיוּ מְכַרְהִיזִין אוֹתוֹ מַעַל גְּבֵי הַמְּזוּבָּת. חֲזָרוּ לֹא־מָר: לֹא יִקְחוּ אֲפִילוּ חֵידָה, אֲפִילוּ עֹפּוֹת.

כִּתְּדָא דְתַנְי: אֶחָד שְׁבִיעִית, וְאֶחָד מַעֲשֵׂר שְׁנִי – מִחֲלָלִין אוֹתוֹ עַל נְקִיבָה בַעֲלַת מוֹם, וְעַל שְׂאֵר בְּהִמָּה חֵידָה וְעוֹף, בֵּין חֵיזִין בֵּין שְׁחוּטִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִין מִחֲלָלִין אֶלְאָ עַל הַשְּׁחוּטִין בְּלֶבֶד.

רַבִּי יְרֵמְיָהּ בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: גְּזָרוּ אוֹתָהּ, שְׁלֵא יִרְעוּ אוֹתָהּ עֲדָרִים עֲדָרִים.

קָם רַבִּי יְרֵמְיָהּ עִם רַבִּי זְעִירָא. אָמַר לֵיהּ: עַד כְּדוֹן רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק קָיִים, וְאִתִּין תְּלִיזִין בֵּיהּ מִרְטוּמִיבָזִין! וְהָא אָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילוּ תְּמִימָה – גְּזִירָתָהּ! דִּילְמָא לֹא אִיתְאֲמָרָא אֶלְאָ עַל הַשְּׁבִיעִית. אֲשַׁבַּח תַּנְי: עַל הַשְּׁבִיעִית.

[דף ו' ע"ב]

הַלְכָה ג' מִתְּנִי' הַלּוֹקֵחַ מֵיָם וּמִלָּח וּפְרוֹת הַמְּהַבְּרִים לְקַרְקַע, אוּ פְרוֹת שְׂאִינָן וְכוּלִין לְהַגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם – לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר.

הַלּוֹקֵחַ פְּרוֹת, שׁוֹגֵג – יִחְזָרוּ דְמִים לְמִקּוּמָן. מוֹזִיד – יַעֲלוּ וַיֵּאָכְלוּ בַּמִּקּוּם. וְאִם אִין מְקַדֵּשׁ – יִרְקְבוּ.

הַלּוֹקֵחַ בְּהִמָּה, שׁוֹגֵג – יִחְזָרוּ דְמִיָּהּ לְמִקּוּמָהּ. מוֹזִיד – תַּעֲלֶה וְתֵאָכֵל בַּמִּקּוּם. וְאִם אִין מְקַדֵּשׁ – תִּקְבַּר עַל יְדֵי עוֹרָהּ.

אִין לֹקְחִים עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת וּבְהִמָּה טְמֵאָה מְדַמֵּי מַעֲשֵׂר שְׁנִי. וְאִם לָקַח – יֵאָכֵל כְּגִגְדָן.

אִין מְבִיאִין קִינֵי זָבִים וְקִינֵי זָבוֹת וְקִינֵי יוֹלָדוֹת מְדַמֵּי מַעֲשֵׂר שְׁנִי. וְאִם הִבִּיא – יֵאָכֵל כְּגִגְדָן.

זֶה הַכֹּל: כֹּל שֶׁהוּא חוּץ לְאֲכִילָה וְלִשְׁתִּיָּה וְלִמְסִיכָה מְדַמֵּי מַעֲשֵׂר שְׁנִי – יֵאָכֵל כְּגִגְדָן.

גְּמָרָא תַּנְי: בְּהִמָּה טְמֵאָה, בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מוֹזִיד – יִחְזָרוּ דְמִים לְמִקּוּמָן. תַּפְּזֵן תַּנְינָן: אִין לֹקְחִים עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת וּבְהִמָּה טְמֵאָה מְדַמֵּי שְׁבִיעִית, וְאִם לָקַח – יֵאָכֵל כְּגִגְדָן. וְכֹא, אֵת אָמַר הַכִּין!

רַבִּי יוֹנָה אָמַר: אִיתְּפַלְגֵן רַבִּי הֵיִיא בַר רַב יוֹסֵף וְשְׁמוּאֵל. חַד אָמַר: כָּאֵן – דְּרַף מְכִירָה. וְכֹאֵן – דְּרַף חִילוֹל.

[דף ז' ע"א]

וְחֲרָטָא אָמַר: כָּאֵן – שְׁהַמּוֹכֵר קָיִים. וְכֹאֵן – שְׁהַלֵּף לוֹ הַמּוֹכֵר. וְלֹא יִדְעֵנָא מֵאֵן אָמַר דָּא וּמֵאֵן אָמַר דָּא. מִן מַה דְאָמַר רַבִּי יוֹסֵף בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: נְקָנָה הַמְּקָחָה, הֲרִי, הוּא דְאָמַר: כָּאֵן – דְּרַף מְכִירָה, וְכֹאֵן – דְּרַף חִילוֹל.

מתניתין דרבי עקיבא היא. דְּלָא בְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל! רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל דְּרִישׁ: (דברים יד, כח) **וְנִתְּתָה הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּאֵוֶה נֶפֶשׁךָ – כָּלֵל. בַּבֶּקֶר וּבַצֹּאן בֵּינָן וּבַשֶּׂכֶר – פֶּרֶט. וּבְכֹל אֲשֶׁר תֵּאֵוֶה נֶפֶשׁךָ –** הָרִי כָּלֵל אַחֵר. כָּלֵל וּפֶרֶט וּכְלָל – אִי אַתָּה דָן אֶלָּא בְּעֵינֵי הַפֶּרֶט. לֹאמַר לָךְ: מַה הַפֶּרֶט מְפֹרֵשׁ – דְּבַר שֶׁהוּא וּלְוֹדוֹת הָאָרֶץ. אִם אֵין לִי אֶלָּא דְּבַר שֶׁהוּא וּלְוֹדוֹת הָאָרֶץ.

רבי עקיבא מפרש: מה הפרט מפורש דבר שהוא פרי וולד, פירי ומכשירי פרי, אף אין לי אלא דבר שהוא פרי וולד, פירי ומכשירי פירי. מה נפק מן ביניהון? דגים וחסבאים, כמהין ופטריות. כרבי עקיבא – נקחין בכסף מעשר שני.

אמר רבי חגי: מתניתא אמרה (כו), שאין מחללין מעות על פירות בריחוק מקום.

אמרה קומי רבי אבינא – וקלסיה. אמרה קומי רבי ירמיה – וקנתריה. והתנינן: מעות בירושלים, ופירות במדינה!

שנייא היא, שהיה במקום אחד. כד נפיק רבי חגי, אשכח תני: מעות ופירות בירושלים, מעות ופירות במדינה. אמר: אין הנה שמיע רבי ירמיה הדיא מילתא, יאות קנטרי. בעי מיהזור ביה.

[דף ז' ע"ב] אמר ליה רבי זעירא: לא תיהזור בך! דאמר רבי לעזר: דרבי מאיר ורבנן – דמאי. הא בודאי – לא. מן מה דאמר רבי אלעזר, דרבי מאיר היא, הדיא אמרה: היא דמאי, היא ודאי.

רבי זבידא הוה יתיב מתני לגרייה: הרוצה לחלל מעות על הפירות בזמן הזה, בין אילו בין אילו – קדשו; דבברי בית שמאי. בית הלל אומרים: מעות – כמות שהן, ופירות – כמות שהן.

עבר רבי קריספא, אמר ליה: לא תניייתיה בן! אלא פירות על המעות. הא מעות על הפירות – דברי הכל לא קדשו.

והתנינן: אם אין מקדש – ירקבו; תיפתר: שהקדישן בשעת מקדש וחרב המקדש.

תני בן ביבי: (דברים יד, כח) **וְנִתְּתָה אֶת הַכֶּסֶף –** בריחוק מקום אתה פודהו, בקירוב מקום אין אתה פודהו. **וְנִתְּתָה הַכֶּסֶף –** בקירוב מקום אתה מחללו, ואי אתה מחללו בריחוק מקום. רבי יוסי בשם שמואל: נקנה המקנה. רבי יוסי בן חנינא: כי פודה.

ואמר רבי הילא: מן מה דתנינן: יאכל כנגדו, הדיא אמרה – קדשו.

[דף ח' ע"א]

אמר רבי יוסי: מפנין שמושך – נקנה המקנה. מכאן ואילך – מקח אחר הוא.

אמר רבי יודן: צריך לחזור ולהקדישו, שהוא סבור לומר: שמוא קדשו ולא קידשו.

הֲדָרִין עֲלֶיהָ פֶּרֶק מַעֲשֵׂר שְׁנִי

בְּרֵק שְׁנִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' מַעֲשֵׂר שְׁנִי – נִיתֵן לְאַכִּילָה וְלִשְׂתֵיָה וְלְסִיכָה. לְאָכּוֹל כֹּל דְּבָר שֶׁדָּרְכּוֹ לֹכֵל, וְלְסוּף כֹּל דְּבָר שֶׁדָּרְכּוֹ לְסוּף. לֹא יִסוּף יוֹן וְחִמְיוֹן, אֲבָל סָדָה הוּא אֵת הַשְּׁמֹן.

אֵין מִפְטָמִין שְׁמֹן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְאֵין לֹקְחִין בְּדָמֵי מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁמֹן מְפוּטָם. אֲבָל מִפְטָם הוּא אֵת הַיָּי.

נִתֵּן בְּתוֹכּוֹ דְּבַשׁ וְתַבְלִין וְהַשְּׂבִיחוֹ – הַשְּׂבִיחָה לְפִי הַשְּׂבִיחוֹ. דְּגָיִם שֶׁנִּתְבַּשְׁלוּ עִם הַקְּפִלוּטוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַשְּׂבִיחוֹ – הַשְּׂבִיחָה לְפִי הַשְּׂבִיחוֹ.

עֶסֶה שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי שֶׁאֶפְאָה פֶת וְהַשְּׂבִיחָה – הַשְּׂבִיחָה לְשְׁנֵי. זֶה הַכֶּלֶל: כֹּל שֶׁשְּׂבַחוֹ נִכָּר – הַשְּׂבִיחָה לְפִי הַהַשְּׂבִיחוֹ. וְכֹל שֶׁאֵין שְׂבַחוֹ נִכָּר – הַשְּׂבִיחָה לְשְׁנֵי.

[דף ח' ע"ב]

גְּמָרָא מַעֲשֵׂר שְׁנִי נִיתֵן לְאַכִּילָה כּוּי. נִיתֵן לְאַכִּילָה, שְׂבִיחוֹ בּוֹ אֲכִילָה וְשְׂתֵיָה, שֶׁהַשְּׂתֵיָה בְּכֶלֶל אֲכִילָה.

מַנְיִין שֶׁהַשְּׂתֵיָה בְּכֶלֶל אֲכִילָה? רַבִּי יוֹנָה שָׁמַע לֵה מִן הַדָּא (וּקְרָא יו', יב): **עַל כֵּן אִמַּרְתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כֹּל נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא תֹאכַל דָּם.** מַה נֵּן קְיָימִין? אִם בְּדָם שֶׁקָּרַשׁ, וְהַתְנִי: דָּם שֶׁקָּרַשׁ – אֵינוֹ לֹא אוֹכֵל וְלֹא מִשְׁקָה! אֲלֵא כִּי נֵן קְיָימִין: כְּמוֹת שֶׁהוּא, וְהַתּוֹרָה קְרָאָה אוֹתוֹ אֲכִילָה!

וְהָא תְנִי: הַמְחִיחַ אֵת הַחֵלֶב וְגִמְאוֹ, הַקָּפָה אֵת הַדָּם וְאָכְלוֹ – הֲרִי זֶה חַיִּיב! מַה עָבַד לֵה? אֵינוֹ לֹא אוֹכֵל – לְטַמְּא טוּמְאוֹת אוֹכְלִין, וְלֹא מִשְׁקָה – לְטַמְּא טוּמְאוֹת מִשְׁקִין!

חִזּוֹר רַבִּי יוֹנָה וְשָׁמַע מִן הַכָּא (דְּבָרִים יד): **וְנִתְּתָה הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּאֵוֶה נֶפֶשׁךָ.** מַה נֵּן קְיָימִין? אִם בְּנִתּוֹן טַעַם יוֹן בְּתַבְשִׁיל, וְהֵלֵא הַטַּעַם לְפָנָם הוּא. רַבְּנָן דְּקִיסְרִין אָמְרִין: תִּפְתָּר, בְּאֵילִין אוֹרְזוֹנִיָּה וְגַמְזוֹזוֹנִיָּה. כֹּל הַטַּפֵּל לְאַכִּילָה – בְּאַכִּילָה.

רַבִּי יוֹסִי שָׁמַע לֵה מִן הַכָּא: "שְׂבוּעָה שְׁלֵא אוֹכֵל" וְאָכַל וְשִׁתָּה – חַיִּיב שְׂתִים. חֲבַרְיָא אָמְרִין: אֵינוֹ חַיִּיב אֲלֵא אַחַת. אָמַר לוֹן רַבִּי יוֹסִי: אָמְרִין דְּבִתְרָא: "שְׂבוּעָה שְׁלֵא אוֹכֵל וְאִשְׁתָּה" וְאָכַל וְשִׁתָּה – חַיִּיב שְׂתִים. אֵילוֹ מִי שֶׁהָיָה לְפָנָיו שְׁנֵי כְּפָרִים, וְאָמַר: "שְׂבוּעָה שְׁלֵא אוֹכֵל כְּפָר זֶה" וְחִזּוֹר וְאָמַר: "שְׂבוּעָה שְׁלֵא אוֹכֵל כְּפָר זֶה" שָׁמָּא אֵינוֹ חַיִּיב שְׂתִים?!

רַבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רַבִּי פִּינְחָס שָׁמַע לֵה מִן הַכָּא: "שְׂבוּעָה שְׁלֵא אוֹכֵל" וְאָכַל אוֹכְלִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִם לְאַכִּילָה, וְשִׁתָּה מִשְׁקִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִן לְשְׂתֵיָה – פְּטוּר. הָא אִם שִׁתָּה מִשְׁקִין הֲרָאוּיִן לְשְׂתֵיָה – חַיִּיב. לֹא בְּשְׂבוּעָה שְׁלֵא אוֹכֵל?

נִיחָא בְּמַתְנִיתִין דְּגֵן כָּרִיז: "שְׁבוּעָה שְׁלֵא אוֹכֵל". בְּרַם כְּרַבְנִין דְּאִינוּן כָּרִיז: "שְׁבוּעָה שְׁלֵא אוֹכֵל וְשְׁלֵא אֶשְׁתַּחֲוֶה!"

רַבִּי חִינְנָא שָׁמַע לֵה מִן הֲדָא: אֵכֵל וְשִׁתָּה בְּהַעֲלָם אֶחָד – אִינוּן חַיִּיב אֱלָא אַחַת. רַבִּי אֲבָא מְרִי שָׁמַע לֵה מִן הֲבָא (דברים כו, יד): **לֹא אֵכֵלְתִּי בְּאוֹנֵי מַמְנוּ**. אֱלָא שְׁתִּיתִי?

נִיחָא כְּמֵאן דְּאָמַר: "שְׁבוּעָה שְׁלֵא אוֹכֵל" וְשִׁתָּה. בְּרַם כְּמֵאן דְּאָמַר: "שְׁבוּעָה שְׁלֵא אֶשְׁתַּחֲוֶה" וְאֵכֵל? שְׁתִּייה בְּכָלֵל אֵכִילָהּ, וְאִין אֵכִילָהּ בְּכָלֵל שְׁתִּייה.

[דף ט' ע"א]

אִית דְּבַעֵי מִשְׁמַע מִן הֲדָא (דברים יב, יז): **לֹא תוֹכֵל לֶאֱכֹל בְּשַׁעֲרֶיךָ מַעֲשֵׂר דְּגַגְדָּךָ וְתִירֹשֶׁךָ וְיִצְהָרֶךָ. תִּירֹשֶׁךָ – זֶה תֵּינִין, וְיִצְהָרֶךָ – זֶה סִיכָה.** וְהַתּוֹרָה קָרְאָה אוֹתָהּ אֵכִילָהּ. וְאִינוּן מְחַוָּרִי! אִין תִּימַר מְחַוָּר הוּא, יִלְקַח עָלָיו חוּץ לְחוּמָה!

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן הַנִּינָא: אִין לֹקִינן חוּץ לְחוּמָה אֱלָא עַל אֵכִילָהּ וְשְׁתִּייה בְּלֶבֶד.

מַגִּינִין שְׂאִינוּ מְחַוָּרִי? בְּהֲדָא דְתַנִּין: בְּשַׁבָּת, בֵּין סִיכָה שְׁהִיא שֶׁל תַּעֲנוּג, בֵּין סִיכָה שְׂאִינָה שֶׁל תַּעֲנוּג – מוֹתֵר.

בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, בֵּין סִיכָה שְׁהִיא שֶׁל תַּעֲנוּג, בֵּין סִיכָה שְׂאִינָה שֶׁל תַּעֲנוּג – אָסוּר.

בְּתַשְׁעָה בָּבָב וּבְתַעֲנִית צִיבוּר, בְּסִיכָה שְׁהִיא שֶׁל תַּעֲנוּג – אָסוּר, וְשְׂאִינָה שֶׁל תַּעֲנוּג – מוֹתֵר.

שְׁוֹת סִיכָה לְשְׁתִּייה לְאִסוּר וְלְתַשְׁלוּמִין, אֲבָל לֹא לְעוֹנֵשׁ. בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים – לְאִסוּר אֲבָל לֹא לְעוֹנֵשׁ.

וְהַתַּנִּין (ויקרא כב, טו): **וְלֹא יִחְלְלוּ** – לְהִבְיֵא אֶת הַסֶּדֶךְ וְאֶת הַשׁוֹתָהּ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לִית כָּאֵן סֶדֶךְ. אָמַר

רַבִּי אֲבָא מְרִי: וְאִין לִית כָּאֵן סֶדֶךְ, לִית כָּאֵן שׁוֹתָהּ! דְּלֶכֶן דְּבַר שְׁהוּא כָּא מִשְׁנֵי לְאוּיִן – מִצְטַמְרָף?

מַגִּינִין שְׁהוּא מְחַוָּר בַּעֲשָׂה? רַבִּי לְעֹזֵר בְּשֵׁם רַבִּי סִימְיִי (דברים כו, יד) **לֹא נָתַתִּי מַמְנוּ לְמַת**. מַה גֵּן

קְיִמִּינִי? אִם לְהִבְיֵא לוֹ אַרְזֵן וְתַכְרִיכִין, דְּבַר שְׁהוּא אָסוּר לְחִי! לְחִי הוּא אָסוּר, כֹּל שֶׁכֵּן לְמַת! אִיוּ

דְּבַר שְׁהוּא מוֹתֵר לְחִי וְהוּא אָסוּר לְמַת? הוּי אֹמַר: זֶה סִיכָה.

בִּיצֵד לֹכֵל דְּבַר שְׁדַרְכּוֹ לֹכֵל? אִין מְחַיִּיבִין אוֹתוֹ לֹא פַת שְׁעִיפְשָׁה וְלֹא קְנוּבַת יֶרֶק, וְלֹא תַבְשִׁיל

שְׁעִיבַר צוּרְתוֹ. וְכֵן הוּא אִם בִּיקֵשׁ לֹכֵל תְּרֵדִין חֵיין אוֹ לְכוּם חֵיטִין חֵיין – אִין שׁוֹמְעִין לוֹ. בִּיצֵד

לְשִׁתוֹת דְּבַר שְׁדַרְכּוֹ לְשִׁתוֹת? אִין מְחַיִּיבִין אוֹתוֹ לְשִׁתוֹת

[דף ט' ע"ב]

לֹא אֲנִיגְרוּן, וְלֹא אֲכִסְיָרוּן, וְלֹא יִין בְּשִׁמְרִין.

הַחוֹשֵׁשׁ בְּשָׁנָיו, לֹא יִהְיֶה מְגַמֵּעַ הוֹמִיץ וּפְלִטוֹ. אֲבָל מְגַמֵּעַ הוּא בְּהֵן וּבֹלַעַ. וּמִטְבֵּל כֹּל צוֹרְכוֹ וְאִינוֹ נִמְנָע. הַחוֹשֵׁשׁ בְּגֵרוֹנוֹ – לֹא יַעֲרַעְנוּ בְּשִׁמּוֹ. אֲבָל נֹתֵן הוּא שְׁמֹן הַרְבֵּה לְתוֹךְ אֲנִיגְרוֹן וְגוֹמַעַ.

לֹא יִסוּד יַיִן וְחוֹמִיץ, אֲבָל סָד הוּא אֵת הַשְּׁמֹן.

הַחוֹשֵׁשׁ אֵת רֵאשׁוֹ אוֹ שְׁעָלוֹ בּוֹ הַטְּמִיץ – סָד שְׁמֹן. וְלֹא יִסוּד יַיִן וְחוֹמִיץ.

יַיִן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁפִיטָמוֹ – מוֹתֵר לְסוּד בּוֹ. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? זֶה – דֶּרֶכּוֹ לְכוּ, וְזֶה – אִין דֶּרְכּוֹ לְכוּ.

רַבִּי יוֹדֵן בְּעֵי: שְׁמֹן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁנִסְרַח? אָמַר רַבִּי מְנַא: מִכֵּיּוֹן שְׁנִסְרַח – פְּקָעָה מִמֶּנּוּ קְדוּשָׁתוֹ.

מַה צְרִיכָה לִיהֵ? שְׁבִיעִית. אַף עַל פִּי שְׁנִסְרַח – בְּקְדוּשָׁתוֹ הוּא?

שְׁמַעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינְא: זֶה שְׁהוּא לֹחֵשׁ – נֹתֵן שְׁמֹן עַל גְּבִי רֵאשׁוֹ וְלֹחֵשׁ. וּבִלְבָד שְׁלֵא יִתֵּן

לֹא בֵיד, אֱלֵא בְכָלִי.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יִנְאִי: נֹתֵן בֵּין בֵּיד בֵּין בְּכָלִי.

מַה בִּינֵיהוֹן? מְאִיסָה. מֵאֵן דְּאָמַר: נֹתֵן בֵּין בֵּיד בֵּין בְּכָלִי – מְאִיס הוּא. מֵאֵן דְּאָמַר: נֹתֵן שְׁמֹן עַל

גְּבִי רֵאשׁוֹ וְלֹחֵשׁ – אִינוֹ מְאִיס.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: מַעֲשֵׂר שְׁנִי בִינֵיהוֹן. מֵאֵן דְּאָמַר: נֹתֵן בֵּין בֵּיד בֵּין בְּכָלִי, מַעֲשֵׂר שְׁנִי – אָסוּר. מֵאֵן

דְּאָמַר: נֹתֵן שְׁמֹן עַל גְּבִי רֵאשׁוֹ וְלֹחֵשׁ, מַעֲשֵׂר שְׁנִי – מוֹתֵר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְכִי כֹל שְׁהוּא מוֹתֵר בְּשֶׁבֶת – מוֹתֵר בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְכֹל שְׁאָסוּר בְּשֶׁבֶת – אָסוּר בְּמַעֲשֵׂר

שְׁנִי?

וְהִתְנִי: מִדִּיקָה הִיא אִשָּׁה בְּנָה בֵּינָן מִפְּנֵי הַזֵּיעָה. בְּתֵרוּמָה – אָסוּר. הִיא תְרוּמָה, הִיא מַעֲשֵׂר שְׁנִי

מַהוּ כְּדוֹן? וּבִלְבָד שְׁלֵא יַעֲשֶׂה בְּשֶׁבֶת כְּדָרְךָ שְׁהוּא עוֹשֶׂה כְּחוֹל.

דְּגִים שְׁנֵתְבָשְׁלוּ בְּקַפְלוֹמוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְהִשְׁבִּיחוּ – הִשְׁבַּח לְפִי הַשְּׁבוּן. אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָא: דְּלֵא

כְּרַבִּי יְהוּדָה הִיא דְתַנְיָנָן: רַבִּי יוֹדָה מִתִּיר בְּצַהֲנָה, שְׁאִינוֹ אֱלֵא לִיטוֹל אֵת הַזִּוּהָה.

רַבְּנָן דְּמִיסְרִין בְּעֵיין: וְהָא דְאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כֹּל הָאִפּוּרִים מִשְׁעָרִין, כִּילּוֹ בְּצַל, כִּילּוֹ

קַפְלוֹמָ. דְּלֵא כְּרַבִּי יוֹדָה? מוֹדִי רַבִּי יוֹדָה בְּכַצֵּל שֶׁל הַקְּדֵשׁ. מוֹדִי רַבִּי יוֹדָה בְּכַצֵּל שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה.

[דף י' ע"א]

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כֹּל שְׁיֵשׁ בּוֹ הוֹתֵר מִידָה – הִשְׁבַּח לְפִי הַשְּׁבוּן. וְכֹל שְׁאִין בּוֹ הוֹתֵר מִידָה – הִשְׁבַּח

לְשָׁנָי.

מִסְכַּת יוֹם-טוֹב (בִּיצָה) פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. בִּיצָה שְׁנוּלָדָה בְּיוֹם-טוֹב, אַחֲרַיִם אוֹמְרִים מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: תֹּאכַל הִיא וְאָמָה. נוֹלָדָה בְּשַׁבַּת - תֹּאכַל בְּיוֹם-טוֹב, נוֹלָדָה בְּיוֹם-טוֹב - תֹּאכַל בְּשַׁבַּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדִין הִיא מִחֻלְקָת, שְׁבִית שְׂמַאי אוֹמְרִים: תֹּאכַל, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לֹא תֹאכַל. כִּשְׁם שְׁאֲסוּרָה לֹאכַל - כִּךְ אֲסוּרָה לְטַלְטַל, וּסְפָקָה אֲסוּרָה. וְכִשְׁם שְׁסָפְקָה אֲסוּרָה - כִּךְ כָּל סְפָק מוֹכֵן אֲסוּר. נִתְעַרְבוּ בַמָּאָה - כִּלְן אֲסוּרוֹת. אֶפְרוּחַ שְׁנוּלָד בְּיוֹם-טוֹב - מִתֵּר. עֵגֶל שְׁנוּלָד בְּיוֹם-טוֹב - מִתֵּר. זֶה מוֹכֵן אֲגַב אִמּוֹ, וְזֶה מִתֵּר עֲצָמוּ בְקֶרְהָ. אֶפְרוּחַ שְׁנוּלָד בְּיוֹם-טוֹב - מִתֵּר לְשַׁחְטוֹ בְּיוֹם-טוֹב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתֵּר אֶת עֲצָמוֹ.

ב. הַשׁוּחַט אֶת הַתְּרַנְגְּלוֹת, וּמֵצֵא בָּהּ בִּיצִים גְּמוּרוֹת - הָרִי אֵלוֹ מִתְרוֹת לֹאכֵל בְּיוֹם-טוֹב. בִּיצָה שִׁיִּצְאָה רַבָּה מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מִתְרַת לֹאכְלָהּ בְּיוֹם-טוֹב. נוֹלָדָה בְּשַׁבַּת - תֹּאכַל בְּיוֹם-טוֹב, בְּיוֹם-טוֹב - תֹּאכַל בְּשַׁבַּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כִּשְׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדִין מִחֻלְקָת בַּמְקוּמָה, כִּשְׁם שְׁאֲסוּרָה לֹאכַל - כִּךְ אֲסוּרָה לְטַלְטַל, כִּשְׁם שְׁסָפְקָה אֲסוּר - כִּךְ סְפָק מוֹכֵן אֲסוּר, נִתְעַרְבָה בַּמָּאָה - כִּלְם אֲסוּרוֹת.

ג. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: שְׂאוֹר בְּכִזִּית וְחֵמֶץ בְּכֹתֶבֶת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה בְּכִזִּית. אֵיזֶהוּ שְׂאוֹר? הַמְּחַמֵּץ אֶת אַחֲרַיִם. אֵיזֶהוּ חֵמֶץ? הַמְּתַחַמֵּץ מֵאַחֲרַיִם. מֵאִימְתִי קְרוֹי שְׂאוֹר? מִשִּׁפְסֵל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב. אֶפֶר שֶׁהִסִּיקוּ בְּיוֹם-טוֹב - אֵין מְכַסִּין בוֹ בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שְׂאִינוֹ מִן הַמוֹכֵן. הִיָּה לוֹ עֶפֶר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְהִטִּיחַ בוֹ גִּגּוֹ, סִיד לְסוּד בוֹ בֵּיתוֹ - אֵין מְכַסִּין בוֹ.

ד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כּוֹי אֵין שׁוּחַטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהוּא סְפָק, וְאִם שַׁחְטוֹ - אֵין מְכַסִּין אֶת דָּמוֹ, מִקַּל וְחִמְרָה מִמִּילָה. אִמֵּר רַבִּי יוֹסִי: וּמָה מִלָּה שְׁוֹדָאָה דּוּחָה שַׁבַּת, אֵין סְפָקָה דּוּחָה אֶת יוֹם-טוֹב, כִּסּוּי הָדָם

שְׂאִין וְדָאוּ דּוּחָה שַׁבַּת - אֵינוֹ דִּין שְׂאִין סְפָקָה דּוּחָה אֶת יוֹם-טוֹב? אִמְרוּ לוֹ: תְּקִיעַת שׁוֹפָר שְׁבַגְבוּלִין תּוֹכִיחַ! שְׂאִין וְדָאָה דּוּחָה שַׁבַּת, אֶפְלוּ הֵכִי סְפָקָן דּוּחָה אֶת יוֹם-טוֹב, הֵן יוֹכִיחוּ לְכִסּוּי הָדָם, שְׂאָף עַל פִּי שְׂאִין וְדָאוּ דּוּחָה אֶת הַשַּׁבַּת - שְׂיֵהָא סְפָקוֹ דּוּחָה אֶת יוֹם-טוֹב. הַשִּׁיב רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקָּפֵר בְּרַבִּי תְּשׁוּבָה: מָה לְמִילָה, שְׁכַן אֵינָה נוֹהֶגֶת בְּלִילֵי יָמִים טוֹבִים, תֹּאמֵר בְּכִסּוּי שְׁנוּהַג בְּלִילֵי יוֹם-טוֹב? אִמֵּר רַבִּי אַבָּא: זֶה אֶחָד מִן הַדְּבָרִים שְׂאִמֵּר רַבִּי חִיָּא - אֵין לִי עֲלֵיהֶם תְּשׁוּבָה, וְהַשִּׁיב רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקָּפֵר בְּרַבִּי תְּשׁוּבָה.

ה. אִמֵּר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר: מוֹדִים בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל שְׂמוּלִיכִין אֶת הַסֵּלֶם מְשׁוּבָךְ לְשׁוֹבֵךְ, לֹא נִחְלָקוּ, אֲלֹא לְהַחְזִיר, שְׁבִית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין מִחְזִירִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵף מִחְזִירִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עֲזַרְיָה אוֹמֵר: מְטַלְטִלִין אֶת הַסֵּלֶם. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּסֵלֶם שֶׁל שׁוֹבֵךְ, אֲבָל בְּסֵלֶם שֶׁל עֲלִיָּה - דְּבָרֵי הַכֵּל אֲסוּר לְטַלְטַל, אֶפְלוּ בְעֲלִיָּה. רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר: מִטְהוּ מִחֻלּוֹן לְחֻלּוֹן. אַחֲרַיִם אוֹמְרִים מִשׁוּם רַבִּי דוֹסָא: אֵף מִדְּדִין בּוֹ.

ו. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר: בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: לֹא יִטוּל אָדָם גִּזּוּל עַד שִׁיקְשֹׁר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: עַד שְׁיַנְעֲנַע, וְהַמְקַשְׂרִין וְהַמְנוּעֲנֵעִין, בְּבוֹרוֹת וּבְכַתִּים וּבְשִׁיחִין וּבְמַעְרוֹת - מִתְרִין. וּבְאֵילָנוֹת - אֲסוּרִים, מִשׁוּם שְׂמָא יַעֲלָה וַיִּתְלַשׁ. וְהַמְקַשְׂרִין וְהַמְנוּעֲנֵעִין, בְּכָל מְקוֹם - אֲסוּרִין מִשׁוּם גִּזּוּל.

ז. זְמַן בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמֵצֵא לְפָנֶיהָ - אֲסוּרִין. עַל פְּתָחָה - מִתְרִין. אִמֵּר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר: מוֹדִים בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל, עַל שֶׁהִזְמִינּוּ בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמֵצֵא לְפָנֶיהָ הַקֵּן שֶׁהֵן אֲסוּרִין. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּיוֹנֵי שׁוֹבֵךְ וַיּוֹנֵי עֲלִיָּה, וְצִפְרִים שְׁקַנְנוּ בְּטַפְיָחִים וּבְכִירָה, אֲבָל אֲזוּזִין, וְתַרְנַגּוּלִין, וַיּוֹנֵי הַרְדְּסִיאוֹת, וְחִיָּה שְׁקַנְנָה בְּפֶרֶדֶס - מִתְרִין וְאֵין צָרִיכִין זְמוּן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּרִשׁוֹת אָדָם. וְצִפּוֹר דְּרוֹר - צָרִיכָה לְקַשֵּׁר בְּכַנְפֶיהָ שְׁלֹא תַחְלִיף בְּאִמָּה.

וְשׁוּיִם, שְׁאֵם קָצֵב עֲלָיו בְּשֵׁר - שְׁאֲסוּר לְטַלְטְלוֹ. וְשׁוּיָן, שְׁאִין מוֹלְחִין עֲלָיו בְּשֵׁר בְּיוֹם-טוֹב, אָבֵל מוֹלְחִין עֲלָיו בְּשֵׁר לְצִלִּי. וְחִיָּה שְׁקִנְנָה בַּפְּרָדֶס - צְרִיכָה זְמוּן, מִפְּנֵי שְׁאֵינָה בְּרִשׁוֹת אָדָם.

ח. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שֶׁמִּסְלָקִין אֶת הַתְּרִיסִין בְּיוֹם-טוֹב. לֹא נִחְלָקוּ, אֲלֵא לְהַחְזִיר, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין מַחְזִירִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מַחְזִירִין; בְּמָה דְּכָרִים אָמורִים? בְּשֵׁישׁ לְהֵם צִיר, אָבֵל אִין לְהֵם צִיר, דְּכָרִי הַכֹּל: מִתָּר. דְּלֵת שֵׁישׁ לְהֵ צִיר - פּוֹתַחִין וְנוֹעֲלִים בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין צְרִיךְ לֹאמַר בְּשַׁבָּת.

ט אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שֶׁמוֹלְכִין כָּלִים מְלֵאִים לְצִרְךָ, וְרִיקְנִין לְמֵלְאוֹתָן, עַל מַה נִּחְלָקוּ? עַל רִיקְנִים שְׁלֵא לְצִרְךָ, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹסְרִין, וּבֵית הַלֵּל מְתִירִין. יוֹצֵא אָדָם בְּמִפְתַּח שְׁבָאֲצָבְעוֹ לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ. דְּלֵת שֵׁישׁ לְהֵ צִיר - פּוֹתַחִין וְנוֹעֲלִין בָּהּ בְּשַׁבָּת, וְאִין צְרִיךְ לֹאמַר בְּיוֹם-טוֹב. נִשְׁבַּר צִירָה - אִין פּוֹתַחִין וְאִין נוֹעֲלִין בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין צְרִיךְ לֹאמַר בְּשַׁבָּת.

י. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נִחְלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, עַל מַתָּנוֹת שְׁמוֹלְכִין כְּשֶׁהוֹרְמוּ מְעַרְב יוֹם-טוֹב עִם הַמַּתָּנוֹת שֶׁהוֹרְמוּ בְּיוֹם-טוֹב מֵהַיּוֹם. עַל מַה נִּחְלָקוּ? לְהוֹלִיכֵם בְּפָנֵי עֶצְמָן, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין מוֹלְכִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלְכִין. וְכָךְ הָיוּ בֵּית שְׁמַאי דְּנִין: חָלָה וּמַתָּנוֹת מַתָּנָה לְכַהֵן, וּתְרוּמָה מַתָּנָה לְכַהֵן, כְּשֶׁם שְׁאִין מוֹלְכִין אֶת הַתְּרוּמָה - כְּךָ אִין מוֹלְכִין אֶת הַמַּתָּנוֹת. אָמְרוּ לְהֵם בֵּית הַלֵּל: לֹא! אִם אָמַרְתֶּם בְּתְרוּמָה שְׁאִינוֹ זָכָאי בְּהַרְמָתָהּ, תִּאמְרוּ

בְּמַתָּנוֹת שְׁזָכָאי בְּהַרְמָתָן? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא נִחְלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַמַּתָּנוֹת שְׁמוֹלְכִין, לֹא נִחְלָקוּ אֲלֵא עַל הַתְּרוּמָה, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין מוֹלְכִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלְכִין. וְכָךְ הָיוּ בֵּית הַלֵּל דְּנִין: חָלָה וּמַתָּנוֹת מַתָּנָה לְכַהֵן, וְהַתְּרוּמָה מַתָּנָה לְכַהֵן, כְּשֶׁם שְׁמוֹלְכִין אֶת הַמַּתָּנוֹת - כְּךָ מוֹלְכִין אֶת הַתְּרוּמָה, אָמְרוּ לְהֵם בֵּית שְׁמַאי: לֹא! אִם אָמַרְתֶּם בְּמַתָּנוֹת שְׁזָכָאי אִין בְּהַרְמָתָן, תִּאמְרוּ בְּתְרוּמָה שְׁאִינוֹ זָכָאי בְּהַרְמָתָהּ? אַחֲרִים אוֹמְרִים: לֹא נִחְלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַתְּרוּמָה שְׁאִין מוֹלְכִין, לֹא נִחְלָקוּ אֲלֵא עַל הַמַּתָּנוֹת, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין מוֹלְכִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלְכִין.

יא. הֲלֵשׁ עֶסָה בְּיוֹם-טוֹב, בֵּין טְמֵאָה בֵּין טְהוּרָה - מִתָּר לְטַלְטְלָהּ, וּמִתָּר לְהַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חֶלֶה. לְשָׂה מְעַרְב יוֹם-טוֹב, וְשָׁכַח וְלֹא הַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חֶלֶה - אָסוּר לְטַלְטְלָהּ, וְאָסוּר לְהַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חֶלֶה.

יב. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שֶׁהַתְּבַלִּין נְדוּכִין בְּמִדּוּף שֶׁל עֵץ וּמִלַּח עִמְהֵן, עַל מַה נִּחְלָקוּ? עַל הַמִּלַּח בְּפָנֵי עֶצְמוֹ, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: בְּפָךְ וּבְעֵץ פְּרוּר לְצִלִּי, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לְכֹל דְּבַר. וְהַפְּלִלִין - הָרִי הֵן כְּתַבְלִין. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מוֹלְכִין תְּבַלִּין וּמִדּוּף אֲצֵל מְדוּכָה, וְלֹא מְדוּכָה אֲצֵלָן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלְכִין זֶה אֲצֵל זֶה, וְזֶה אֲצֵל זֶה, וְאִין חוֹשְׁשִׁין.

יג. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מוֹלְכִין סְכִין וְטַבַּח אֲצֵל בְּהֵמָה, וְלֹא בְּהֵמָה אֲצֵלוֹ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלְכִין זֶה אֲצֵל זֶה, וְזֶה אֲצֵל זֶה וְאִין חוֹשְׁשִׁין. אִין עוֹשִׂין טִיסְנִי, וְאִין כּוֹתְשִׁין בְּמַכְתֶּשֶׁת בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין כּוֹתְשִׁין

1 הֵינוּ שְׁכּוֹתֵשׁ אֶת הַחֶפֶץ עַד שֶׁנִּחְלַקְתָּ לְאַרְבָּעָה, וְלָפִי שְׁכִיתִישָׁה זֹה הִיא טְרַח גְּדוּל - אִין עוֹשִׂים אוֹתָהּ בְּיוֹם-טוֹב אִפְלוּ בְּמַכְתֶּשֶׁת קַטְנָה.

הַפְּרוּר וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹלִיכִין טַבַּח וְסַכִּין אֶצֶל בֵּהֶמָּה, וְלֹא בֵּהֶמָּה אֶצֶל טַבַּח וְסַכִּין. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֶצֶל זֶה. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹלִיכִין תְּבַלִּין וּמְדוּדָּה אֶצֶל מְדוּכָה, וְלֹא מְדוּכָה אֶצֶל תְּבַלִּין וּמְדוּדָּה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֶצֶל זֶה וְאֵין חוֹשֵׁשִׁין.

מִסְכֵּת יוֹם-טוֹב (בִּיצָה) פָּרָק שְׁנִי

א. יוֹם-טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, אֵין מְעַרְבִין, לֹא עֲרוּבֵי תַּחֲמוּמִין וְלֹא עֲרוּבֵי תַּחֲרוּת. רַבֵּי אוֹמְרִים: מְעַרְבִין עֲרוּבֵי תַּחֲרוּת, אָבֵל לֹא עֲרוּבֵי תַּחֲמוּמִין, מִפְּנֵי שְׂאֵתָהּ אוֹסְרוּ בְּדַבְּרֵי הָאֲסוּר לוֹ, וְאֵי אֵתָהּ אוֹסְרוּ בְּדַבְּרֵי הַמְּתוּר לוֹ. מְעַרְבִין בַּפֶּת לַשַּׁבָּת, וּבִתְבַשִּׁיל לְיוֹם-טוֹב. תְּבַשִּׁיל שְׂאֲמָרוֹ, אָפֶלוֹ צְלִי, אָפֶלוֹ כָּבוּשׁ, אָפֶלוֹ שְׁלוּק וּמִבְשָׁל, אָפֶלוֹ קוֹלִיִּיס הָאִיסְפַּנִּין שְׁנִתְּנוּ עֲלָיו חֲמִין מְעַרְב יוֹם-טוֹב, תַּחֲלָתוֹ וְסוּפוֹ - אֵין לוֹ שַׁעוֹר.

ב. הַעוֹשֶׂה תְּבַשִּׁיל מְעַרְב יוֹם-טוֹב - הָרִי זֶה אוֹפֵה וּמִבְשָׁל עֲלָיו לַשַּׁבָּת, וּמִטְמִין עֲלָיו אֵת הַחֲמִין, וְרִשְׂאֵי לְאוֹכְלוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, וְרִשְׂאֵי לַתְּנוּ בְּמִתְנָה. אָכְלוֹ - וְרִשְׂאֵין בְּנֵי תַּחֲרָ לַעֲשׂוֹת תְּבַשִּׁיל, וְלֹאפּוֹת וּלְבַשָּׁל עֲלָיו לַשַּׁבָּת, וְרִשְׂאֵין לַעֲשׂוֹת לוֹ שְׁתוּף לְמִבוּי. הָרִי שֶׁשָּׁכַח וְלֹא עֲרַב, אַחֲרִים שֶׁעֲרַבוּ מִתְרִים לַעֲשׂוֹת לוֹ, הוּא עֲצָמוֹ שֶׁשָּׁכַח וְלֹא עֲרַב - מִתֵּר לְמִלְאוֹת לוֹ חֲבִית שֶׁל מַיִם, וְלִהְדָּלִיק לוֹ אֵת הַנֵּר.

ג. אָמַר רַבֵּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הֵלֵל עַל שְׁנֵי תְּבַשִּׁילִין שֶׁצָּרִיךְ, עַל מַה נִּחְלָקוּ? עַל הַדָּג וּבִיצָה שֶׁעֲלָיו, שְׁבִית שְׂמַאי אוֹמְרִים: תְּבַשִּׁיל אֶחָד. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: שְׁנֵי תְּבַשִּׁילִין. וּמוֹדִים, שְׂאֵם בִּשָּׁל שְׁנֵי מִינִין בְּקִדְרָה, אוֹ שֶׁפָּרַר בִּיצָה עַל גְּבֵי הַדָּג, אוֹ שֶׁרַסַּק קְפֻלוֹטוֹת תַּחַת הַדָּג - שֶׁהֵן שְׁנֵי תְּבַשִּׁילִין. אֵין אוֹפִין מִיּוֹם-טוֹב לְמוֹצָאֵי יוֹם-טוֹב, אָבֵל מְמַלְאָה אִשָּׁה כָּל הַקְּדֵרָה בְּשׂוֹר, אָפֶלוֹ לֹא תֹאכַל מִמֶּנָּה אֶלָּא

אֵת הַמֶּלַח בְּמְדוּדָּה שֶׁל עֵץ, אָבֵל מְרַסַּק הוּא בִּיד שֶׁל סַכִּין, וּבַעֲצֵי הַפְּרוּר, וְאֵין חוֹשֵׁשׁ. אֵין מְרַסְקִין דְּבִלָּה וּגְרוּגָרוֹת וְתַרוּבִין לְפָנֵי הַזְּקֵנִים בַּשַּׁבָּת, אָבֵל מְרַסַּק הוּא בִּיד שֶׁל סַכִּין וּבַעֲצֵי הַפְּרוּר וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת מְעַרְב שַׁבָּת - מִנְפַח מִיד לִיד וְאוֹכֵל, אָבֵל לֹא בְּקִנּוּן וּבִתְמַחוּי. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת מְעַרְב יוֹם-טוֹב - לְמַחֵר מִנְפַח עַל יַד עַל יַד וְאוֹכֵל, אָפֶלוֹ בְּקִנּוּן, אָפִילוֹ בִּתְמַחוּי, אָבֵל לֹא בַּטְבָּלָא וְלֹא בַּנְּפֵה וְלֹא בַּכְּבָרָה כְּדָרְךְ שַׁעוֹשֶׂה בַּחוּל. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת בַּשַּׁבָּת - מִנְפַח עַל יַד עַל יַד וְאוֹכֵל, אָבֵל לֹא בְּקִנּוּן וְלֹא בִּתְמַחוּי.

יד. הַבוֹרֵר קִטְנִית בְּיוֹם-טוֹב. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמְרִים: בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אִם הָיוּ צְרוּרוֹת מְרַבִּין עַל הָאוֹכְלִין - בוֹרֵר אֵת הָאוֹכְלִין, וּמְנִיחַ אֵת הַפֶּסֶלֶת. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: בוֹרֵר אִיזָה מִהֵן שִׁירְצָה. אָמַר רַבֵּי מְאִיר: לֹא נִחְלָקוּ בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הֵלֵל, שֶׁהַתְּבַלִּין נְדוּכִין כְּדָרְךְ וּמִלַּח עִמָּהֶם בְּמְדוּדָּה שֶׁל עֵץ, לֹא נִחְלָקוּ אֶלָּא לְדוֹכֵן בְּפָנֵי עֲצָמָן, שְׁבִית שְׂמַאי אוֹמְרִים: מִלַּח בַּפֶּךְ וּבַעֲצֵי הַפְּרוּר לְצִלֵי אָבֵל לֹא לְקִדְרָה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: לְכָל דָּבָר. וְהַפֶּלְפִּלִין - הָרִי הֵן כְּתַבְלִין. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק: שֶׁל בֵּית רַבִּין גְּמִילָאֵל הָיוּ מְבִיאִין דְּלֵי מֵלָא עֲדָשִׁים, וְהָיוּ נִצּוּפִין עֲלָיו מַיִם, וְנִמְצָא אָכַל מִלְמַטָּה וּפְסֻלַּת מְלַמְעֵלָה. וְרַבֵּי יְהוּדָה מִתֵּיר בַּשַּׁחַר וְאוֹסֵר בַּלָּבָן, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ בִּיצַת הַגִּיר². רַבֵּי יוֹסִי אוֹסֵר בַּשַּׁחַר, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לְצַחְצַחוֹ.

טו. רַבֵּי יוֹסִי אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין מִנְעֵל שַׁחַר וְלֹא מִנְעֵל לְבָן, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ אוֹמֵן. רַבֵּי שְׂמַעוֹן אוֹמְרִים: מִשְׁלַחִין חֲטִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְאָכַל עֵסִיסוֹת. פּוֹל, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְאָכַל לְדִיּוֹת. שְׁעוּרִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִן לְבֵהֶמָּה. אֵין עוֹשִׂין טִיסְנִי, וְאֵין כּוֹתְשִׁין בְּמִכְתָּשֶׁת בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין כּוֹתְשִׁין אֵת הַמֶּלַח בְּמְדוּדָּה שֶׁל עֵץ, אָבֵל מְרַסַּק הוּא בִּיד שֶׁל סַכִּין וּבַעֲצֵי

² גיר - מִיּוֹן קִרְקַע הַמְּשֻׁחָהִיר (רִשִׁי בִיצָה טו ע"א).

דְּבַר מְעֻט, וּמְמַלְא לּוֹ מַחֵם מִים, אָפְלוּ לֹא שְׁתֵּה הַיַּמָּנוּ אֲלֵא כּוֹס אֶחָד. אָבֵל הָאוֹפֶה - אִינוּ אוֹפֶה אֲלֵא כְּדֵי צָרְכוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: מְמַלְאָה אִשָּׁה כָּל הַתְּנוּרָה פֶּת, מִפְּנֵי שֶׁהַפֶּת נֶאֱפֶה יָפֶה בְּזִמְן שֶׁהַתְּנוּרָה מְלֵא.

ד. אֵין עוֹשִׂין, לֹא לֵאכִילת כּוֹתֵי, וְלֹא לֵאכִילת כְּלָבִים בְּיוֹם-טוֹב. מַעֲשֶׂה בְּשְׁמַעוֹן הַתִּימְנִי, שֶׁלֹּא בָּא בְּלִילֵי יוֹם-טוֹב לְבֵית הַמְּדַרְשׁ. בְּשַׁחֲרִית מֵצְאוּ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבֵא. אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה לֹא בָּאתָ אִמָּשׁ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ? אָמַר לוֹ מִצְוָה אַחַת אָרַע לִי, וְעִשִּׂיתִיו, בְּלִשׁוֹת שֶׁל נְכָרִים נִכְנָסָה לְעִיר, וְהִינּוּ מִתִּירָאִין שְׁמָא יִצְרִיבוּ אֶת בְּנֵי הָעִיר, עֲשִׂינוּ לָהֶם עֶגְלָה, וְהֶאֱכִלְנוּם, וְהִשְׁקִינוּם, וּפְטַרְנוּם לְשָׁלוֹם. אָמַר לוֹ: תִּמְהַנֵּי עֲלֶיךָ אִם לֹא יֵצֵא שְׁכָרְךָ בְּהַפְסָדְךָ, שֶׁהִרִי אִמְרָה תוֹרָה: "לָכֶם" - וְלֹא לְכָלְבִים'.

ה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מוֹדִים הִיוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שְׁאִין כֶּהֵן טוֹבֵל לְתַרוּמָתוֹ בּוֹ בְּיוֹם. אָבֵל מִטְבִּילִין מִגֵּב לְגֵב וּמִחֲבוּרָה לְחֲבוּרָה בְּיוֹם-טוֹב. כִּיצַד מִגֵּב לְגֵב? הַרוּצָה לְעֵשׂוֹת גִּתּוֹ עַל גֵּב בְּדוֹ, וּבְדוֹ עַל גֵּב גִּתּוֹ. כִּיצַד מִחֲבוּרָה לְחֲבוּרָה? רָצָה שֶׁלֹּא לְעֵשׂוֹת עִסְתּוֹ עַל גֵּב בְּדוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הִרִי זֶה מִטְבִּיל אֶת כְּלָיו, אֵין מִטְבִּילִין אֶת הַכְּלִי עַל גֵּב מִימּוֹ לְטַהֲרוֹ, וְאֵין מְשִׁיקִין אֶת הַמַּיִם בְּכָלִי אֲכָן לְטַהֲרֵן בְּשַׁבַּת; דְּבַרֵּי רַבִּי. וְחֻקִּים אוֹמְרִים: מִטְבִּילִין אֶת הַכְּלִי עַל גֵּב מִימּוֹ לְטַהֲרוֹ, וּמְשִׁיקִין אֶת הַמַּיִם בְּכָלִי אֲכָן לְטַהֲרֵן, אָבֵל לֹא לְהַטְבִּילֵן.

ו. כָּלִים שֶׁנִּטְמָאוּ בָּאֵב הַטְּמֵאָה - אֵין מִטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּשַׁבַּת. בּוֹלַד הַטְּמֵאָה - מִטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּשַׁבַּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. אָבֵל מְמַלְא הוּא כּוֹס דְּלִי, כּוֹס וּקִיתוֹן, לְשִׁתּוֹת, וְחוֹשֵׁב עֲלֵיהֶן וּמִטְבִּילֵן וְטוֹבֵל כְּדָרְכוֹ, מִטְמֵאָה חֲמוּרָה, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר מִטְמֵאָה קְלָה.

ז. אֵין מְשַׁתְּטִפִּין בַּחֲמִין שֶׁהוֹחֲמוּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּשַׁבַּת, אָבֵל רוֹחֵץ הוּא פְּנִיּוֹ יָדָיו וְרַגְלָיו בַּחֲמִין שֶׁהוֹחֲמוּ מִעֶרֶב שַׁבַּת - בְּשַׁבַּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בַּחֲמִין שֶׁהוֹחֲמוּ מִעֶרֶב יוֹם-טוֹב - בְּיוֹם-טוֹב. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: טְרַקְלִין שֶׁהִסִּיקָה מִעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מְטִיל בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב. לֹא הִסִּיקָה מִעֶרֶב יוֹם-טוֹב - לֹא יְטִיל בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב. עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִילָה, דְּבָרִים שְׁאֵין עוֹשִׂין לָהּ בְּשַׁבַּת - עוֹשִׂין לָהּ בְּיוֹם-טוֹב. שׁוֹחֲקִין לָהּ כַּמּוֹן, וְטוֹרְפִין לָהּ יַיִן וְשֶׁמֶן. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְרַע לָהּ סְמֵרֻטִין בַּתְּחִלָּה. מַרְגִּילִין בְּיוֹם-טוֹב וְאֵין מַרְגִּילִין בַּחֹל, בְּכַכּוֹר וּבַפְּסוּלֵי הַמְּקַדְשֵׁי.

ח. שֶׁל בֵּית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לֹא הִיוּ זוֹקְפִין אֶת הַמְּנוּרָה בְּיוֹם-טוֹב. וּמַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְזֻקְנִים, שֶׁהִיוּ מְסַבִּין בְּרוּמֵי, וְנִפְלָה מְנוּרָה בְּלִילֵי יוֹם-טוֹב, וְעָמַד רַבִּי עֲקִיבָה וְזֻקְפָּה. אָמַר לִיהִ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: עֲקִיבָה! מָה לָּךְ, אַתָּה מְכַנֵּס רֵאשֶׁף בֵּין הַמַּחְלֶקֶת? אָמַר לוֹ: לְמַדְתָּנוּ רַבֵּנוּ - "אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת", אָף עַל פִּי שְׁאִתָּה אוֹסֵר וְהֵן מִתִּירִין, הֲלָכָה כְּדַבְּרֵי הַמְּרַבִּין! רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: מְטִלְטִילִין אֶת הַמְּנוּרָה בְּיוֹם-טוֹב, אָבֵל אֵין זוֹקְפִין אוֹתָהּ.

ט. שֶׁל בֵּית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הִיוּ מְכַבְּדִין בֵּין הַמַּטּוֹת. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק: פְּעָמִים הִרְבֵּה אֲכַלְנוּ בְּבֵית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, וְלֹא רָאינוּ שֶׁהֵן מְכַבְּדִין בֵּין הַמַּטּוֹת! אֲלֵא סְדִינִין הִיוּ פּוֹרְסִין מִעֶרֶב יוֹם-טוֹב, כְּשֶׁאוֹרְחִין בָּאֵין וְנִכְנָסִין - מְסַלֵּק אֶת הַסְּדִינִין, וְנִמְצָא הַבַּיִת מְתַכַּבֵּד מֵאֲלֵיו.

י. שֶׁל בֵּית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הִיוּ מְכַנֵּסִין אֶת הַמְּגִמָּר בְּמַגּוּפָה. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק: פְּעָמִים הִרְבֵּה אֲכַלְנוּ בְּבֵית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, וְלֹא רָאינוּ שֶׁהִיוּ מְכַנֵּסִין אֶת הַמְּגִמָּר בְּמַגּוּפָה, אֲלֵא עַרְדִּסְקָאוֹת שֶׁל כְּרוֹל, הִיוּ מְבִיאִין וּמַעֲשִׂנִין אוֹתָן מִעֶרֶב יוֹם-טוֹב,

³ שֵׁישְׁלָלוּ וְיִבְזוּ.

ופּוֹקֵקִין נְקִיבְהוֹן, וּכְשִׁאוֹרְחִים נִכְנָסִין - פּוֹתְחִין אֶת נְקִיבְהוֹם, וְנִמְצָא הַבַּיִת מִתְנַמֵּר מְאִילוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אִם כֵּן, אַף בַּשַּׁבָּת מִתָּר לַעֲשׂוֹת כֵּן.

יא. אֵיזְהוּ גְדִי מִקְלָס? כֵּלּוּ צְלִי, רֵאשׁוּ וּכְרַעְיוּ וְקָרְבוּ, בִּשְׁל הַיַּמְנוּ כֵּל שֶׁהוּא, שְׁלֵק הַיַּמְנוּ כֵּל שֶׁהוּא - אֵין זֶה גְדִי מִקְלָס. עוֹשִׂין גְדִי מִקְלָס בְּיוֹם-טוֹב הָרֵאשׁוֹן, וּבְיוֹם-טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חַג. עַגְל מִקְלָס בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, אָבֵל לֹא גְדִי מִקְלָס. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: תּוֹדוֹס אִישׁ רוּמִי הִנְהִיג אֶת בְּנֵי רוּמִי לְקַח טְלָאִים בְּלִילֵי פֶסַחִים, וְלַעֲשׂוֹתָן מְקוֹלְסִין. אָמְרוּ לוֹ: אַף הוּא קָרוֹב לְהֵאכִיל קֳדָשִׁים בַּחוּץ, מִפְּנֵי שְׁקוֹרִין אוֹתָן 'פֶּסַחִים'.

יב. שֶׁל בַּיִת רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיוּ שׁוֹחֲקִין אֶת הַפְּלִפְלִין בְּרַחֲמִים שְׁלֵהֶן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צְדוֹק: פַּעַם אַחַת הָיָה אָבָא מִסֵּב לִפְנֵי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, וְהֵבִיאוּ לִפְנֵי אֲנָרְיִין וְאַכְסָרְוִין, וְעָלִיָּהֶן פְּלִפְלִין שְׁחוּקוֹת, וּמִשָּׁךְ אָבָא אֶת יָדוֹ מֵהֶן. אָמְרוּ לוֹ: אַל תַּחֲוֹשׁ לָהֶן, מִעֵרֵב יוֹם-טוֹב הֵן שְׁחוּקוֹת! אֵיזְהוּ קְרוֹד? אֵלוֹ קֶטְנִים שְׁעוֹשִׂין חֲבוּרָה. קָרְצוּף - אֵלוֹ הֵן גְּדוּלִים שְׂאִין עוֹשִׂין חֲבוּרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: גּוֹרֵר אָדָם מִטָּה כֶּסֶף וְסַפְסָל וְקַתְדָרָא אֶצְלוֹ בַּשַּׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. דָּלַת הַנְּגַרְרָת וּמַחְצֶלֶת הַנְּגַרְרָת, וְקַנְקֵלָא הַנְּגַרְרָת - פּוֹתְחִין וְנוֹעְלִין בָּהֶם בַּשַּׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב.

מִסְכַּת יוֹם-טוֹב (בֵּיצָה) פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. בֵּיבְרִין שֶׁל חֵיהַ וְעוֹפוֹת וְשֶׁל דְּגִים - אֵין צָדִין מֵהֶם בְּיוֹם-טוֹב וְאֵין נוֹתְנִין לִפְנֵיהֶן מְזוֹנוֹת. אָבֵל צָדִין מֵהֶן מִעֵרֵב יוֹם-טוֹב, וְנוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: לֹא כֵּל הַבֵּיבְרִין שְׁוִין. זֶה הַכֵּל: מְחַסֵּר צִידָה - אָסוּר. שְׂאִין מְחַסֵּר צִידָה - מִתָּר.

ב. שׁוֹחֲטִין מִן הַנְּגַרִין בְּיוֹם-טוֹב, אָבֵל לֹא מִן הַמְּצוּדוֹת, וְלֹא מִן הַמְּכַמּוֹרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר: כֹּל שֶׁפָּרְסוּהוּ מִעֵרֵב יוֹם-טוֹב, וְכֹא וּמְצָאוּ מְקַלְקֵל, בְּיָדוֹעַ שְׁמַעֲרַב יוֹם-טוֹב נְצוּדוֹ, וּמִתָּר. כֹּא וּמְצָאָן כְּמוֹת שֶׁהוּא - הִדְבָּר יָדוֹעַ שְׁבִיוֹם-טוֹב נְצוּדוֹ, אָסוּרִין.

ג. אוֹתוֹ וּבְנוֹ שֶׁנִּפְלוּ לְבוּר. רַבִּי אֶלְיָעָזָר אָמַר: מַעֲלָה אֶת הָרֵאשׁוֹן עַל מִנַּת לְשַׁחֲטוֹ, וְשׁוֹחֲטוֹ, וְהַשְּׁנִי - עוֹשֶׂה לוֹ פְּרִנְסָה בְּמִקְוָמוֹ, כְּדִי שְׁלֹא יָמוּת. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: מַעֲלָה אֶת הָרֵאשׁוֹן עַל מִנַּת לְשַׁחֲטוֹ, וְאֵין שׁוֹחֲטוֹ, וּמַעֲרִים וּמַעֲלָה אֶת הַשְּׁנִי עַל מִנַּת לְשַׁחֲטוֹ. רְצָה לְשַׁחֲט, רְצָה שְׁלֹא לְשַׁחֲט אַחַד מֵהֶן - הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ.

ד. בְּכוֹר שֶׁנִּפְּל לְבוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אַף עַל פִּי שְׁמוּמוֹ נִכָּר מִעֵרֵב יוֹם-טוֹב, וְלֹא הַתִּירוֹ מִמֶּחָה - אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שְׂאִינוּ מִן הַמוּכָן. עוֹשִׂין פְּרִנְסָה לְנַחִיל שֶׁל דְּבוּרִים, בְּשִׁבִיל שְׁלֹא יִבְרַחוּ. אָבֵל אֵין צָדִין אוֹתָן בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב, כִּיצַד? אֵין נִמְנִין עַל הַבְּהֵמָה בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב. לֹא יֹאמַר אָדָם לְחִבְרוֹ: "הִרִינִי עִמָּךְ בְּסַלְעַ, הִרִינִי עִמָּךְ בְּשָׁנִים", אֶלֶּא אָמַר לוֹ: "הִרִינִי עִמָּךְ לְמַחְצָה וְלְשִׁלִּישׁ וּלְרִבִּיעַ". וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אֵין מְשַׁגְּחִין בְּכַף מֵאֲזִנִּים כֹּל עֶקֶר. אָבֵל שׁוֹקֵל בְּיָדוֹ וּמְנִיחַ. וְאִם הָיָה טַבַּח אוֹמֵן, אֵל יִשְׁקַל בְּיָדוֹ, מִפְּנֵי שְׂיָדוֹ כְּמִשְׁקַל, אָבֵל חוֹתֵף בְּכָלִי וְנוֹתֵן לָזֶה וְלָזֶה.

ה. הוֹלֵף אָדָם אֶצֶל רוֹעֵה הַרְגִיל אֶצְלוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי גְדִי אַחַד אוֹ טֵלָה אַחַד'. אֶצֶל טַבַּח הַרְגִיל אֶצְלוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי כֶּף אַחַת אוֹ יָרֵךְ אַחַת'. אֶצֶל נַחְתוּם הַרְגִיל אֶצְלוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי כֶּכֶר אַחַד אוֹ גְּלוֹסְקָא אַחַת'. אֶצֶל פֶּטֶם הַרְגִיל אֶצְלוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי תוֹר אַחַד אוֹ גּוֹזֵל אַחַד, אוֹ תּוֹרְגֵלֶת אַחַת'. אֶצֶל חֲנוּנֵי הַרְגִיל אֶצְלוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי עֲשָׂרִים בֵּיצִים, אוֹ חֲמִשִּׁים

אָגוּזִין, עֲשֶׂרָה אַפְרָסְקִין, חֲמֵשֶׁה רְמוּנִים וְאַתְרוּג אֶחָד, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִזְכּוּר לוֹ שֵׁם מִקְחָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אָמַר: וּבִלְבָד שְׁלֹא יִזְכּוּר לוֹ שֵׁם מַנִּין.

ו. לא יתן אדם לפני בניו ולפני בהמתו, לא במדה ולא במשקל, ולא במנין, אבל קודם בסאה או בתרוב, ונותן לפני בהמתו. קודם במניקתו ונותן לפני בניו, ובלבד שלא יתפון לכך. אמרו עליו על רבי אלעזר בר צדוק, ועל אבא שאול בן בטנית שהיו חנונים בירושלים כל ימי חייהם, והיו ממלאין מדותיהם מערב יום-טוב, ונוהגין ללקוחות ביום-טוב. רבי חנניא בן אנטיגנוס אמר: אף בחלו של מועד עושין כן, מפני בטול בית המדרש. וחכמים אומרים: אף בחול עושין כן מפני מצוי המדות. אף הוא כנס שלש מאות גרבי יין מברורי המדות, וחקריו כנסו שלש מאות גרבי שמן ממצוי המדות, והביאו לפני הגזברים בירושלים. אמרו להם: אי אתם זקוקין לכך. אמרו להם: אף אנו אין רצוננו בכך! אמרו להן: הוֹאִיל וְהַחֲמַרְתֶּם עַל עֲצַמְכֶם וְשָׁל רַבִּים הֵם - עֲשׂוּ מֵהֶם צָרְכִי רַבִּים.

ז. אין נוטלין עצים מן הסכה, אפלו ביום-טוב האחרון של חג. אבל אם אמר: 'לכשארצה אטל' - הרי זה מתר. אין מביאין עצים, לא בחבל, ולא בקפה, ולא במחצלת. אבל מביא במטפחת ובחיקו.

ח. אמר רבי שמעון בן גמליאל: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המכנסין שבקרפף שמביאין, ועל המפזרין שבשדה שאין מביאין. על מה נחלקו? על המפזרין שבקרפף ועל המכנסין שבשדה, שבית שמאי אומרים: לא יביאו, ובית הלל

אומרים: יביאו. אמר רבי נתן: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מפזרין שבקרפף ועל מכנסין שבשדה שיביאו, על מה נחלקו? על המפזרין שבשדה, שבית שמאי אומרים: לא יביאו, ובית הלל אומרים: יביאו.

ט. המטה והכסא והספסל וקתדרא ועריסה שנתפרקה. וכן קורה שנשברה, וכן סוּאָר של קורות שנשבר - אין מסיקין מהן ביום-טוב, לפי שאינו מן המוכן. אָגוּזִין וּשְׂקָדִין שְׂאֲכָלָן מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מְסִיקִין בְּקַלִּיפֵיהֶן בְּיוֹם-טוֹב. אָגוּזִין וּשְׂקָדִין עֲצָמָן - אין מסיקין בהן ביום-טוב, לפי שאינו מן המוכן. מודים חכמים לרבי מאיר, בחותמות שבקרקע, שבשבת מפקפק ומתיר, אבל לא מפקיע ולא חותף. וביום-טוב מפקפק ומתיר, מפקיע וחותף. ושככלים מתיר, בשבת מתיר ואין צריך לומר ביום-טוב. קורע אדם את העור שעל פי החבית של יין, ושל מוריס, ובלבד שלא יתפון לעשות זינוק⁵.

י. אין פוחתין לפסין סתומין⁶, ורבן שמעון בן גמליאל מתיר בלפסין חרניות⁷. אין מכבין את הבקעת לחוס עליה, אם בשביל שלא יעשן הבית, או בשביל שלא תקדיח את התבשיל - מתר. לא יתן אדם אָבֵן עַל גְּבִי בַקְעָת כְּדִי לְשׁוֹבְרָה, אֲבָל מְכַנְסֵה בַחֹר וְשׁוֹבְרָה, אִין עוֹשִׂין פְּחִמִין בְּיוֹם-טוֹב, אֲפִלוּ לְאוֹתוֹ הַיּוֹם. אֲבָל מִמְתִּיקִין אֶת הַחֲרָדֵל בַּגְּחָלָת. אִין מְנַפְחִים בְּמַפּוֹחַ, אֲבָל נוֹפְחִים בְּשַׁפּוֹפֶרֶת. אִין עוֹשִׂין אֶת הַשְּׁפוּד, וְאִין מְחַדְדִין אוֹתוֹ. אִין פּוֹצְעִין אֶת הַקְּנֵה לְצִלוֹת בּוֹ מְלִיחַ, אֲבָל פּוֹצְעִין אֶת הָאָגוּז בְּמַטְפַּחַת, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא יִקְרַע.

⁷ קערות של התקלאים בני הפפרים שאינם מקפידים שתהיינה תקוקות בקערות שלנו, ואוכלים מעליהן בשעוֹדֵן סתומות, ולכן אין דהיקת האגרוף לתוכה הביצת טיט - תקון מנא.

⁵ בעין מרוב.

⁶ ביצי טיט שביד היוצר עשויות כתבנית קערה אבל לא נחקק תוכה.

טוב, ואין מהבהבין אותה באור. ואין חותכין אותה לשנים או לשלשה. להקל - שורין אותה בשמן, וממעיכין אותה ביד, וחותכין אותה באור, כפי שתי גרות.

מִסְכַּת יוֹם-טוֹב (בִּיצָה) פֶּרֶק רִבְעִי

א. היה אוכל בענבים מערב יום-טוב, והותר והעלן לגג לעשות מהן צמוקין. בתאנים, והותר והעלן לגג לעשות מהן גרוגרות - לא יאכל מהן ביום-טוב עד שיזמין מבעוד יום, לפי שאינן מן המוכן. סוכי תאנים¹¹ ובהן תאנים, מכבדות-תמרים ובהם תמרים, הכניסין לעצים - אין אוכלים מהן ביום-טוב. למאכל בהמה - אוכל מהן ביום-טוב. ומתחילין באוצר בתחלה, ומשילין פרות דרך ארבה ביום-טוב. אין משלשלין אותן דרך חלונות, אבל מורידין אותן דרך סלמות.

ב. ארבע רשיות וארבע מצוות הן, האורג שני חוטיין, בין בכגדי קדש בין בכגדי הדיוט. והכותב שתי אותיות, בין בכתבי קדש בין בכתבי הדיוט - בשבת חייב חטאת, וביום-טוב לוקה ארבעים. והאורג חוט אחד, בין בכגדי קדש בין בכגדי הדיוט. והכותב אות אחת, בין בכתבי קדש בין בכתבי הדיוט - בשבת חייב חטאת, ביום-טוב לוקה ארבעים; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: בין בשבת ובין יום-טוב - אינו חייב אלא משום שבות.

ג. אלו הן משום שבות: לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטיין על פני המים, ולא מספקין, ולא מטפחין, ולא מרקדין. ואלו הם משום רשות: לא דנין,

יא. התנור והפירים החדשים - הרי הן ככל הכלים ומטלטלין אותן. אבל אין סכין אותן שמן, ואין עושין אותן במטלית, ואין מפיגין אותן בצונן כדי לחסמן⁸, ואם בשביל לאפות בהן - מתר. אין יוצאין בכסא, אחד אנשים ואחד נשים, ולא סומא במקלו, ולא רועה בתרמילו ביום-טוב. רבי אליעזר בן רבי ישמעאל אומר: אף אין מנהיגין את הבהמה במקל ביום-טוב.

יב. רבי אליעזר אומר: נוטל אדם קיסם משלפנניו לחצות בו שניו. וחכמים אומרים: לא יטול אלא מאבוס של בהמה. ושוין, שלא יקטמנו. ואם קטמו לחצוץ בו שניו, ולפתח בו הדלת בשבת, בשוגג - חייב חטאת. במזיד ביום-טוב - לוקה ארבעים; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: אחד זה ואחד זה, אינו אלא משום שבות. רבי אליעזר אומר: מגבב מן החצר ומדליק, שכל מה שבחצר מוכן. ובלבד שלא יעשה צבורין צבורין. ורבי שמעון מתיר, שכל שבחצר מוכן.

יג. מולגין את הראש ואת הכרעים, ומהבהבין אותן באור, אבל אין טופלין אותם, לא בחרסית, ולא באדמה, ולא בסיד. ואין מספרין את הראש ואת הכרעים. ואין מספרין את הירק בתספרת שלו, אבל מספרין את הקונדס ואת העפביות. ומסיקין ואופין בפורניו⁹, ומחמין חמין באנטיכיל¹⁰, ואין מסיקין את הפורני לאפות בו בתחלה.

יד. ששה דברים נאמרו בפתילה, שלשה להחמיר ושלשה להקל. אלו שלשה להחמיר: אין גודלין אותה בתחלה ביום-

⁸ להפיג את החם שלהם על ידי מים צוננים, שעל ידי זה הם מתקשים ומתהזקים, שהחם מתבנם לתוכו, על ידי הופכו הפא לו מבחוץ ואינו מתפזר, ואסור משום תקון מנא.

⁹ תנורים שלנו הגדולים ופיהם בצדום, ולא הישינן למרקה אם יש לו אורחים רבים ולא סגי ליה בתנור.

¹⁰ כלי גדול ונפיש טריהיה.

¹¹ ענפי תאנים קצוצים מן האילן.

הרי אלו כְּרָגְלֵי שְׁתֵּיהֶן. רבי יהודה פוטר במים, מפני שְׁנִבְלָעִין בְּעֶסֶה.

ז. הגחלת כְּרָגְלֵי הַבְּעָלִים, וְשִׁלְהִבְתּוּ בְּכָל מְקוֹם. חֲמֹשֶׁה דְּכָרִים נֶאֱמָרוּ בְּגִחְלַת (א): גִּחְלַת שֶׁל הַקֹּדֶשׁ - מוֹעֲלִין בָּהּ. שִׁלְהִבְתָּ - לא נִהְיִין וְלֹא מוֹעֲלִין בָּהּ. (ב): גִּחְלַת שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים - אֲסוּרָה. וְשִׁלְהִבְתָּ - מִתְּרַת. (ג): הַמוֹצֵיא גִּחְלַת לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים - חֵיב. שִׁלְהִבְתָּ - פְּטוּר. (ד): הַמּוֹדֵר הַנָּאֵה מִחִבְרו - אֲסוּר בְּגִחְלָתוֹ, וּמִתָּר בְּשִׁלְהִבְתּוֹ. (ה): מְבָרְכִין עַל הַשִּׁלְהִבְתָּ וְאִין מְבָרְכִין עַל הַגִּחְלָת.

ח. בור של שְׁנֵי שְׁבָטִים - מְשַׁלְשֵׁל וּמְמַלֵּא הֵימָנוּ בַּשֶּׁבֶת. בור שְׁבִין שְׁנֵי תַחֲוּמִין - אִין מְמַלְאִין מִמֶּנּוּ בַּשֶּׁבֶת, אֲלֵא אִם כֵּן עָשׂוּ לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָ עֲשָׂרָה טַפְחִים. הַנְּהָרוֹת וּמַעֲיָנוֹת הַמּוֹשְׁכִין - הָרִי הֵן כְּרָגְלֵי כָּל אָדָם.

ט. מי שֶׁהָיוּ פְּרוּתָיו בְּעִיר אַחֲרַת, וְעָרְבוּ בְּנֵי אֲנָשִׁי אוֹתָהּ הָעִיר לְבוֹא אֲצֵלוֹ - לא יֵבִיאוּ לוֹ מִפְּרוּתָיו, אֲלֵא אִם כֵּן הָיוּ רִגְלָיו מְעוֹרְבוֹת לְשָׁם. וְאִם יֵשׁ שָׁם אֲפוֹטְרופוֹס - מְבִיאִין עַל פִּי אֲפוֹטְרופוֹס. מי שֶׁזָּמַן אֲצֵלוֹ אוֹרְחִים - לא יוֹלִיכוּ בִּידְיָהֶן מְנוֹת, אֲלֵא אִם כֵּן זָכָה לָהֶם אַחַר בְּמִתְנּוּתֵיהֶן מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב. מֵה הֵן מוֹצִיאִין מִבֵּית הַמִּשְׁתֶּה? חֲתִיכָה וּגְלוֹסְקָמָא וּמִצָּה מִתְבַּלָּת. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְקוֹם שֶׁנִּהְיָו לְחַלֵּק אֲגוּזִין וּקְלִיּוֹת - יוֹלִיכוּ בְּנֵי וּבְתוֹ הַקְּטָנִים. מוֹלִיכִין עִמּוֹ לְבֵית הָאָבֶל וּלְבֵית הַמִּשְׁתֶּה וּלְבֵית הַשְּׂמֻחָה. בְּמְקוֹם שֶׁנִּהְיָו, לא יִתֵּן אָדָם מִמֶּנּוּ לְבָנוּ וּלְבָתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת מִפְּנֵי הַכְּבוֹד.

י. אִין חֲפִינ¹² וְאִין מִתְגַּרְדִּין בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין שְׁפִין כְּלֵי כֶּסֶף בְּגִרְתֵּימִין¹³, וְאִין מְדִיחִין אֶת הַכֶּלִּים בְּנִתְר בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל מְדִיחִין אוֹתָן בְּמִלַּח וּבְמָרְסָן בַּשֶּׁבֶת. וְאִין צָרִיד לֹא מְבָרְכִין.

¹² עֵפֶר שֶׁנֶּגְדֵל בְּחֵבֶית שֶׁל יִין וְקוֹרִים לוֹ 'אלום', וְהוּא עֵפֶר תַּקוּין כְּלֵי כֶּסֶף, וְגוֹרֵר אוֹתוֹ, שֶׁהַכֶּסֶף הוּא רַךְ וְיֵשׁ בּוֹ מִשּׁוֹם מִמַּחֵק שֶׁהוּא אֵב מְלֵאכָה.

ולא מְקַדְשִׁין, וְלֹא חוֹלְצִין, וְלֹא מִיְבָמִין. וְאֵלוּ הֵן מִשּׁוֹם מִצְוָה: לא מְקַדְשִׁין, וְלֹא מְעַרְכִּין, וְלֹא מְחַרְמִין, וְלֹא מְגַבִּיהִין תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת. וְכָל אֵלוּ בְּיוֹם-טוֹב אִמְרוּ, קָל וְחֹמֵר בַּשֶּׁבֶת! וְאִין בֵּין יוֹם-טוֹב לְשֶׁבֶת אֲלֵא אֲכָל נֶפֶשׁ בְּלֶבֶד. וְכֵלֶן שֶׁעָשָׂאן יִשְׂרָאֵל, בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין שׁוּגְגִין, בֵּין מוֹזִידִין, בֵּין מְטַעֲיִן - מֵה שֶׁעָשָׂה עֲשׂוּי, בַּשֶּׁבֶת, וְאִין צָרִיד לֹא מְבָרְכִין בְּיוֹם-טוֹב.

ד. הַבְּהֵמָה וְהַכֶּלִּים - כְּרָגְלֵי הַבְּעָלִים. הַמוֹסֵר בְּהֵמָתוֹ לְבָנוּ אוֹ לְרוּעָה - הָרִי זֶה כְּרָגְלָיו. כֶּלִּים הַמֵּיחֲדִים לְאֶחָד מִן הָאֲחִים שְׁבָבִית - הָרִי אֵלוֹ כְּרָגְלָיו. וְשִׂאֵנָן מִיְחֲדִים - לְמְקוֹם שֶׁכֵּלֶן הוֹלְכִין, מֵהַלֵּךְ. בְּצַפּוֹן כְּרָגְלָיו שֶׁל זֶה בְּדָרוֹם, בְּדָרוֹם כְּרָגְלָיו שֶׁל זֶה בְּצַפּוֹן, אִם מְצַעוּ אֶת הַתַּחֲוּם - לא יזוּז מִמְּקוֹמוֹ.

ה. חֲמוֹר - כְּרָגְלֵי מַחְמֵר, פָּרָה - כְּרָגְלֵי הָאֶכָר. בְּהֵמָה - כְּרָגְלֵי הָרוּעָה. רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר: הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִחִבְרוּ בְּעֶרֶב יוֹם-טוֹב, אִף עַל פִּי שֶׁלֵּא מִסְרָה לוֹ אֲלֵא בְּיוֹם-טוֹב - הָרִי הִיא כְּרָגְלֵי הַלּוֹקֵחַ. וְהַמוֹסֵר בְּהֵמָה לְרוּעָה מִן הָרוּעָה, אִף עַל פִּי שֶׁלֵּא הוֹדִיעַ עֲלֶיהָ לְרוּעָה - הָרִי הִיא כְּרָגְלֵי הָרוּעָה. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִחִבְרוּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַלּוֹקֵחַ. בְּיוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַמּוֹכֵר.

ו. הַלּוֹקֵחַ בְּשׂוֹר מִן הַטַּבַּח מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַלּוֹקֵחַ. וּבְיוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַמּוֹכֵר. הַשּׂוֹאֵל חֵלּוֹק מִחִבְרוּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַשּׂוֹאֵל. בְּיוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַמְּשַׁאֵל. שְׁנַיִם שֶׁשָּׂאֵלוּ חֵלּוֹק אֶחָד בַּשֶּׁתַּפּוֹת, אֶחָד לֵילֵךְ בּוֹ שְׁתַּרִּית לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, וְזֶה לֵילֵךְ בּוֹ עֹרְבִית לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה - כְּרָגְלֵי הַמְּשַׁאֵל. הָאִשָּׁה שֶׁשָּׂאֵלָה מִחִבְרָתָהּ תְּבָלִין, מִים וּמְלַח, מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַשּׂוֹאֵלָת. בְּיוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַמְּשַׁאֵלָת. וְנִתְּנָה לְעִסְתָּהּ

¹³ אִין מִשְׁפָּשְׁפִים אֶת הַגּוֹף בְּכַח בַּשֶּׁבֶת וְיוֹם טוֹב.

ליום. אם אמר: 'לשנה זו', אפלו לא שָׁכַר מִמֶּנּוּ אֵלָא בְּאַחַד בְּאַדָּר - אין לוֹ אֵלָא עַד אַחַד בְּנִיסָן.

ו. בְּאַחַד בְּאֵלוּל רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. רַבִּי אֲלֶעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: בְּאַחַד בְּתִשְׂרִי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן עֲזַאי: הוֹאִיל וְאֵלוּ אוֹמְרִים בְּאַחַד בְּאֵלוּל, וְאֵלוּ אוֹמְרִים בְּאַחַד בְּתִשְׂרִי, יֵהָא הָאֵלוּלִיִּים מִתְעַשְׂרִין לְעֶצְמָן. כִּיצַד? נוֹלְדוּ ה' בְּבָב, וְה' בְּאֵלוּל, ה' בְּאֵלוּל, וְה' בְּתִשְׂרִי - אין מִצְטָרְפִין. ה' בְּתִשְׂרִי, וְה' בְּבָב - הֲרִי אֵלוּ מִצְטָרְפִין.

ז. תִּשְׂרִי - ראש השנה לשנים, ולשמיטין, וליוֹבְלוֹת, לְנִטְיָעָה, וְלִירְקוֹת, וְלַמַּעֲשְׂרוֹת, וְלַגְּדָרִים. כִּיצַד לְשָׁנִים וְלַשְּׁמִיטִין וְלִיּוֹבְלוֹת? אין מִתְחִילִין לְמִנּוֹת לְשָׁנִים וְלַשְּׁמִיטִין וְלִיּוֹבְלוֹת אֵלָא מִתְּשִׂירִי.

כִּיצַד לְנִטְיָעָה? אַחַד הַנוֹטֵעַ, וְאַחַד הַמְּבָרִיךְ, וְאַחַד הַמְּרַכֵּב שְׁלוֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה - עֲלָתָהּ לוֹ שָׁנָה, וּמִתָּר לְקִיּוֹן בְּשִׁבְעֵיית. פְּחוֹת מִכָּאן - לא עֲלָתָהּ לוֹ שָׁנָה, וְאִסוּר לְקִיּוֹן בְּשִׁבְעֵיית. וּפְרוֹת נְטִיעָה זוֹ אִסוּרִים עַד חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּשִׁבְט, אִם עָרְלָה - עָרְלָה, אִם רְבֵעִי - רְבֵעִי.

ח. כִּיצַד לִירְקוֹת? לְקַט יֶרֶק בְּעֶרֶב רֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד שְׁלֹא בָא הַשֶּׁמֶשׁ, וְחִזֵּר וְלָקַט אַחַר מִשְׁבַּא הַשֶּׁמֶשׁ - אין תּוֹרְמִין וּמַעֲשְׂרִין מִזֶּה עַל זֶה, מִפְּנֵי שֶׁזֶה חֲדָשׁ וְזֶה יָשָׁן. הֵיטָה שְׁנִיָּה וְנִכְנַסְת שְׁלִישִׁית, הָרֵאשׁוֹן מִתְעַשֵּׂר מִעֵשֶׂר שְׁנִי, וְהַשְּׁנִי מִתְעַשֵּׂר מִעֵשֶׂר עֲנִי. לְקַט אֶתְרוֹג בְּעֶרֶב ט"ו בְּשִׁבְט עַד שְׁלֹא בָא הַשֶּׁמֶשׁ, וְחִזֵּר וְלָקַט אַחַר מִשְׁבַּא הַשֶּׁמֶשׁ - אין תּוֹרְמִין וּמַעֲשְׂרִין מִזֶּה עַל זֶה, מִפְּנֵי שֶׁזֶה חֲדָשׁ וְזֶה יָשָׁן. הֵיטָה שְׁלִישִׁית וְנִכְנַסָּה רְבִיעִית - הָרֵאשׁוֹן מִתְעַשֵּׂר מִעֵשֶׂר עֲנִי, וְהַשְּׁנִי מִתְעַשֵּׂר מִעֵשֶׂר שְׁנִי.

ט. כִּיצַד לְגְדָרִים? הַמּוֹדֵר הַנָּאָה מִחִבְרו לְשָׁנָה - מוֹנֵה שָׁנִים עֵשֶׂר חֲדָשׁ מִיּוֹם לְיוֹם, אִם אָמַר "לְשָׁנָה זוֹ" - אִפְלוּ לֹא נִדָּר הֵימְנוּ אֵלָא בְּאַחַד בְּאֵלוּל - אין לוֹ אֵלָא עַד א' בְּתִשְׂרִי.

בְּיוֹם-טוֹב. אֵלוּ הֵן מְדַבְּרִיּוֹת: הַיּוֹצְאוֹת בְּפֶסַח וְנִכְנְסוֹת בְּרִבְעֵה. בֵּיתוֹת: אֵלוּ שְׁלֹנוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. רַבִּי אוֹמַר: אֵלוּ וְאֵלוּ הַיּוֹצְאוֹת חוּץ לְתְחוּם, אִף עַל פִּי שְׁלֹא נִכְנְסוּ לְתוֹךְ הַתְּחוּם אֵלָא מִשְׁחֻשְׁכָּה - מִתָּר לְשַׁחֲטָן בְּיוֹם-טוֹב. אֵלוּ הֵן מְדַבְּרִיּוֹת: הַרוּעוֹת בְּאַפְרָ לְעוֹלָם.

מִסְכַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה פְּרָק רֵאשׁוֹן

א. נִיֶּסן - ראש השנה לְמַלְכִים, וְלְרוֹגְלִים, וְלַחֲדָשִׁים, וְלַעֲבוּרִין, וְלַתְרוּמַת שְׁקָלִים. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אִף לְשִׁכְרוֹת בְּתִים. כִּיצַד לְמַלְכִים? מֵת בְּאַדָּר, וְעַמֵּד אַחַר תְּחַתִּיו בְּאַדָּר - מוֹנִין שָׁנָה לְזֶה וְלָזֶה. מֵת בְּנִיֶּסן, וְעַמֵּד אַחַר תְּחַתִּיו בְּנִיֶּסן - מוֹנִין שָׁנָה לְזֶה וְלָזֶה. מֵת בְּאַדָּר, וְעַמֵּד אַחַר תְּחַתִּיו בְּנִיֶּסן - הָרֵאשׁוֹנָה נְמַנִּית לְרֵאשׁוֹן, וְהַשְּׁנִיָּה נְמַנִּית לְשָׁנִי.

ב. כִּיצַד לְרִגְלִים? אַחַד הַנוֹדֵר, וְאַחַד הַמַּעֲרִיךְ, וְאַחַד הַמְּקַדֵּשׁ - אֵינוּ עוֹבֵר מִשׁוּם "בַּל תֵּאַחַר" עַד שִׁיעֲבְרוּ עָלָיו רִגְלֵי הַשָּׁנָה כְּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: שְׁלֹשׁ רִגְלִים כְּסוֹדֵרָן, וְחַג הַמִּצּוֹת רֵאשׁוֹן. וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: פְּעָמִים שֶׁהֵן שְׁלֹשָׁה, וּפְעָמִים שֶׁהֵן אַרְבָּעָה, פְּעָמִים שֶׁהֵן חֲמִשָּׁה. כִּיצַד? נִדָּר לְפָנֵי הַפֶּסַח, עַד שִׁיעֲבְרוּ עָלָיו: הַפֶּסַח, וְעֶצְרָת, וְהַחֵג; נִדָּר לְפָנֵי עֶצְרָת, עַד שִׁיעֲבְרוּ עָלָיו: עֶצְרָת, וְהַחֵג, וְהַפֶּסַח, וְהַחֵג; נִדָּר לְפָנֵי הַחֵג, עַד שִׁיעֲבְרוּ עָלָיו: הַחֵג, וְהַפֶּסַח, וְעֶצְרָת, וְהַחֵג.

ג. כִּיצַד לְחֲדָשִׁים? זֶה שְׁנֵאמַר "בְּחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן, וּבְחֲדָשׁ הַשְּׁנִי", אין מִתְחִילִין לְמִנּוֹת אֵלָא מִרֵאשׁוֹן, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת יב): "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים". שְׁלוּמְבִיר

ד. כִּיצַד לְתְרוּמַת שְׁקָלִים? כָּל קָרְבָּנוֹת צְבוּר קָרְבִּין בְּאַחַד בְּנִיֶּסן, אִם בָּא חֲדָשׁ בְּזִמְנוֹ - קָרְבִּין מִן הַחֲדָשָׁה. וְאִם לֹאוּ - קָרְבִּין מִן הַיָּשָׁנָה.

ה. כִּיצַד לְשִׁכְרוֹת בְּתִים? הַמְּשַׁכִּיר בֵּית לְחִבְרו לְשָׁנָה - מוֹנֵה שָׁנִים עֵשֶׂר חֲדָשׁ מִיּוֹם

לְעַגְלָה, אֲזוּנֵי דוּמָה לְגָדִי, קַרְנֵי דוּמָה לְצַבִּי, וְזַנְבּוֹ מִנְחַת בֵּין יִרְכּוּתֵי, רְאִיתִי וְנִרְתַעַתִּי וְנִפְלַתִּי לְאַחֲרֵי, וְהִרִי מְאֵתִים זֹו צְרוּרִין לִי בְּפִנְדָתִי. אָמְרוּ לוֹ: מְאֵתִים זֹו וְנִתְנִין לָךְ בְּמִתְנָה, וְהַשׁוֹכֵרָךְ יִמְתַח עַל הָעֲמוּד; מָה רְאִיתִי לְזַקֵּק לָךְ? אָמַר לָהֶם: מִפְנֵי שֶׁשְׁמַעְתִּי שְׁבִיתוֹסִין מִבְּקָשִׁין לְהִטְעוֹת אֶת חַכְמַיִם, אָמַרְתִּי: "מוֹטֵב אֵלַיךְ אֲנִי וְאוֹדִיעַ אֶת חַכְמַיִם".

טו. אִם אֵין מְכִירִין אוֹתוֹ - מְשַׁלְחִין עֲדִיו עִמוֹ, אֶפְלוּ בְּשִׁבְתָּ. מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי נְהוֹרַאי, שֶׁבָּא עִם הָעֵד בְּשִׁבְתָּ לְאוֹשָׁא וְהָעֵיד בּוֹ. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁאוֹת בְּרֵאשֵׁי הָרִים הַגְּבוּהִים, בְּהַר הַמְּשֻׁקָה, בְּסֶרְטַבָּא, בְּגִדְפִינָא, בְּחֶרְבוֹן, בְּבֵית בְּלַתִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר: אָף חֲרוֹם, וְכִרִי, וְגִדְרִי וְחֶבְרוֹתֵיהָ.

טז מְאִימְתִי מְשִׁיאִין עַל הַחֲדָשׁ? לְאוֹר עִבּוּרוֹ! כִּיצַד? חַל לְהֵיטֵב עֲרַב שִׁבְתָּ וְשִׁבְתָּ, מְשִׁיאִין עֲלָיִי לְמוֹצָאֵי שִׁבְתָּ, וְאִם בָּא בְּזִמְנֵו - מְשִׁיאִין עֲלָיו, וְאִם לֹא - אֵין מְשִׁיאִין עֲלָיו. עַל כָּל רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁאוֹת. אָמַר אֶחָד: לְפָנֶיהָ רְאִיתִי - לֹא אָמַר כְּלוּם. לְאַחֲרֵיהָ - דְּבָרֵי קְלִימִין. לְצִפּוֹנָה - לֹא אָמַר כְּלוּם. לְדְרוּמָה - דְּבָרֵי קְלִימִין. אֶחָד אָמַר: "רְאִיתִי גְבוּהַ שְׁתֵּי מְרַדְעוֹת", וְאֶחָד אָמַר: "שְׁלִשָּׁה" - עֲדוּתָן קְלִמַת. אֶחָד אָמַר: "שְׁלִשָּׁה", וְאֶחָד אָמַר: "חֲמִשָּׁה" - אֵין מְצַטְרִפִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל מְצַטְרֵף הוּא עִם אֲחֵרִים. אֶחָד אָמַר: "רְאִיתִי מְטָה וְאֶחָד אָמַר רְאִיתִי זֶקוּף" - אֵין מְצַטְרִפִין זֶה עִם זֶה, אֲבָל מְצַטְרֵף הוּא עִם אֲחֵרִים. רְאִיתִי חֲצִיזוּ בְּעֵנָן לֹא אָמַר כְּלוּם חֲצִיזוּ בְּעִשְׂיָה לֹא אָמַר כְּלוּם חֲצִיזוּ בְּמַיִם לֹא אָמַר כְּלוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוֹק אָמַר: אִם לֹא נִרְאָה בְּזִמְנֵו - אֵין מְקַדְשִׁין אוֹתוֹ, שֶׁכָּכֵר קִדְשׁוֹ שְׁמַיִם. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוֹק אָמַר: אֵין הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא, עַד שִׁישְׁמַעוּ מִפִּי בֵית דִּין לְמַחֵר.

יז. לְמָה לֹא נִתְפָּרְשׁוּ שְׁמוֹתָן שֶׁל זְקֵנִים? שְׁלֹא יְהֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד אָמַר: 'הִרִינִי בֹא

י. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בְּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּכִנֵּי מְרוֹן, שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים לג): "הִיֹצֵר יַחַד לְבָם" וְגו'. וְאוֹמַר (שָׁם פא): "תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר", וְאוֹמַר: "כִּי חֵק לִישְׂרָאֵל הוּא" וְגו'. קִדְשׁוֹהוּ בֵית דִּין - הַדִּין נִכְנַס לְפָנָיו, וְאִם לֹא - אֵין הַדִּין נִכְנַס לְפָנָיו. וְכֵן אִתָּה מוֹצֵא בְּעֵמֶר שֶׁל מֶן, אִם בֹּא חֲדָשׁ בְּזִמְנֵו - הִיָּה מִתְעַכֵּב לְשִׁלְשָׁה יָמִים, וְאִם לֹא - הִיָּה מִתְעַכֵּב יוֹתֵר.

יא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: אֶמְרָה תּוֹרָה - הֵבֵא שְׁעוּרִין בְּפִסְחָא שְׁהוּא פְּרִק שְׁעוּרִין, כְּדִי שִׁתְּבַרְךָ לְכֶם תְּבוּאָה שְׁבִשְׁדוֹת. הֵבֵא חֲטִיִם וּבְכוּרִים בְּעֶצְרַת שְׁהוּא פְּרִק אֵילָן, כְּדִי שִׁתְּבַרְכוּ לְכֶם פְּרוֹת אֵילָן. נִסְכּוֹ לְפָנָיו מִיַּם בְּחַג כְּדִי שִׁתְּבַרְכוּ עֲלֵיכֶם מִי גִשְׁמִים, אָמְרוּ לְפָנָיו מְלֻכִּיּוֹת וְזְכוּרוֹת וְשׁוֹפְרוֹת, מְלֻכִּיּוֹת - כְּדִי שִׁתְּמַלְכִיכוּנִי עֲלֵיכֶם. זְכוּרוֹת - כְּדִי שִׁבֵּא זְכוּרוֹכֶם לְפָנָיו לְטוֹבָה, אָמְרוּ לְפָנָיו שׁוֹפְרוֹת - כְּדִי שִׁתַּעֲלֶה תְּפִלַּתְכֶם בְּתוֹרַעָה לְפָנָיו.

יב. הַכֹּל נִדְוִינִן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְגִזְרֵי דִינָם נִחְתָּם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַכֹּל נִדְוִינִן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְגִזְרֵי דִינוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִחְתָּם בְּזִמְנֵו. בְּפִסְחָא - עַל הַתְּבוּאָה, בְּעֶצְרַת - עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, בְּחַג - עַל הַמַּיִם; וְגִזְרֵי דִינוֹ שֶׁל אָדָם נִחְתָּם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אָדָם נִדְוִן בְּכָל יוֹם, שְׁנֵאמַר (איוב ז): "וְתִתְקַדְּנוּ לְבָבָרְיִים". רַבִּי נֶתָן אָמַר: אָדָם נִדְוִן בְּכָל שְׁעָה, שְׁנֵאמַר: "לְרַגְעִים תִּבְחַנְנוּ".

יג. עַל שֶׁשָּׂה חֲדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין. רַבִּי הִתְקִין שִׁיְהוּ יוֹצְאִין אָף עַל אֲדָר שְׁנִי, מִפְּנֵי הַפּוּרִים.

יד. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֲדוֹת הַחֲדָשׁ מִכָּל אָדָם. פְּעַם אַחַת שְׁכָרוּ בֵּיתוֹסִין שְׁנֵי עֵדִים לְבֹא לְהִטְעוֹת אֶת הַחֲכָמַיִם, לְפִי שְׂאִין הַבֵּיתוֹסִין מוֹדִים שִׁתְּהָא עֶצְרַת אֵלָא אֶחָד בְּשִׁבְתָּ, בֹּא אֶחָד וְאָמַר עֲדוּתוֹ וְהִלֵּךְ לוֹ, וְכֹא הַשְּׁנִי וְאָמַר: עוֹלָה הֵייתִי בְּמַעֲלָה אֲדָמִים, וְרְאִיתִי רְבוּץ בֵּין שְׁנֵי סְלָעִים, רֵאשׁוּ דוּמָה

לְהַקִּישׁ אֶת רַבִּי פְלוֹנִי לְאֶלְדָּד וּמִידָד, וְאֶת רַבִּי פְלוֹנִי לְנָדָב וְאֶבְיָהוּא.

וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוּאֵל א יב): "ה' אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן", וְאוֹמֵר (שָׁם): "וַיִּשְׁלַח ה' אֶת יָרְבֶּעַל וְאֶת בְּדָן וְאֶת יִפְתָּח וְאֶת שְׁמוּאֵל". "יָרְבֶּעַל" - זֶה גִדְעוֹן. "בְּדָן" - זֶה שְׁמִשׁוֹן. "יִפְתָּח" - כְּמִשְׁמַעוֹ. וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים צט): "מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנֵינוּ" וְגו'; שֶׁקָּל הַכְּתוּב שְׁלֹשָׁה קָלֵי עוֹלָם בֵּין שְׁלֹשָׁה גְדוּלֵי עוֹלָם, לְלִמְדָף, שְׁבִית דִּינוֹ שֶׁל יָרְבֶּעַל גְּדוֹל לַפְנֵי הַמָּקוֹם כְּבִית דִּינוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. וּבֵית דִּינוֹ שֶׁל יִפְתָּח גְּדוֹל לַפְנֵי הַמָּקוֹם כְּבִית דִּינוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל, לְהוֹדִיעַךְ שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּתְמַנֶּה פְּרִינָס עַל הַצְּבוּר, אֶפְלוֹ קָל שְׁבָקָלִים, שֶׁקָּל כְּאִבִּיר שְׁבָאֲבִירִים! וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים יז): "וּבֹאֲתָ אֶל הַכַּהֲנִים הַלְלוּם וְאֵל הַשּׁוֹפֵט" - אֵין לָךְ אֵלָא שׁוֹפֵט שְׁבָדוּךְ; וְאוֹמֵר (קִהְלֵת ז): "אֵל תֹּאמַר מֶה הָיָה וְגו', שְׁהִימִים הָרֵאשׁוֹנִים הֵיוּ טוֹבִים".

מִסְכַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה פָּרָק שְׁנִי

א. קִדְשׁוֹ אֶת הַחֹדֶשׁ בְּזִמְנוֹ וְנִמְצָאוּ עֵדִים זוֹמְמִין - הָרִי זֶה מְקַדֵּשׁ. קִדְשׁוּהוּ בְּלִילָה - אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ. קִדְשׁוּהוּ אֲנוֹסִין, שׁוֹגְגִין, מִזִּידִין וּמִטְעִין - הָרִי זֶה מְקַדֵּשׁ. קִדְשׁוּהוּ לַפְנֵי זְמַנּוֹ, אוֹ לְאַחַר עֲבוּרוֹ - פְּחוֹת מְשַׁלְשִׁים יוֹם אוֹ יוֹתֵר עַל שְׁלֹשִׁים, וְכֹל יֵהָא מְקַדֵּשׁ - תְּלַמּוּד לּוֹמֵר (שְׁמוֹת יב): "חֹדֶשׁ" - אֵין חֹדֶשׁ פְּחוֹת מְשַׁלְשִׁים יוֹם, לֹא נִרְאִית לְבַנְה לְשָׁנֵי יָמִים, וְכֹל יִקְדְּשׁוּהוּ לְאַחַר שְׁנֵי יָמִים? תְּלַמּוּד לּוֹמֵר: "יּוֹם" - אֵין לוֹ אֵלָא יוֹם אֶחָד בְּלַבָּד.

ב. בְּתַעֲנִיּוֹת תּוֹקַעִין שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ, וּבְמִסְעוֹת שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ, עַל כָּל דָּגֵל וְדָגֵל; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: שְׁלֹשׁ עַל כָּל מִטָּה וּמִטָּה. בְּמָה הֵן תּוֹקַעִין? בְּחֻצְצוֹרוֹת שְׁעָשָׂה מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה תּוֹקַעִין בְּשֵׁל זְכָרִים, וּבִיּוֹבֵל בְּשֵׁל יְעָלִים, נִתְּנוּ חֻכְמִים אֶת הַמְּצוֹי לְמִצְוֵי, וְאֶת שְׁאֵינוֹ מְצוֹי לְשְׁאֵינוֹ מְצוֹי.

ג. שׁוֹפֵר אַרְוֵף שֶׁקָּצְרוֹ - כָּשֵׁר. גֵּרָדוֹ בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ - כָּשֵׁר. צִפְּהוּ זֶהָב,

מִבְּפָנִים - פְּסוּל. מִבְּחוּץ - כָּשֵׁר. צִפְּהוּ בְּמָקוֹם הַנְּחַת פִּיּוֹ, אוֹ שֶׁהוֹסִיף עָלָיו כָּל שְׁהוּא - אֶפְלוֹ בְּמִינוֹ פְּסוּל. נִקָּב וּסְתָמוֹ - אֶפְלוֹ בְּמִינוֹ, אִם מַעֲכָב אֶת הַתְּקִיעָה - פְּסוּל. וְאִם לֹא - כָּשֵׁר. נִתֵּן שְׁנֵי שׁוֹפְרוֹת זֶה בְּתוֹךְ זֶה וְתַקַּע, אִם קוֹל הַפְּנִימִי שָׁמַע - יָצָא, אִם קוֹל הַחִיצוֹן שָׁמַע - לֹא יָצָא. כִּמָּה הוּא שְׁעוֹר שׁוֹפֵר? כְּדֵי שְׁיֵאחֲזוּ בִּידוֹ אַחַת וְיִתַקַּע.

ד. הַכֹּל חִיבִין בְּתִקְיעַת שׁוֹפֵר: כְּהֲנִים, לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים, גֵּרִים, וְעֲבָדִים מִשְׁחֲרָרִין, חֲלָלִים, נְתִינִים, מְמַזְרִים, חֲרָשׁ, שׁוֹטֵה וְקִטָּן, סָרִיס אָדָם וְסָרִיס חֲמָה, פְּצוּעַ דֶּכָּה וְכָרוֹת שְׁפָכָה - כֻּלָּן חִיבִין, וּמוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים יָדֵי חוֹבְתָן. טוֹמְטוֹם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס - חִיבִין, וְאֵין מוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים יָדֵי חוֹבְתָן. אַנְדְּרוֹגִינוֹס - מוֹצִיא אֶת מִינוֹ, וְאֵינוֹ מוֹצִיא אֶת שְׁאֵינוֹ מִינוֹ. טוֹמְטוֹם - אֵינוֹ מוֹצִיא, לֹא אֶת מִינוֹ וְלֹא אֶת שְׁאֵינוֹ מִינוֹ. וְכֵן מִי שֶׁחֲצִיּוֹ עָבַד וְחֲצִיּוֹ בֶן חוֹרִין - אֵינוֹ מוֹצִיא לֹא אֶת מִינוֹ וְלֹא אֶת שְׁאֵינוֹ מִינוֹ. נְשִׁים וְעֲבָדִים וְקִטְנִים - פְּטוּרִין, וְאֵין מוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים יָדֵי חוֹבְתָן.

ה. הַתּוֹקַע וּמְתַעֲסֵק, וְהַתּוֹקַע וּמְתַלְמֵד, וְהַמְּלַמֵּד אֶת בְּנוֹ, וְהַמְּלַמֵּד אֶת תְּלַמִּידוֹ, אִם כֹּנֵן לְבוֹ - יָצָא, וְאִם לֹא - לֹא יָצָא. רוּעָה שֶׁהַרְבִּיץ אֶת צֹאנוֹ אַחֲרֵי בֵית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן חוֹלָה שֶׁהָיָה מְטֹל אַחֲרֵי בֵית הַכְּנֶסֶת, וּמִי שֶׁהָיָה בֵיתוֹ סְמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְשָׁמַע קוֹל שׁוֹפֵר, אוֹ קוֹל מְגִלָּה, אִם כֹּנֵן לְבוֹ - יָצָא. וְאִם לֹא - לֹא יָצָא. אֵף עַל פִּי שְׁזָה שָׁמַע וְזֶה שָׁמַע, זֶה כֹּנֵן לְבוֹ וְזֶה לֹא כֹּנֵן לְבוֹ. זֶה שְׁכֹנֵן לְבוֹ - יָצָא, וְזֶה שְׁלֹא כֹּנֵן לְבוֹ - לֹא יָצָא, שְׁאֵין הַכֹּל הוֹלֵךְ אֵלָא אַחַר כְּוִנַת הַלֵּב, שְׁנֹאֲמַר (תְּהִלִּים י): "תִּכְוֵן לְבָם תִּקְשִׁיב אֲזַנְךָ, וְאוֹמֵר (מְשָׁלִי כג): "תִּנְהַ בְּנֵי לִבְךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְרָכֵי תִצְרִינָה" וְגו'.

ו. וְעוֹד זֹאת הֵייתָה יְרוּשָׁלַיִם יִתְרָה עַל יְכַנְהָ, שֶׁכָּל עִיר שְׂרוּאָה וְשׁוֹמַעַת וְקִרְוָבָה, וְיִכּוּלָה לְבוֹא, שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלוֹ בְּתוֹכָה - תּוֹקַעִין בָּהּ. וּבִיְכַנְהָ - לֹא הֵיוּ תּוֹקַעִין אֵלָא כְּבֵית דִּין בְּלַבָּד.

ז. רבי אֶלְעָזָר בַּר צְדוּק אומר: אם לא נִרְאָה בְּזַמְנֵנוּ - אין מְקַדְשִׁין אוֹתוֹ, שֶׁכֶּכֶר קִדְשֵׁהוּ וְשָׁמַיִם. רבי שמעון בן אֶלְעָזָר אומר: אם לא נִרְאָה בְּזַמְנֵנוּ - אין מְקַדְשִׁין אוֹתוֹ, שֶׁכֶּכֶר חָדָשׁ שֶׁלְפָנָיו קִדְשׁוֹ. שמעון בן הֶסְגֵן אומר: אם באו עדים מן המנחה ולמעלה - תוקעין היו, אָבָל אין מוסיפין קָרְבָן עַד שֶׁיִּקְדְּשׁוּ הַחֲדָשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה: דְּבָרִים אֵלוֹ הֵתְקִינָן רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי מִשְׁחַרְבֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לְכַשִּׁיבָנָה הַבַּיִת בַּמְהֵרָה יַחְזִירוּ דְּבָרִים אֵלוֹ לְיִשְׁשָׁם.

ח. רבי יהודה אומר, רבי אֶלְעָזָר אומר: כְּתִיב (ויקרא כג): "שַׁבְּתוֹן זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ"; "שַׁבְּתוֹן" - זו קֹדֶשֶׁת הַיּוֹם. "זִכְרוֹן" - אֵלוֹ זִכְרוֹנוֹת. "תְּרוּעָה" - אֵלוֹ שׁוֹפְרוֹת. "מִקְרָא קֹדֶשׁ" - קִדְשֵׁהוּ בַעֲשִׂית מְלֶאכֶה. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה: מִפְּנֵי מָה לֹא נֹאמַר "שַׁבְּתוֹן" שְׁבוֹת! שָׁבוּ פֶתַח הַכְּתוּב תַּחֲלָה! אֵלָּא "שַׁבְּתוֹן" - קִדְשֵׁהוּ בַעֲשִׂית מְלֶאכֶה. "זִכְרוֹן" - אֵלוֹ זִכְרוֹנוֹת. "תְּרוּעָה" - אֵלוֹ שׁוֹפְרוֹת. "מִקְרָא קֹדֶשׁ" - זו קֹדֶשֶׁת הַיּוֹם.

ט. מקום שֶׁנִּהְיָ לומר כְּדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָה אומר כְּדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָה, כְּדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אומר כְּדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אומר: קֹדֶשֶׁת הַיּוֹם עִם הַזִּכְרוֹנוֹת. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מָה מְצִינֵנוּ בְּכָל מְקוֹם אוֹמְרָה בְּאַמְצַע, אִף כָּאֵן אוֹמְרָה בְּאַמְצַע. רַבִּי אומר: מָה מְצִינֵנוּ בְּכָל מְקוֹם אוֹמְרָה בְּרַבִּיעִית, אִף כָּאֵן אוֹמְרָה בְּרַבִּיעִית. וְכִשְׁקִדְשׁוּ אֶת הַשָּׁנָה בְּאוֹשָׁא, בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן עֶבֶר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא, וְאָמַר כְּדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לֹא הֵינּוּ נוֹהֲגִין כֵּן בְּיַבְנָה. בְּיוֹם הַשְּׁנִי עֶבֶר רַבִּי חֲנִינָא בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי, וְאָמַר כְּדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: "כִּף הֵינּוּ נוֹהֲגִין בְּיַבְנָה!"

י. אין פּוֹחֲתִין מַעֲשֵׂה מַלְכוּת, וּמַעֲשֵׂה זִכְרוֹנוֹת, וּמַעֲשֵׂה שׁוֹפְרוֹת. וְאִם אָמַר שֶׁלֹּשׁ שָׁלֹשׁ מִכְּלָם - יֵצֵא. אֵין מְזַכְרִין זִכְרוֹן

וּמַלְכוּת וְשׁוֹפֵר שֶׁל פְּרַעְנוֹת. מִתְחִיל בַּתּוֹרָה וּמִשְׁלִים בְּנִכְיָא. רַבִּי יוֹסִי אומר: אִם הִיְתָה פְּרַעְנוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי גִלּוּלִים - מְזַכְרִין אוֹתָהּ בְּפָנֵי עֲצֻמָּה. הַמִּתְחִיל - מִתְחִיל בְּשֵׁל תּוֹרָה, וּמְסִים בְּשֵׁל תּוֹרָה. אומר שֶׁל נְבִיאִים וְשֶׁל כְּתוּבִים בְּאַמְצַע. אֵין אוֹמְרִים מַלְכוּת עִם זִכְרוֹנוֹת, וְלֹא זִכְרוֹנוֹת עִם הַשׁוֹפְרוֹת, וְאִם אָמַר - לֹא אָמַר כְּלוּם, וְצָרִיף לְאוֹמְרָה שְׁנִיָּה.

יא. פְּקוּדוֹת זִכְרוֹנוֹת, שְׁנַאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כא): "וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׁרָה" וְגו'. וְאומר (שְׁמוֹת ג): "פֶּקֶד פְּקִדְתִּי אֶתְכֶם" וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אומר: אוֹמְרֵן עִם הַזִּכְרוֹנוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אומר: לֹא יֹאמְרָה עִמָּהֶן, זִכְרוֹן שֵׁישׁ עִמָּה תְּרוּעָה, כְּגוֹן (ויקרא כג): "זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ". רַבִּי יוֹסִי אומר: אוֹמְרֵן עִם הַזִּכְרוֹנוֹת וְעִם הַשׁוֹפְרוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אומר: לֹא הִיָּה אוֹמְרֵן אֵלָּא עִם הַזִּכְרוֹנוֹת בְּלִבְד. תְּרוּעָה שְׁאִין עִמָּה וְלֹא כְלוּם, כְּגוֹן (בַּמִּדְבָּר כט): "יּוֹם תְּרוּעָה יְהִיָּה לְכֶם". רַבִּי יוֹסִי אומר: אוֹמְרָה עִם הַשׁוֹפְרוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אומר: אֵינֹו אוֹמְרָה כָּל עֶקֶר. מַלְכוּת שֵׁישׁ עִמָּה תְּרוּעָה, כְּגוֹן "תְּרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ". רַבִּי יוֹסִי אומר: אוֹמְרָה עִם הַמַּלְכוּת וְעִם הַשׁוֹפְרוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אומר: לֹא הִיָּה אוֹמְרָה אֵלָּא עִם הַשׁוֹפְרוֹת בְּלִבְד. (דְּבָרִים ו): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". (דְּבָרִים ד): "וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹת אֵל לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים וְגו'". אֶתְהָרָאת לְדַעַת" וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אומר: אוֹמְרֵן עִם הַמַּלְכוּת. רַבִּי יְהוּדָה אומר: לֹא הִיָּה (תְּהִלִּים מז): "זָמְרוּ לְאֱלֹהִים זָמְרוּ וְגו'". כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים" וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אומר: שְׁתִּים. רַבִּי יְהוּדָה אומר: אַחַת. וְשׁוּין בְּ"מֶלֶךְ עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יֹשֵׁב עַל כֶּסֶף קִדְשׁוֹ" שְׁהוּא אַחַת. (תְּהִלִּים כד): "שְׂאוּ שְׁעָרִים וְרַאשֵׁיכֶם וְגו'". מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סְלָה". רַבִּי יוֹסִי אומר: רֵאשׁוּנִים - שְׁתִּים. שְׁנִיָּה - שְׁלֹשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אומר: רֵאשׁוּנָה - אַחַת. שְׁנִיָּה - שְׁתִּים. זִכְרוֹנוֹת הָאִמּוֹרוֹת בְּעִנְיָה וּבִקְשָׁה. רַבִּי יוֹסִי אומר: אוֹמְרֵן בְּלֶן כְּאַחַד. רַבִּי יְהוּדָה אומר: רֵאשׁוּנִים בְּפָנֵי עֲצֻמָּן, וְשְׁנִיִּים בְּפָנֵי עֲצֻמָּן.

לפני התבה? אמרו לו: להוציא את מי שאינו יודע. אמר להם: כשם שהוא מוציא את מי שאינו יודע - כך הוא מוציא את מי שיודע.

מסכת תענית פרק ראשון

א. שואלין את הגשמים עד שיצא ניסן, שנאמר (יואל ב, כג): "ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון"; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: יורה במרחשון ומלקוש בראשון. אמר להם רבי מאיר: הואיל ואילן עושה פרות לשנים עשר, ותבואה לשישה חדשים, מה מצינו באילן שנאמר בו (יחזקאל מז, יב): "לחדשיו יבכר", אף תבואה לחמשה עשר יום, הא למדת, שיורה ומלקוש בראשון.

ב. מאימתי שואלין את הגשמים? משהגיע זמנה של רביעה, אם היתה שנה חסרה - נותנין לה חסרונה, ואם לאו - הולכין אחר סדרן; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לעולם הולכים אחר סדרן, אם היתה שנה מעברת - נותנין לה עבורה.

ג. איזו היא רביעה ראשונה? הבכירה בשלשה, בינונית בשבעה בו, אפלה בשבעה עשר בו; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בשבעה, ובשבעה עשר, ובעשרים ושלשה. רבי יוסי אומר: בשבעה עשר, ובעשרים ושלשה, ובראש חדש כסליו. וכן היה רבי יוסי אומר: אין היחידים מתעניין עד שיגיע ראש חדש כסליו.

ד. איזו היא רביעה שניה? משהגיע זמנה של רביעה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: משתתד רביעה. רבי יוסי אומר: כל התלוי ברביעה - משתגיע זמנה של רביעה, וכל שאין תלוי ברביעה - משתתד רביעה שניה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: גשמים שירדו שבעה ימים זה אחר זה - אתה מונה בהן רביעה ראשונה. שניה ושלישית ולא פסקו - יש בהן כדי רביעה שניה. כמה גשמים יורדין, ויהא בהן כדי רביעה? מלא כלי של שלשה טפחים; דברי

שופרות האמורות בענין גדעון ובענין יהושע. רבי יוסי אומר: אומן כל אחד ואחד בפני עצמו. רבי יהודה אומר: האמורין בשעת מעשה - לעצמן. בשעת פקידה - לעצמן.

יב. סדר תקיעות, שלש של שלש שלש, שעור תקיעה - כשלש תרועות. שעור תרועה - כשלש יבכות. שמע שש תקיעות ושש תרועות, אפלו בסרוגין, אפלו כל היום כלו - יצא. שמע תקיעה מזה ותקיעה מזה, ותרועה מזה, תקיעה מזה ותרועה מזה, אפלו בסרוגין, אפלו כל היום כלו - יצא. שמע תקיעות וברכות, בין שהקדים תקיעות לברכות, ובין שהקדים ברכות לתקיעות - יצא. תקע והריע, ותקע וחזר, והריע ותקע - אין בידו אלא אחת. תקע והריע, ותקע בנשימה אחת - לא יצא. מתלמדים לתקוע בשבת, ואין מעכבין את הנשים, ואת הקטנים מלתקע בשבת, ואפילו ביום-טוב.

יג. יום-טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת. בית שמאי אומרים: מתפלל עשר, ובית הלל אומרים: מתפלל תשע. יום-טוב שחל להיות בשבת, בית שמאי אומרים: מתפלל שמונה, ואומר של שבת בפני עצמה ושל יום-טוב בפני עצמה, ומתחיל בשל שבת. ובית הלל אומרים: מתפללים שבע, ומתחיל בשל שבת, ומסיים בשל שבת, ואומרים קדשת היום באמצע. אמרו בית הלל לבית שמאי: והלא במעמד בלכם, זקני בית שמאי, ירד חוני הקטן ואמר שבע, ואמרו לו כל העם: 'נחת רוח יהיה לך!' אמרו להם בית שמאי: מפני שהיתה שעה ראויה לקצר. אמרו להם בית הלל: אילו היתה שעה ראויה לקצר - היה לו לקצר בכלם!

יד. רבן גמליאל אומר: שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן. וחכמים אומרים: כל אחד ואחד מוציא את עצמו. אמרו לו: אם כן, למה מתפללין כל אחד ואחד לעצמו? אמר להן: מפני ששליח צבור מתקן את עצמו. אמר להם: אם כן, למה מורדין אותו

רבי מאיר. רבי יהודה אומר: ראשונה – טפח. שנייה – טפחים. ורביעה – שלשה טפחים. אמר רבי שמעון בן אלעזר: אין לך כל טפח וטפח שיורד מלמעלה, שאין הארץ פולטת כנגדו טפחים. וכן הוא אומר (תהלים מב, ח): "תהום אל תהום קורא וגו', למה נקרא רביעה? שרובעת את הארץ."

ה. כשאמרו 'אסור במלאכה', לא אמרו אלא בעיר, אבל בדרך מתר, כיצד? יוצא לדרך – נועל, נכנס לעיר – חולץ. וכשאמרו: 'אסור ברחיצה' לא אמרו אלא כל גופו, אבל פניו ידיו ורגליו – מתר. וכן אתה מוצא במגדה ואבל. כל שאמרו 'אוכלין ושותין מבעוד יום' – אסורין במלאכה, ברחיצה, ובסיכה, בנעילת הסנדל, בתשיש המטה, היום אסור במלאכה, והלילה מתר. מנין שהיום הולך אחר הלילה? שנאמר (אסתר ד, טז): "לך כנוס את כל היהודים" וגו'¹⁴, כל אלו שאמרו 'אוכלין ושותין משחשכה' – מתרין במלאכה, ברחיצה, ובסיכה, ובנעילת הסנדל, בתשיש המטה, אוכלין ושותין עד שייעלה עמוד השחר; דברי רבי. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: עד קרות הגבר. ישן ועמד – אסור מיד. כל אלו שאמרו: 'אסורין בנעילת הסנדל' – יצא מן הכרך – נועל. הגיע לכרך – חולץ. וכן אתה אומר במגדה ובאבל.

ו. איזהו יחיד? רבי שמעון בן אלעזר אומר: לא כל הרוצה לעשות עצמו יחיד – עושה, עצמו תלמיד חכם – עושה, אלא כל שמנוהו בית דין פורנס על כף, שארע להם צער ונזקק להם. רבן שמעון בן גמליאל אומר: במה דברים אמורים? בדבר של שבח, אבל בדרך

¹⁴ ושם כתוב: "יצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום" – משמע שהלילה בא לפני היום.

של צער – עושה, וזכור לטוב, שאין שבח הוא לו אלא צער הוא לו.

ז. רבי שמעון בן אלעזר משום רבי מאיר, וכן היה רבי דוסא אומר כדבריו: חצי תשרי, מרחשון, וחצי כסלו – זרע. חצי כסלו, וטבת, ושבט – חרף. חצי שבט, ואדר, וחצי ניסן – קר. חצי ניסן, איר, וחצי סיון – קציר. חצי סיון, תמוז, וחצי אב – קיץ. חצי אב, אלול, וחצי תשרי – חם. רבי יהודה היה מונה מרחשון. רבי שמעון מונה מתשרי.

ח. סדר תעניות כיצד? מוציאים את התבה לרחובה של עיר, ונותנין עליה אפר מקלה, ולא היו מתעלפין עליה, אלא אחד יושב ומשמרה כל היום. זמן שבהם אומר לפניהם דברי כבושין: בני! יתביש אדם מחברו ואל יתביש אדם ממעשיו, מוטב יתביש אדם מחברו וממעשיו, ואל יהא הוא ובניו נעצבין ברעב, וכן הוא אומר (ישעיה נח, ג): "למה צמנו ולא ראית, ענינו נפשנו ולא תדע"; מה הוא משיבו? – "הן ביום צמכם" וגו'. אדם שיש בידו עברה ומתודה, ואינו חוזר בה, למה הדבר דומה? לאדם שתופש שרץ בידו וטובל, שאפילו טובל בכל מימות שבעולם – לא עלתה לו טבילה. זרקו מידו, כיון שטבל בארבעים סאה – מיד עלתה לו טבילה, שנאמר (משלי כח, ג): "ומודה ועזב ירחם", ואומר (איכה ג, מא): "נשא לבבנו אל פפים אל אל בשמים".

ט. אומר לפניהם עשרים וארבע ברכות, שמונה עשרה שבכל יום, ושש היו מוסיפין. על השביעית הוא אומר: "ברוך מרחם על הארץ". משום סומכוס אמרו: "ברוך משפיל הרמים", ואותן שש היכן אמרן? בין גואל ישראל ל'רופא חולים'. ומאריך

בְּגֵאלָהּ, וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו. עוֹנִין 'אָמֵן' עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה, וְכֵן הָיוּ נוֹהֲגִין בְּגִבּוּלֵינוּ, אֲבָל בַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ אוֹמְרִין: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם בְּרוּךְ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל", וְלֹא הָיוּ עוֹנִין אַחֲרָיו 'אָמֵן', וְכֵן כִּךְ לָמָּה? לִפִּי שְׂאִין עוֹנִין אָמֵן בַּמִּקְדָּשׁ! מִנֵּין שְׂאִין עוֹנִין אָמֵן בַּמִּקְדָּשׁ? שְׂנֵאֲמַר (נְחֻמִּיָּה ט, ה): "קוֹמוּ בְּרַכּוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם, וּיְבָרְכוּ אֶת שֵׁם כְּבוֹדְךָ וּמְרוֹמֶם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה" - 'עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה תֵּן לוֹ תְהִלָּה'.

י. עַל הָרֵאשׁוֹנוֹת הוּא אוֹמֵר: "בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, בְּרוּךְ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל", וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד". וְחִזֵּן הַכְּנֻסֶת אוֹמֵר לָהֶם: "תִּקְעוּ הַכְּהֻנִּים, תִּקְעוּ!" וְחִזֵּר וְאוֹמֵר לָהֶם: "מִי שְׁעָנָה אֶת אַבְרָהָם בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וְיִשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה". וְהֵן תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין וְתוֹקְעִין. וְעַל הַשְּׁנִיָּה הוּא אוֹמֵר: "בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם בְּרוּךְ זוֹכֵר הַנְּשִׁכּוֹת". וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ". וְחִזֵּן הַכְּנֻסֶת אוֹמֵר לָהֶם: "הֲרִיעוּ בְּנֵי אֶהֱרָן, הֲרִיעוּ!", וְחִזֵּר וְאוֹמֵר לָהֶם: "מִי שְׁעָנָה אֶת אַבְרָהָם עַל יַם סוּף, הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם, וְיִשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה". תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין וְתוֹקְעִין אַחַת. וְכֵן בְּכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה, בְּאַחַת אוֹמֵר: 'תִּקְעוּ', וּבְאַחַת אוֹמֵר: 'הֲרִיעוּ', עַד שִׁיְגַמֵּר אֶת הַבְּרָכוֹת כֻּלָּן. וְכֵן הִנְהִיג רַבִּי חֲלַפְתָּא בְּצַפּוּרִי, וְרַבִּי חֲנִינָא בֶּן תַּרְדִּיּוֹן בְּסַכְנֵי, וְכִשְׁבָּא הַדְּבָר אֲצֵל חַכְמִים, אָמְרוּ: לֹא הָיוּ נוֹהֲגִין בֶּן אֵלָּא בְּשַׁעֲרֵי מְזֻרַח וּבְהַר הַבַּיִת בְּלִבָּד.

<p>2</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>כה</p> <p>28</p>	<p>נץ החמה _____ 4:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:21 בבלי: בכורות מז ירושלמי: מעשר שני ג</p>	<p>מג לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:21 בבלי: בכורות מז ירושלמי: מעשר שני ג</p>
<p>3</p> <p>שני Monday</p>	<p>כט</p> <p>29</p>	<p>נץ החמה _____ 4:14 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:22 בבלי: בכורות מז ירושלמי: מעשר שני ד</p>	<p>יום כפור קטן, מד לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:22 בבלי: בכורות מז ירושלמי: מעשר שני ד</p>
<p>4</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>א</p> <p>1</p>	<p>Rosh Chodesh Sivan נץ החמה _____ 4:14 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:23 בבלי: בכורות מז ירושלמי: מעשר שני ה</p>	<p>ראש חודש סיון, מה לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:23 בבלי: בכורות מז ירושלמי: מעשר שני ה</p>
<p>5</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ב</p> <p>2</p>	<p>נץ החמה _____ 4:13 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 8:33 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:23 בבלי: בכורות מט ירושלמי: מעשר שני ו</p>	<p>מז לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:33 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:23 בבלי: בכורות מט ירושלמי: מעשר שני ו</p>
<p>6</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ג</p> <p>3</p>	<p>נץ החמה _____ 4:13 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 8:33 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:24 בבלי: בכורות נ ירושלמי: מעשר שני ז</p>	<p>מז לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:33 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:24 בבלי: בכורות נ ירושלמי: מעשר שני ז</p>
<p>7</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 8:07 הדלקת הנרות</p>	<p>ד</p> <p>4</p>	<p>נץ החמה _____ 4:13 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 8:33 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:25 בבלי: בכורות נא ירושלמי: מעשר שני ח</p>	<p>מח לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:33 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:25 בבלי: בכורות נא ירושלמי: מעשר שני ח</p>
<p>8</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Candle Lighting 9:38 הדלקת הנרות</p>	<p>ה</p> <p>5</p>	<p>נץ החמה _____ 4:13 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 8:33 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:25 בבלי: בכורות נב ירושלמי: מעשר שני ט</p>	<p>במדבר, מט לעומר, פרק ו</p> <p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:33 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:25 בבלי: בכורות נב ירושלמי: מעשר שני ט</p>

זוער עם לערנט אויפ'ן קול זועט זוכה זיין צו לאנגע יארן און די תורה זועט זיך האלטן ביי אים.

(ספר המדות אית לימוד סימן ט"ו)